Üç Ayların Hulûlü ile Okurlarımızı Tebşîr Eder,
Receb-i Şerîf Ayınızı ve Reğâib Gecenizi Tebrîk Eder,
Yüce Mevlâ'dan Harekât Bölgelerindeki Ordumuza
Muvaffakiyetler İhsân Buyurmasını Niyâz Ederiz!

Lâlegül

Lâlegül Dergisi Yıl: 7 Sayı: 84 Cemâziyelâhir - Receb 1441 ŞUBAT 2020 Fiyatı: 15 TL

Özbekistan Ziyâretleri -4-
Silsile-i Aliyye'den Mahmûd İncirfağnevî, Hâce Alî Râmitenî, Muhammed Baba Semmâsî *(Kuddise Sirruhum)* Hazarâtı ve Şeyh Hâvend Tahûr Hazretleri
Ahmet Mahmut ÜNLÜ s.04

İslâm ve Şerîat
Resul BÖLÜKBAŞ s.14

Sahâbeye Küfreden ve Kur'ân'ın Tahrif Edildiğine İnanan Fırkalarla Ehl-i Sünnet'i Aynı Kefede Tartmak
Dr. Ahmet GELİŞGEN s.20

Devlet-i Aliyye'nin 27. Şeyhulislâmı, Hoca Sa'deddînzâde Es'ad Efendi
Hasan KUDUOĞLU s.26

Müslümanın Zihnî Dünyasında Allah Resulü ﷺ ve Sünnet-i Seniyye -2-
Ömer Faruk KORKMAZ s.36

Amel-Îmân İlişkisi
Hüsamettin VANLIOĞLU s.42

Hayatında Temiz Bir Sayfa Açmak İsteyenlerin İlk Sermayesi "Tevbe"
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER s.50

Hindistan Seyâhatinden İbret Levhaları -2-
Dr. İhsan ŞENOCAK s.60

Ezvâc-ı Tâhirattan Safiyye Binti Huyey *(Radıyallâhu Anhâ)*
s.56

SİLSİLE-İ ALİYYE'DEN MAHMÛD İNCİRFAĞNEVÎ *(KUDDİSE SİRRUHÛ)* HAZRETLERİ'NİN TÜRBESİ

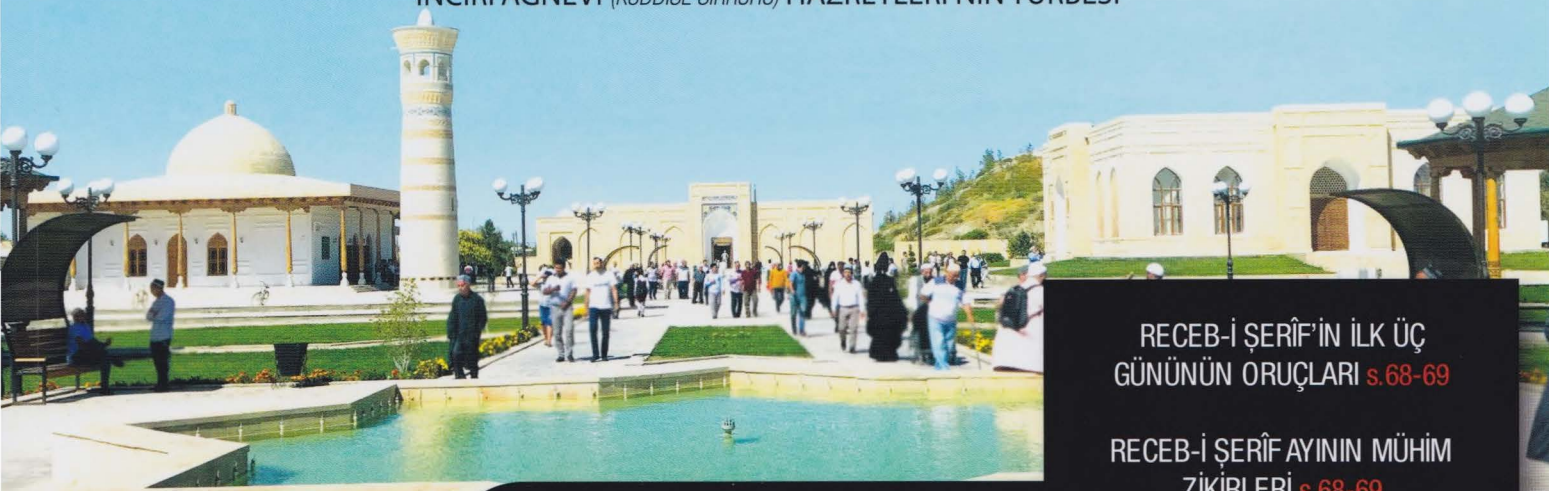

RECEB-İ ŞERÎF'İN İLK ÜÇ GÜNÜNÜN ORUÇLARI s.68-69

RECEB-İ ŞERÎF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ s.68-69

RECEB-İ ŞERÎF'İN 3, 4 VE 5. GÜNLERİNDE KILINACAK ÇOK MÜHİM BİR HÂCET NAMAZI s.76

RECEB-İ ŞERÎF AYININ İLK GECESİNİN NAMAZLARI s.70-76

EVLİ ÇİFTLERİN SİHİR SEBEBİYLE BAĞLANMAKTAN KORUNMASI, BÖYLE BİR DURUMA MÂRUZ KALDIKLARINDA İSE ŞİFÂYÂB OLMALARI İÇİN YAPILACAKLAR s.80

RECEB-İ ŞERÎF AYININ İLK CUMÂ GECESİ / REĞÂİB NAMAZI s.73-75

RECEB-İ ŞERÎF'TE İSTİĞFÂR s.77-80

EDİTÖRDEN

Müminler için bir nevi hasat mevsimi olan, manevî ticaret yönünden çok kazançlı ve sevaplı olan **"Üç Aylar"**ın manevi iklimine, Şubat Ayı'nın sonunda Receb-i şerif ayı ile birlikte gireceğiz.

Receb Ayı'nın in ilk Cuma Gecesi'nde, yani 27 Şubat Perşembe'yi 28 Şubat Cuma Gününe bağlayan gece ise, **Reğâib Gecesi'**ni idrak edeceğiz.

Bu mübarek aylarda manevi duygular yoğunluk kazanır, bunalan ruhlarımız ferahlar, katılaşan kalplerimiz yumuşar, gönüllerimizin kirini ve pasını temizleme imkan ve fırsatı doğar. Rabbim bu mübarek aylara ve içinde barındırdıkları mübarek gecelere ulaşıp ihyâ edebilmeyi cümlemize nasip eylesin.

Üç ayların ilki olan Receb Ayı hakkında Efendimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* **"Receb Allah'ın ayıdır…"** buyurmuştur. Allâh-u Teâlâ bu ayı Zâtına isnad edip **"Şehrullah"** buyurmakla, Receb Ayı'na hürmeti Kendisine hürmet, bu aya gaflet ve isyanı da adeta Kendisine isyan kabul etmiştir.

Bütün aylar Allah-u Teala'nın olmasına rağmen, **"Receb Allah'ın ayıdır"** buyrulmasını nasıl anlamalıyız?

Şöyle ki; bütün mescidler Allah-u Teeala'nın evi olduğu halde, Mescid-i Haram'ı özel olarak seçip oraya İsm-i şerifini izafe etti ve orası **"Beytullah/Allah'ın evi"** oldu. Böylece Mescid-i Haram kıymet kazandı ve diğer mescitlerden daha faziletli oldu.

Dolayısıyla orada yapılan ibadetlerin ve kılınan namazların sevabı, diğer mescidlerde kılınan namazlardan daha fazla oldu.

Nitekim Efendimiz *(Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu: **"Mescid-i Haram'da kılınan bir namaz, diğer mescidlerde kılınan yüz bin namaza muâdildir."**

İşte bu duruma kıyasla bütün aylar Allah'ındır, lâkin Allah-u Teala Receb Ayı'nı özel olarak Kendine seçip yüce İsmini izâfe etti ve bu ayın ismi de **"Şehrullah/Allah'ın Ayı"** oldu. Böylece bu ay kıymet kazandı ve diğer aylardan daha faziletli oldu.

Dolayısıyla Receb Ayı'nda yapılan ibâdetler de, diğer aylarda yapılan ibâdetlerden daha sevaplı ve daha faziletlidir.

Evet, bu ayda yapılan ibadetlerin sevabı daha fazladır, fakat işlenen günahlar da aynı şekilde katmerlidir. Ne gibi?.. Herhangi bir yerde günah işlemekle, **Beytullah**'da günah işlemek bir olmadığı gibi, diğer aylarda işlenen günahla, **Şehrullah** olan Receb Ayı'nda günah işlemek de bir değildir. Nitekim Rabbimiz bir âyet-i kerime'sinde, haram ayların dört tane olduğunu beyan ettikten sonra:

"…Bu (haram) **aylarda nefislerinize** (günah işlemekle) **zulüm etmeyiniz"** (Tevbe: 36) buyurmuş ve bu hususa dikkat çekmiştir. Bu ayda özellikle günah işlememeye azami derecede dikkat etmek lâzımdır, çünkü bu ayda yapılan günahlar diğer aylara göre daha katmerli olduğu için, bu günah yükünü kaldıramayabiliriz.

Receb Ayı'na **"Şehrullahi'l-Esab"** demişlerdir. Allâh-u Teâlâ bu ayda kulları üzerine bol bol rahmet yağdırır. Ve bu ayda kullarına öyle nimetler ikram edip, öyle dereceler ihsan eder ki, onları hiçbir göz görmemiş, hiç bir kulak işitmemiştir. Bir beşerin kalbine onların ne olduğunu anlamak dahi gelmemiştir.

Rabbimiz biz günahkâr kullarına acıdığından dolayı, böyle faziletli aylar ve kıymetli geceler ihsan etmiştir. Her türlü günah kirinden ve pasından arınıp temizlenmek için Receb-i şerif ayı ne güzel bir fırsattır. Zira bu ayda tövbeler kabul, duâlar mutlaka makbuldür.

Efendimiz *(Sallahü Aleyhi ve Sellem)*, Receb Ayı girdiğinde:

"Allahümme bârik lenâ fî Recebe ve Şa'ban ve belliğnâ Ramazan / Allahım Receb ve Şaban ayını bize mübarek kıl ve bizi Ramazan ayına ulaştır" diye duâ ederdi. İnşaallah bizler de bu duâyı dilimizden düşürmeyelim.

Şimdiden hepinizin Receb Ayı'nızı ve Reğâib Gece'nizi tebrik eder, gerek bizler, gerekse tüm İslâm âlemi hakkında hayırlara vesile olmasını Rabbimden niyâz ederim.

Fî emânillah!

Mustafa Özşimşekler

LÂLEGÜL DERGİSİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

GENEL MÜDÜR
Gürsel YILDIZ

REKLAM İLETİŞİM
reklam@lalegulyayinlari.com

YAYIN TÜRÜ
Aylık İlim-Kültür ve Fikir Dergisi

BASIM YERİ
Matsis Matbaa Hizmetleri - Tevfikbey Mah.
Dr. Ali Demir Cad. No:51 Sefaköy / İSTANBUL
Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

YURTİÇİ ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
180 TL

YURTDIŞI ABONELİK BEDELİ (12 AYLIK)
200 Euro

ABONELİK ÖDEMESİ İÇİN BANKA HESAP BİLGİLERİ
TUANA YAYINCILIK A. Ş.

VAKIF KATILIM **TL HESABI**
İBAN: TR77 0021 0000 0000 8388 9000 01

VAKIF KATILIM **EURO HESABI**
İBAN: TR66 0021 0000 0000 8388 9001 02

VAKIF KATILIM **DOLAR HESABI**
İBAN: TR93 0021 0000 0000 8388 9001 01

POSTA ÇEKİ HESAP NUMARASI
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
14851995

ABONE DAĞITIM
TUANA YAYINCILIK A. Ş.
0212 435 10 58

ABONE İŞLEMLERİ
0212 435 10 58

BİLGİ
www.laleguldergisi.com

ADRES
Tuana Basın Yayın - Çınar Mah. Osman Gazi Cad.
No: 50/A Bağcılar / İSTANBUL

Dergimizde yayınlanan yazıların, reklamların sorumluluğu yazarına ve reklam sahibine aittir.

İÇİNDEKİLER

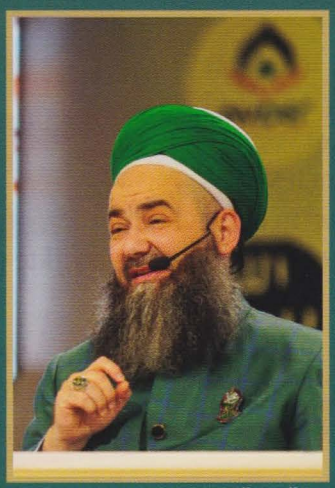

ÖZBEKİSTAN ZİYÂRETLERİ -4-

Silsile-i Aliyye'den Mahmûd İncirfağnevî, Hâce Alî Râmitenî, Muhammed Baba Semmâsî (Kuddise Sirruhum) Hazarâtı ve Şeyh Hâvend Tahûr Hazretleri

■ AHMET MAHMUT ÜNLÜ ▶4

34 YESEVİ YOLU
48 SÜNNET - HADÎS-İ ŞERİFLER

• DUALAR, ZİKİRLER ve FAZÎLETLİ AMELLER •

68 CEMÂZİYELÂHİR AYININ NAMAZLARI
68 RECEB-İ ŞERÎF'İN NÂFİLE ORUÇLARI
68 Receb-i Şerîf'in, Birinci, İkinci ve Üçüncü Günlerinin Orucu
69 Receb-i Şerîfin İlk Perşembe Orucu
69 RECEB-İ ŞERÎF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ
69 Receb-i Şerîf Ayının Duâsı
70 Receb-i Şerîf Ayının Her On Gününün Zikirleri
70 RECEB-İ ŞERÎF AYININ NAMAZLARI
70 Receb-i Şerîf Ayının İlk Gece Namazı
71 Receb-i Şerîf Ayının İlk Gece Duâsı
72 Recep Ayının Başında Kılınacak Bir Namaz
73 RECEB-İ ŞERÎF AYININ İLK CUMÂ GECESİ / REĞÂİB NAMAZI
76 Receb-i Şerîf'in İlk Cumâ Günü Namazı
76 Receb-i Şerîf'in 3, 4 ve 5. Günlerinde Kılınacak Bir Hâcet Namazı
77 RECEB-İ ŞERÎF'TE İSTİĞFÂR
77 Receb-i Şerîf'te Yapılacak Mühim İstiğfarlar
80 MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER
80 (Büyü Sebebiyle) Bağlı Olan Eşlerin Şifâsı İçin Yapılacaklar
80 (Özellikle Yeni) Evli Çiftlerin Büyüden ve Bağlanmaktan Korunması İçin Yapılacaklar

İSLÂM VE ŞERÎAT

■ RESUL BÖLÜKBAŞ
▶14

EFENDİ HAZRETLERİ'NİN KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

▶18

SAHÂBEYE KÜFREDEN VE KUR'ÂN'IN TAHRİF EDİLDİĞİNE İNANAN FIRKALARLA EHL-İ SÜNNET'İ AYNI KEFEDE TARTMAK

■ Dr. AHMET GELİŞGEN
▶20

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YİRMİ YEDİNCİ ŞEYHULİSLÂMI, MÜHİM SİYÂSÎ HÂDİSELERİN YAŞANDIĞI BİR DÖNEMDE 8.5 SENE ŞEYHULİSLÂMLIK VAZÎFESİNİ DERUHTE EDEN HOCA SA'DEDDÎNZÂDE ES'AD EFENDİ *(Rahimehullâh)*

■ HASAN KUDUOĞLU
▶26

MÜSLÜMANIN ZİHNÎ DÜNYASINDA ALLAH RESULÜ ﷺ VE SÜNNET-İ SENİYYE -2-

■ ÖMER FARUK KORKMAZ
▶36

AMEL-ÎMÂN İLİŞKİSİ

■ HÜSAMETTİN VANLIOĞLU
▶42

HAYATINDA TEMİZ BİR SAYFA AÇMAK İSTEYENLERİN İLK SERMAYESİ "TEVBE"

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶50

SAFİYE BİNTİ HUYEY *(Radıyallâhü Anhâ)*

- 3. Bölüm -

■ MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER
▶56

HİNDİSTAN SEYÂHATİNDEN İBRET LEVHALARI -2-

■ Dr. İHSAN ŞENOCAK
▶60

İslâm

FREKANS

Uydu adı	Türksat 4A
Lokasyon	Doğu
Frekans	12423
Polarizasyon	Yatay (H)
Sembol Oranı	30000
FEC	3/4

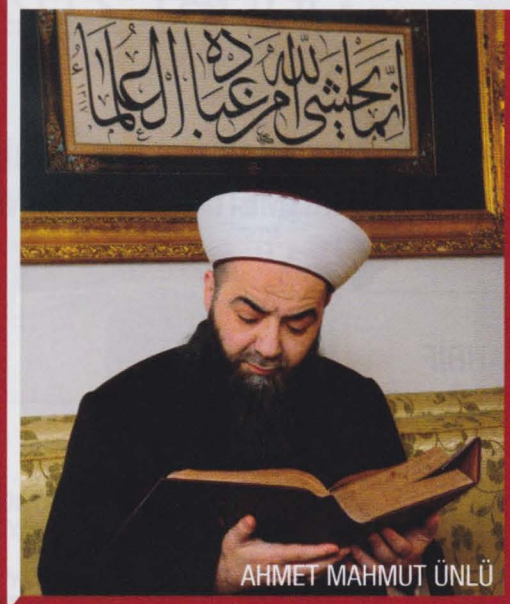

ÖZBEKİSTAN ZİYÂRETLERİ -4-

Bütün hamd-ü senâlar ve şükr-ü evfâlar:

﴿ اَلَآ اِنَّ اَوْلِيَآءَ اللهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾

"Âgâh olun! Şüphesiz Allâh'ın velîleri ki (insanlar korkuya kapıldığı zaman) **onlar üzerine** (istenmedik) **hiçbir** (şeyle karşılaşma) **korku**(su) **yoktur ve** (insanlar umduklarını bulamadıkları için üzüldüklerinde) **ancak onlar mahzun olmayacaklardır."** *(Yûnus Sûresi:62)* buyuran **Allâh-u Te'âlâ**'ya mahsustur.

Nâmütenâhî (sonsuz) salât-ü selâmlar:

«هُمُ الَّذِينَ إِذَا رُؤُوا ذُكِرَ اللهُ.»

"Evliyâullâh (Allâh dostları) **o kimselerdir ki, görüldükleri zaman Allâh hatırlanır."** *(en-Nesâî, es-Sünen, et-Tefsîr:180, rakam:11235, 6/362; et-Taberî, Câmi'u'l-beyân, rakam:17723-17726, 6/575; el-Hakîmü't-Tirmizî, Nevâdiru'l-usûl, sh:140; el-Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, 10/78)* buyuran **Rasûlüllâh** *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)*in, onun güzîde âl-i ashâbının ve kıyâmete kadar onların yolunda sülûk eden ve insanları da bu yola dâvet eden meşâyih-ı izâm hazarâtının üzerine olsun. Âmîn!

Bizlere bir kere daha uzak mesâfeleri sağ-sâlim olarak kat ettirip Özbekistan topraklarına giderek silsile-i aliyyemizin yüce ricâlini ve sâir meşâyihı ziyâret etmeyi nasîb eden **Rabbimiz**'e hamd ettikten sonra **Yüce Mevlâmız**'dan niyâzımız bütün sevenlerimizi, okurlarımızı ve bizleri bu mübârek zatların şefâatlerine nâil kılmasıdır. Âmîn!

Geçtiğimiz iki ayda sizlere, Özbekistan'da kabr-i şerîflerini ziyâretle şereflenmiş olduğumuz sahâbe-i kirâm hazarâtından **Kusem ibni Abbâs** *(Radıyallâhu Anhümâ)*, ***"el-Câmi'u's-sahîh"*** müellifi **İmâm-ı Buhârî** *(Rahimehullâh)*, îtikatta imâmımız olan **İmâm-ı Mâtürîdî Hazretleri**, Şâfi'î fakîhi **Kaffâl Şâşî Hazretleri, Ebu'l-Leys es-Semerkandî Hazretleri**, muhaddis **Deylemî Hazretleri**, Silsile-i Aliyye'den **Abdülhâlık el-Ğucdüvânî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**, büyük fakîh **Merğînânî Hazretleri**,

Silsile-i Aliyye'den **Ârif-i Rîvgerî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Ahmet Yesevî Hazretleri**'nin halîfesi **Zengi Atâ Hazretleri** ve **Necmüddîn-i Kübrâ Hazretleri**'nin halîfelerinden **Seyyid Seyfüddîn Bâharzî Hazretleri**'nin terceme-i hâllerinden bir miktar yazmıştım.

Bu ay da ziyâret ettiğimiz diğer bâzı zevât-ı kirâmın terceme-i ahvâlinden sizlere bir nebze olsun bâzı mâlûmâtı arz etmek istiyorum.

12) SİLSİLE-İ ALİYYE'DEN MAHMÛD İNCİRFAĞNEVÎ *(KUDDİSE SİRRUHÛ)* HAZRETLERİ

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** 6. (12.) yüzyılda önemli bir dînî merkez olan Buhârâ yakınlarındaki Vâbkîne (Vâbkene) kasabasının İncirfağne köyünde doğmuştur. Kendisi doğduğu yere nispetle **Fağnevî** nisbesiyle tanınmıştır. Asıl adı **Mahmud**'dur.

Genç yaşlarında yerleştiği Vâbkîne'de sıvacılık yaparak hayâtını kazanmaya başladı.

Hâcegân silsilesinden **Ârif-i Rîvgerî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** ile tanışıp kısa zamanda onun en seçkin mürîdi ve birinci halîfesi oldu.

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* Hazretleri'nin Cehrî Zikir Yapması

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Ârif-i Rîvgerî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** ölüm döşeğinde iken onun iznini alarak Hâcegân silsilesinde ilk defâ zikr-i alenîyi (cehrî zikri) icrâ etmeye başladı. Şeyhinin ölümünden sonra kendi müridleriyle birlikte bir câmide aynı usul üzere zikir yaptı.

Zamânın büyük âlimlerinden **Mevlânâ Hafîzuddîn** *(Rahimehullâh)* bu işe niçin teşebbüs ettiğini sorduğunda **Mahmûd İncirfağnevî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**: "Uyumuşların uyanarak, gâfillerin şuurlanarak zikirle yola gelmeleri, şerîat ve tarîkat caddesine girmeleri, bütün hayırların anahtarı ve saâdetlerin aslı olan hakîkî tevbe ve inâbete rağbet etmeleri için." şeklinde cevap vermişti.

Mahmûd İncirfağnevî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin türbesinde duâ ederken

Bu cevâbı beğenen **Mevlânâ Hafîzuddîn** *(Rahimehullâh)*ın cehrî zikrin kime yaraştığını sorması üzerine de: "Dili yalan ve dedikodudan, mîdesi haram lokma ve şüpheli gıdâdan, gönlü riyâ ve gösterişten ve sırrı **Hakk**'tan gayrıya teveccühten pak olan kimseye münâsiptir." demişti.

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nden sonra **Bahâuddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin ortaya çıkışına kadar bütün Hâcegân silsilesi müntesipleri cehrî zikir yapmaya devâm etmişlerdir.

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin halîfesi olan **Hâce Alî er-Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** şöyle anlatır: "**Mahmûd İncirfağnevî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** zamânında, dervişlerden biri **Hızır** *(Aleyhisselâm)*ı gördü ve ona: 'Bu zamanda kendisine uyulacak şeyh kimdir?' diye sordu. **Hızır** *(Aleyhisselâm)*: "Şimdiki hâlde bu dediğiniz sıfatları taşıyan **Hâce Mahmûd İncirfağnevî**'dir." cevâbını verdi.

Hâce Alî er-Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin önde gelen talebelerinden bâzıları, **Hızır** *(Aleyhisselâm)* ile görüşüp o suâli soran zâtın, **Hâce Alî er-Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin kendisi olduğunu bildirmişlerdir.

Vâbkîne'de vefât eden **Mahmûd İncirfağnevî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin ölümü için eski kaynaklarda bir târihe rastlanmaz. Sonraki bâzı eserlerde vefât târihi olarak 715 (1315-16) ve 717 (1317-18) yılları kaydedilmektedir.

Halîfeleri

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Emîr Kelân** ve **Mîrhord** diye tanınan **Mîr Hasen** ve **Mîr Huseyn Vâbkenî** kardeşlerle en önemli halîfesi olan **Hâce Alî er-Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ni yetiştirmiştir.

Hâcegân silsilesi kendisinden sonra **Hâce Azîzân** diye de tanınan **Hâce Alî er-Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** ile devâm etmiştir.

Meşhur Bir Kerâmeti

Mahmûd İncirfağnevî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** kerâmetleri zâhir olan bir zattı. Nitekim bir gün halîfesi **Hâce Alî er-Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri,** Râmiten sahrâsında diğer mürîdlerle birlikte zikirle meşgul olurlarken, havada uçan büyük beyaz bir kuş gördüler.

O beyaz iri kuş tam onların üzerlerinden geçerken anlayabilecekleri açık bir dille: "Ey **Alî**! Kâmil er ol, sözüne bağlı kal, yapıştığın eteğe sımsıkı sarıl, ahdini bozma." dedi.

Zikir halkasında bulunan müridleri şaşkına çeviren ve kuşun ağzından dökülen bu cümlelerin ardından, oradakileri acâyip bir hâl kapladı ve kendilerinden geçtiler. Kendilerine geldiklerinde, o kuştan ve konuşmasından suâl ettiklerinde, **Hâce Alî er-Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**: "O beyaz kuş şeyhimiz **Hâce Mahmûd İncirfağnevî Hazretleri** idi. **Allâh-u Te'âlâ** ona bu kerâmeti ihsân eyledi. Velîlik yolundaki çok yüksek makāmında, binlerce söz ve kelâm ile dâimâ uçmaktadır. Şu anda **Hâce Evliyâ-i Kebîr**'in halîfesi **Şeyh Dehkân Hazretleri** ölüm hastalığında ve son anlarını yaşıyor. O **Allâh-u Te'âlâ**'ya 'Ey **Allâh**! Ölümüm yaklaştı. Ölümüm sırasında velî kullarından birini bana gönder de bana yardım etsin, işimi kolaylaştırsın.' diye duâ etmişti. İşte bu sebeple üstâdımız onun yanına ziyârete gidiyor. Giderken bizi de uyardı." diye anlatmıştır.

(Hamid Algar, Tdv İslâm Ansiklopedisi, 12/73; Molla Câmî, Nefehât, sh:380; Lâmiî Çelebî, Nefehât Tercemesi, sh:413; İbnü Muhammed Şerîf el-'Abbâsî, Reşehât Tercemesi, sh:51-53; Dârâ Şükûh, Sefînetü'l-evliyâ, sh:77; Gulâm Server Lâhûrî, Hazînetü'l-esfiyâ, 1/541-542; Abdülmecîd el-Hânî, el-Hadâiku'l-verdiyye, sh:373-375; Seyyid Emînüddîn, Sûfiyye-i Nakşibend, Lahor 1982, sh:122)

Hâce Alî Râmitenî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin türbesi

13) SİLSİLE-İ ALİYYE'DEN HÂCE ALÎ RÂMİTENÎ *(KUDDİSE SİRRUHÛ)* HAZRETLERİ

"Hâce Azîzân" ve "Pîr-i Nessâc" lakapları ile meşhûr olan **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** Buhârâ yakınlarında bulunan Râmîten (Râmeyten) kasabasında doğmuştur.

Râmiten'de ilim tahsîline başlayıp çok kısa zamanda ilim yolunda üstün mertebeler kat etmiştir. Helâl lokma kazanmak için dokumacılık yaptığı rivâyet edilir.

Sonra **Mahmûd İncirfağnevî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne intisâb etti. Hocasının iltifatlarına kavuştu. Mânevî ve zâhirî ilimlerde kemâle erdi. Böylece zamânın en büyük âlimlerinden ve yol göstericilerinden oldu. O derece ki şaşırmışların sığınağı, doğru yoldan ayrılanların rehberi, Hakk'a dâvet edenlerin büyüklerinden oldu.

Hâce Ahmed Yesevî Hazretleri ve **Seyyid Ahmed Atâ** ile görüştü. **Alâüddevle es-Simnânî** ile mektuplaştı.

Yüz otuz yıl yaşadığı ve 715 (1315) târihinde Hârizm şehrinde vefât ettiği rivâyet edilen **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** büyük oğlu **Hâce İbrâhîm** sağ olduğu hâlde, vefât ederken yerine halîfe olarak küçük oğlu **Hâce Muhammed**'i bıraktı.

Müridleri kendisine **Hâce-i Büzürg** (büyük hoca), **Hâce Muhammed**'e ise **Hâce-i Hurd** (küçük hoca) derlerdi.

Hâce Alî Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin, oğlu **Hâce Muhammed**'den başka **Hâce Muhammed Külâhdûz, Hâce Muhammed Bâverdî, Hâce Muhammed Hallâc, Hâce Muhammed Baba Semmâsî** adlı dört halîfesi daha vardır.

Hâce Azîzân lakabıyla meşhur olan ve Azîzân tarîkatının kurucusu sayılan **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** zikir telkini konusunda cehrî ve hafî iki ayrı usul uygulamış, daha sonra

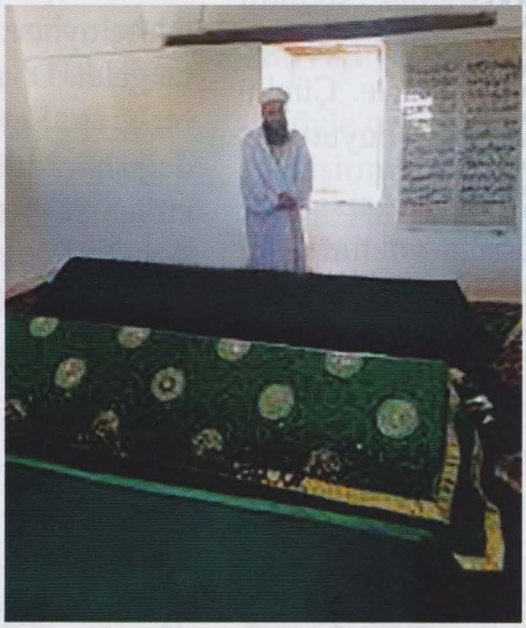

Hâce Alî Râmitenî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin türbesinde duâ ederken

Nakşibendiyye'de hafî zikir esas alınarak cehrî zikir terk edilmiştir.

Bâzı Mühim Menkıbeleri

• **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne, **"Azîzân"** denilmesinin sebebi şöyle anlatılır: "Bir zamanlar **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin evinde iki-üç gün yiyecek bir şey bulunmamıştı. Evdekiler açlık sebebiyle çok üzülüyorlardı. Gelen misâfire de evde ikrâm edecek bir şey yoktu.

O sırada **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin talebelerinden yiyecek satan bir genç içi pirinçle doldurulmuş bir horoz hediye getirdi ve: 'Bu yemeği sizin ve yakınlarınız için hazırladım. Eğer hediyemizi kabûl buyurursanız, bizi memnun edersiniz.' diyerek ikrâmının kabûl edilmesini istedi.

Hâce Alî Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** bu nâzik anda gelen yemekten son derece hoşnut olup o talebesine iltifatlarda bulundu. Bu yemeği misâfirine ikrâm ederek onu ağırladı.

Misâfir gittikten sonra o talebesini çağırtarak: 'Getirdiğin bu yemek, sıkıntılı bir ânımızda imdâda yetişti. Sen de bizden her ne murâdın var ise iste. Çünkü hâcet kapısı şu anda açıktır.' buyurdu.

Genç de: 'Zâhirde ve bâtında size benzemekten başka bir arzum yoktur. Beni bu hâle kavuşturmanızı istirhâm ediyorum efendim.' dedi.

Hâce Alî Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**: 'Çok zor ve yükü ağır bir iş arzu ettin. Bunun yükünü kaldıramazsın. Üzerimizdeki yük, senin omuzlarına çökecek olursa ezilirsin, istersen başka bir arzuda bulun.' buyurdu. Genç ise: 'Dünyâda tek murâdım aynen sizin gibi olmaktır. Size benzemekten başka bir şey beni tesellî etmez. Buna rağmen siz nasıl arzu buyurursanız ona râzıyım efendim.' dedi.

Bunun üzerine **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**: 'Pekâlâ.' buyurup gencin elinden tutarak berâberce husûsî halvethânesine girdiler. Yüz yüze oturarak ona teveccüh etmeye başladı. O genç bir müddet sonra zâhir ve bâtında **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin şekline girdi, onun derecelerine kavuştu.

Fakat aşktan sarhoş olup kendinden geçti, öylece kırk gün daha yaşayıp vefât etti. Ona bir anda kendi makamlarını verip kendisi gibi yaptığı için **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** 'İki azîz' mânâsındaki **'Azîzân'** lakâbı ile anılır olmuştur."

• **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Seyyid Ahmed Atâ** ismindeki zât ile görüşür, aralarında yazışmalar olurdu. Buna rağmen **Seyyid Ahmed Atâ, Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin büyüklüğünü anlayamamıştı.

Bu sebeple kendisinde ona karşı zâhirde edebe uymaz gibi görünen bir hâl meydana geldi. O sıralarda Kıpçak sahrâsındaki bir grup, **Seyyid Ahmed Atâ**'nın bulunduğu havâliyi yağmaladılar, oğlunu da esîr ettiler. **Seyyid Ahmed Atâ** bu üzüntünün, **Azîzân Hazretleri**'ni üzmenin cezâsı olduğunu anladı ve yaptığına pişman oldu.

Bunun üzerine büyük bir ziyâfet hazırladı. Özür dilemek için **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ni dâvet etti. **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Seyyid Ahmed Atâ**'nın maksadını anlayıp ricâsını kabûl etti ve dâvetine geldi.

Bu mecliste çok sayıda âlim ve velî vardı. **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin üzerinde büyük bir rahatlık hâli vardı. Sofralar kuruldu ve herkes sofraya buyur edildiğinde henüz **Seyyid Ahmed Atâ**'nın oğlu meclise gelmediği için **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**: "**Alî** bu sofradan ağzına tuz koymaz ve elini yemeklere uzatmaz." dedi. Sonra bir müddet sessiz beklediler. Orada bulunanlar bu sözün ne demek olduğunu düşünürken birden kapı çalındı ve **Seyyid Ahme Atâ**'nın oğlu içeriye girdi.

Bu hâli görünce mecliste bir feryâd-ü figandır koptu. Oradakiler şaşırıp dona kaldılar. Gelen gence nasıl kurtulduğunu sordular. Genç de: "Şu anda birtakım kimselerin elinde esîr idim. Elim ayağım iplerle bağlı idi. Şimdi ise kendimi yanınızda görüyorum. Nasıl oldu, ellerim nasıl çözüldü, beni kim kurtararak on günlük yoldan yanınıza geldim, hiçbir şey bilmiyorum." dedi. Meclistekiler bunun **Azîzân Hazretleri**'nin bir kerâmeti ve tasarrufu ile olduğunu anladılar ve her biri onun talebesi olmakla şereflenmenin büyük bir nîmet olduğunun şuuruna erdiler.

Hâce Alî Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** kerâmetleri çok açık olan bir mürşid-i ekmeldi ki kendileri Nakşibendî silsilemizin pîranındandır. Hattâ **Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin medhi hakkında şu mısrâları îrâd buyurmuştur ki:

گَرْنَه عِلْمِ حَالْ فَوْقِ قَالْ بُودِی کَیْ بَدِی
بَنْدَءِ اَعْیَانِ بُخَارٰی خَواجَهٔ نَسَّاجْ رَا

Bu mısrâlar (dizeler):

"Eğer hâl olmasa râcih,
Dilâ kāl üzre ukbâda.
*Kulu olmazdı **Nessâc**'ın,*
Kemâl ehli Buhârâ'da."

şeklinde Türkçe'ye terceme edilmiştir.

Yâni "Ey canım kardeşim! Âhirette hâl ilmi, kāl ilminden (mânevî hâl, sözde kalan bilgilerden) üstün olmasaydı, Buhârâ'da kemâlât sâhibi olan kimseler, **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne intisâb eder miydi?!" demektir.

İşte bu hisse dolu kıssadan da anlaşıldığı üzere, **Allâh-u Te'âlâ**'nın evliyâsı (dostları) büyük bir tasarrufa (mânevî yetkiye) ve rûhânî güce sahiptirler. **Allâh-u Te'âlâ**'nın izniyle, bir teveccühleriyle mürîdi kemâle (olgunluk mertebesine) erdirebilirler.

Ayrıca râbıta, zâhirî ve bâtınî mânâda (görünen ve görünmeyen tüm alanlarda) feyizlerin ve terakkî (mânevî yükseliş) lerin medâr-ı âzamı (en büyük sebebi ve vâsıtası)dır.

Zîrâ yemek getiren o delikanlı, fart-ı muhabbetinden (aşırı sevgisinden) dolayı, **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ni kalbinden aslâ çıkarmadığı için her an ve her hâlde onun râbıtasıyla meşgul olduğundan dolayı bir anda **Hazreti Azîzân** olmuştur.

Böyle olmamış olsaydı, o yemeği pişirir pişirmez, şeyhini değil kendini düşünürdü. Ama râbıta onu şeyhine sevk etti.

• Bir keresinde **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** Hârezm şehrine göç etmek istedi. Yakınlarıyla birlikte Hârezm'e gelip oranın sultânına iki talebesini gönderdi. Talebelerine "Sultâna gidiniz ve 'Fakir bir dokumacı şehrinize gelmiştir.

Müsâade ederseniz burada kalacak, izin vermezseniz tekrar geri gidecektir.'

deyiniz. Şâyet izin verirse sultânın elinden mühürlü bir vesîka alınız." buyurdu.

Talebeleri de gidip sultâna durumu arz ettiler. Sultân böyle bir isteği ilk defâ duyduğu için tuhaf karşıladı fakat gelen talebeleri de kırmayarak mühürlü bir vesîka verdi. Talebeler bu vesîkayı hocalarına getirdiler. **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** şehrin kenarında bir semte yerleşti. Her gün işçilerin toplandığı pazara gidip, içlerinden birkaç kişiyi alırdı. Onlara günlük yevmiyelerini sorduktan sonra: "Şimdi abdestlerinizi alıp, ikindi namazına kadar sohbetimize katılınız, ikindiden sonra da ücretlerinizi alıp evlerinize dönünüz." buyururdu.

İşçiler çalışmadan oturmak sûretiyle, hem de ibâdetlerini yaparak hiç işitmedikleri şeyleri öğreniyorlar, akşama doğru da ücretlerini almayı ganîmet biliyorlardı.

Hâce Alî Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** sohbetine bir defâ katılan kişi, sohbetin lezzetine doyamayıp bir daha **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nden ayrılamıyordu. Bu durum bütün şehre yayıldı. Herkes **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin talebesi olmak, cana can katan sözlerini işitmekle şereflenmek için kapısına koştular. Her gün evi dolup dolup boşaldı, onun duâsını almak için herkes birbiriyle yarıştı. Sonunda bâzıları durumu sultâna gidip: "Şehirde bir hoca türedi, herkes akın akın ona koşuyor. Onun yolunda yürüyor, bir dediği iki edilmiyor. Bir arzusunu, emirmiş gibi yapmak için yarış ediyorlar. Bu gidişle şehirdekiler onu başlarına sultân seçerler de saltanatınızdan olursunuz. Şimdiden çâresine bakmazsanız, sonu iyi olmaz. Yine de siz bilirsiniz." şeklinde anlattılar.

Sultan, **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin şehirden çıkması için bir ferman yazdırıp adamlarıyla gönderdi. O da gelen adamlara: "Biz, koynumuzda şehre girebileceğimize ve orada yerleşeceğimize dâir altı imzalanmış, mühürlenmiş bir ferman taşıyoruz. Sultân eğer kendi imzâsını, mührünü ve müsâadelerini inkâr ediyorsa, biz çıkıp gitmeye râzıyız." cevâbını verdi.

Bu cevâbı sultâna bildirdiler. Sultân verdiği müsâadeyi geri almak küçüklüğüne düşmedi. Ayrıca **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ni ziyâret edip sohbetine katıldı. Onun sohbetindeki lezzeti, nasîhatlerindeki inceliği iyi anlayan sultân, onun en önde gelen talebelerinden biri oldu.

(Hamid Algar, Tdv İslâm Ansiklopedisi, 2/436; Kemâlüddîn el-Harîrî, Tibyânü vesâili'l-hakāik fî beyâni selâsili't-tarâik, Süleymaniye Ktp, İbrahim Efendi, rakam:430, cild:2, vr:273b; İbnü Muhammed Şerîf el-'Abbâsî, Reşehât Tercümesi, sh:53; Lâmiî Çelebî, Nefehât Tercümesi, sh:413; 'Abdülmecîd el-Hânî, el-Hadâiku'l-verdiyye, sh:376-382; en-Nebhânî, Kerâmâtü'l-evliyâ, 2/182; 'Abdüssamed Refî' el-Yânyevî, Rehber-i Hakk, sh:54-56)

14) SİLSİLE-İ ALİYYE'DEN MUHAMMED BABA SEMMÂSÎ *(KUDDİSE SİRRUHÛ)* HAZRETLERİ

Muhammed Baba Semmâsî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** Buhârâ'nın Râmîten kasabasının Semmâs (Semâs) köyünde doğmuştur. Gençliğinde ilim tahsîliyle meşgul oldu. Babası **Seyyid Abdullâh**'ın tavsiyesiyle Hâcegân şeyhlerinden **Mahmûd İncirfağnevî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne intisâb edince **Mahmûd İncirfağnevî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** onun terbiyesini halîfesi **Hâce Alî Râmîtenî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne gönderdi.

Hâce Alî Râmîtenî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin yanında tasavvufî eğitime devâm etti ve onunla birlikte Hârizm'e gitti. Seyr-ü sülûkünü tamamlayarak halîfe olduktan sonra köyüne dönüp irşâd faaliyetine başladı.

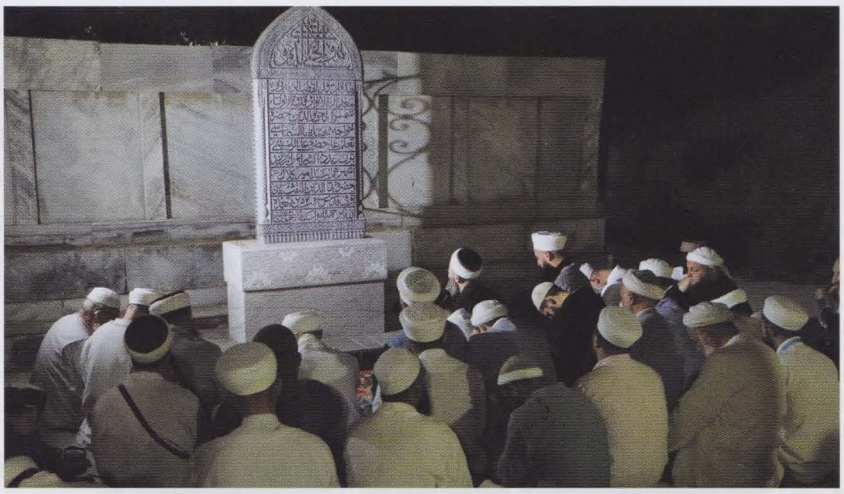

Muhammed Baba Semmâsî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin mânevî huzûrunda

Muhammed Baba Semmâsî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin irşâdı ile Hâcegân silsilesine dâhil olanların en önemli sîmâsı hiç şüphesiz **Bahâüddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin mürşidi **Seyyid Emîr Külâl** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'dir.

Rivâyete göre; bir güreş müsâbakasında **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin, **Seyyid Emîr Külâl** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne nazar ettiği, **Seyyid Emîr Külâl** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin bu mânevî nazarın tesirinde kalarak ona intisâb ettiği nakledilir.

Menkıbeye göre; **Bahâüddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin doğmasına yakın bir târihte **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**, müridleriyle birlikte Buhârâ'nın Kasr-ı Hinduvân köyünden geçerken yanındakilere: "Bu topraktan bir yiğidin kokusunu alıyorum, Kasr-ı Hinduvân kısa bir süre sonra Kasr-ı Ârifân olacak." demiş, Kasr-ı Hinduvân'a bir sonraki gelişinde henüz üç günlük bir bebek olan **Bahâüddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ni görünce müridlerine "Kokusunu duyduğumuz yiğit budur." deyip halîfesi **Seyyid Emîr Külâl** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne dönmüş ve: "Oğlum! **Bahâüddîn**'den şefkat ve terbiyeni esirgeme, yoksa sana hakkımı helâl etmem." buyurmuştur.

Muhammed Baba Semmâsî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin bu menkıbede geçen sözünden dolayı köyün adı Kasr-ı Ârifân olarak değişmiştir.

Bahâüddîn Nakşibend *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** yaklaşık on sekiz yaşına gelince dedesinin onu evlendirmek istediği ve onu Semmâs köyüne gönderip **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ni Kasr-ı Ârifân'a dâvet ettiği, **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin **Bahâüddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** ile birlikte muhtemelen kız isteme ya da nişan merâsimi için Kasr-ı Ârifân'a

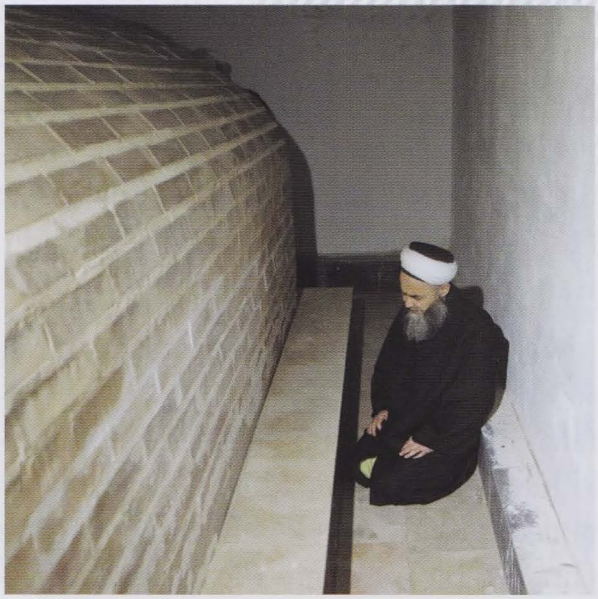

Muhammed Baba Semmâsî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin sandukası

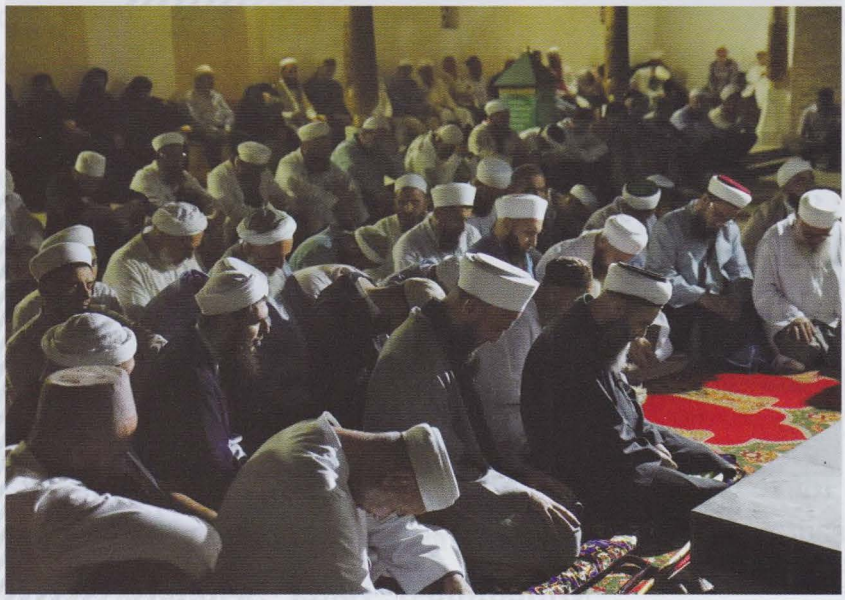

Muhammed Baba Semmâsî (Kuddise Sirruhû) Hazretleri'nin mezar şâhidesi

geldiği, **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin Kasr-ı Ârifân'a yaptığı bu ziyâretten sonra vefât ettiği rivâyet olunmaktadır.

Bahâüddîn Nakşibend *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin 718 (1318) yılında doğduğu ve **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin ölümünde on sekiz yaşlarında olduğu dikkate alındığında **Muhammed Baba Semmâsî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin 736 (1335-36) yılları civârında vefât ettiği söylenebilir.

19. yüzyılda yazılan ***"Hazînetü'l-asfiyâ"***da ölüm târihi 755 (1354) diye kaydedilmişse de ondan iki asır önce kaleme alınan ***"Matlabü't-tâlibîn"***deki 734 (1333-34) yılı doğruya daha yakındır. Kabri Semmâsî köyündedir.

Muhammed Baba Semmâsî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nde gaybet ve istiğrak hâlinin gâlip olduğu, bâzen köyündeki küçük bir üzüm bağına gidip asmaları budadığı, bu sırada kendinden geçtiği ve elindeki bıçağın yere düştüğü, onun istiğrak hâli içinde bir süre öylece kaldığı kaydedilmektedir.

Hâce Sûfî Sûhârî, Hâce Mahmûd Semmâsî, Mevlânâ Dânişmend Alî ve **Seyyid Emîr Külâl** adlı dört halîfe yetiştirmiştir.

Bunlardan **Mahmûd Semmâsî** onun oğludur. Hâcegân tarîkatını Nakşibendiyye'ye bağlayan silsile **Seyyid Emîr Külâl** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** vâsıtasıyla devâm etmiştir.

(Necdet Tosun, Tdv İslâm Ansiklopedisi, 36/498; Salâh ibnü Mübârek el-Buhârî, Enîsü't-tâlibîn ve 'uddetü's-sâlikîn (nşr. Halil İbrahim Sarıoğlu, Tevfîk Sübhânî), Tahran 1371, sh:79-83; Abdurrahmân-ı Câmî, Nefehâtü'l-üns (nşr. Mahmûd Âbidî), Tahran 1375, sh:386; İbnü Muhammed Şerîf el-'Abbâsî, Reşehât Tercümesi, sh:62-63; Muhammed ibnü Hüseyin Kazvînî, Silsilenâme-i Hâcegân-ı Nakşibend, Süleymaniye Ktp., Lâleli, rakam:1381, vr:7b; 'Abdülmecîd el-Hânî, el-Hadâiku'l-verdiyye, sh:383-384)

15) ŞEYH HÂVEND TAHÛR HAZRETLERİ

Şeyh Hâvend Tahûr *(Rahimehullâh)*, **Şeyh Ömer Bâğıstânî Hazretleri**'nin oğludur. Zâhir ve bâtın ilimlerinde çok yüksek mertebededir. Babasının tâlim ve terbiyesiyle ehlullâhın yüksek mânevî tabakalarına ulaşmıştır.

Babası **Ömer Bâğıstânî Hazretleri** Nakşibendîliğin önde gelen şeyhlerinden **Hâce Ubeydullâh Ahrâr** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin anne tarafından büyük dedesidir.

Ya'kûb-ı Çerhî *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri, Bahâüddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin **Ömer Bâğıstânî Hazretleri**'ni beğenip takdîr ettiğini söyler.

Bahâüddîn Nakşibend *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'ne göre tamâmen bir zevk hâli olan cezbeden sonra şer'an zarûrî olan istikāmet hâline dönmek zor bir iştir. **Ömer Bâğıstânî Hazretleri** bu zor işi başaran, cezbeyle istikāmeti cemeden büyük velîlerdendir.

Şeyhi **Hasen el-Bulgârî Hazretleri**'nden hilâfet aldıktan sonra Türkistan'da uzun yıllar irşâd faaliyetini sürdüren **Ömer Bâğıstânî Hazretleri**'nin ölüm târihi tespit edilememiştir. Ancak onun 14. yüzyılın ilk yarısında vefât ettiği söylenebilir.

Ölümünden sonra oğlu **Hâvend Tahûr** ile torunu **Şeyh Dâvûd** onun yolundan yürümüşlerdir.

Hâvend Tahûr Hazretleri Türkistan'a gidip orada **Hoca Ahmet Yesevî Hazretleri** hânedânı büyüklerinden **Tenkûz Şeyh** ile sohbet etmiştir.

Bir keresinde **Hâvend Tahûr Hazretleri, Tenkûz Şeyh**'in evine gittiğinde şeyhin eliyle yemek pişirdiğini görmüş. Şeyhin öyle bir zevcesi varmış ki, ev işlerini görmekten hoşlanmaz ve zâten bilmezmiş. Bütün ev işlerini de mecbûren **Tenkûz Şeyh** görürmüş. Tam yemek hazırlanırken odunları alevlendirmek için şeyh yüzünü ateşe yaklaştırıp üflerken, kadın birdenbire içeriye girip şeyhin arkasına bir tekme attığı gibi şeyhin kafası kül ve korlara bulanmış. Şeyh başını kaldırıp yüzünü sildikten sonra işine devâm etmiş.

Sonra **Hâvend Tahûr Hazretleri**'nin suallerini cevaplandırıp müşkillerini çözmüş. Bunun üzerine **Hâvend Tahûr Hazretleri, Şeyh Tenkûz Hazretleri**'ne:

"Siz bütün suallerimizi cevaplandırdınız ve müşkillerimizi çözdünüz, bunca kemâlâtınıza rağmen zevcenizin cefâsına nasıl tahammül ediyor ve yaptığı edep dışı hareketleri niçin mukābelesiz bırakıyorsunuz?!" deyince **Şeyh Tenkûz Hazretleri**: "Bizde bu kadar ilim ve hâl meydana gelmesinin en büyük sebebi dünyâ cefâsına tahammül etmemizden başka bir şey değildir." demiştir.

Hâvend Tahûr Hazretleri 755 (1354) yılında vefât etmiştir. Bâzı tasavvufî risâleler kaleme aldığı bilinmekteyse de bunlar günümüze ulaşmamıştır.

Hâvend Tahûr Hazretleri'nin oğlu **Şeyh Dâvûd** *(Kuddise Sirruhû)*, **Bahâüddîn Nakşibend** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin en büyük halîfelerinden biri olan **Hâce Muhammed Pârisâ** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**'nin sohbetinde bulunmuştur.

(Ahmed Tâherî Irâkî, Tdv İslâm Ansiklopedisi, 4/449-450; İbnü Muhammed Şerîf el-'Abbâsî, Reşehât Tercümesi, sh:277-280, 305-311; Melfûzât-ı Hâce 'Ubeydullâh Ahrâr, Ganjbakhs Library, rakam:5866, vr:27a-b)

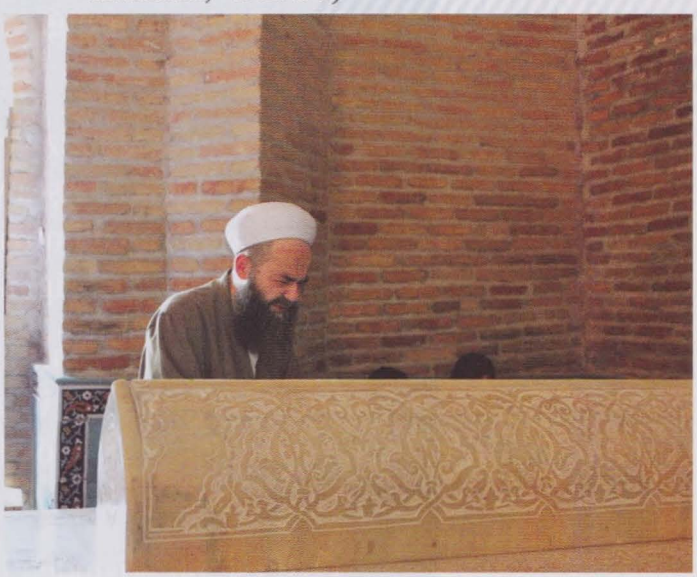

Şeyh Hâvend Tahûr Hazretleri'nin kabr-i şerîfi

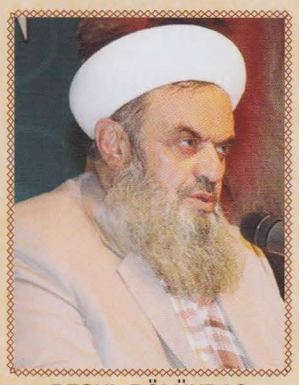

RESUL BÖLÜKBAŞ
0532 321 43 78

İSLÂM VE ŞERÎAT

Bu iki kavram tevhidin esasını teşkil etmektedir. Günümüz insanının sözde Müslümanları İslam'a evet deyip kabul ettikleri ölçüde şeriata ise hayır diyerek karşı olduklarını söyleyip reddettiklerini müşahede etmekteyiz.

Şimdi İslam ve şeriatın her birini tarif ettiğimizde biri diğerinin aynı olduğunu ve her ikisinin tevhidde esas olduğunu göreceğiz.

Önce İslam'ı tarif ederek tanıyalım.

İslam Aziz ve Âlim olan yüce Allah'ın Rasul-u Ekrem'e *(Sallallahu aleyhi ve sellem)* Cibril-i emin vasıtasıyla vahyettiği ve Rasulullah'ın *(Sallallhu aleyhi ve sellem)* Allah-u Teâlâ hazretlerinin indinden getirdiği emir, nehiy, kıssa, haber ve hükümlerin manzumesidir.

Şeriata gelince Aziz ve Celil olan Allah tarafından insanlar için şer' edilen, (meşru ve farz kılınan) Rasulullah *(Sallallahu aleyhi ve sellem)* efendimizin insanlar arasında hükmetmek için Allah katından getirip haber verdiği hükümlerden ibarettir.

Her iki tariften anlaşıldığı üzere biri olmadan diğerinin olamayacağı ve her ikisinin Aziz ve Hâkim olan Allah tarafından insanlara gönderilen tevhid dininin esasını teşkil ettiği apaçıktır.

Öyleyse bu ikisinden birini tasdik edip diğerini tekzip etmek şirk, küfür ve İslam dışı bir itikattır.

Her kim şeriatsız İslam'a veya İslamsız Şeriata itikat ederse mümin olduğunu iddia etse de tevhidi "ihlal" etmiş olacağından, İslam dışı bir itikat taşıdığından dolayı o kişinin mümin ve muvahhid olması bahis konusu değildir.

Zira bu ikisinden birini kabul edip diğerini reddetmek Kur'an'ın bazısını kabul edip diğer bazısını reddetmek anlamına gelir ki bu hususu Cenab-ı Hak kitabının bakara suresinin 85. âyetinde şöyle buyrulmaktadır.

Bakara Sûresi (85)

ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقاً مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاِنْ يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَآءُ مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ اِلٰى اَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾

"Ama siz, birbirinizi öldüren, içinizden bir kesime karşı kötülük ve zulümde yardımlaşarak; size haram olduğu halde onları yurtlarından çıkaran, size esir olarak geldiklerinde ise, fidye verip kendilerini kurtaran kimselersiniz. Yoksa siz Kitab'ın (Tevrat'ın) bir kısmına inanıp, bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?!

Artık sizden bunu yapanın cezası, dünya hayatında rezil olmaktan başka bir şey değildir. Kıyamet gününde ise onlar azabın en şiddetlisine uğratılırlar. Çünkü Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir."

Âyet-i celilede ifade edildiği gibi inananların dünya hayatının hezimet olacağı ve ahiret hayatında ise eşeddi azap ile yani azabın ziyade şiddetlisiyle cezalandırılacağı ferman edilmektedir.

Bu eşeddi azaba müstehak olmak eşeddi cinayet sahibi olmaktır ki bu da küfür ve şirktir.

Öyleyse İslam ve şeriat Allah kelamının ve Rasulullah efendimizin sünnetinin eseri olduğundan dolayı aralarında hiçbir fark düşünülemez.

İslam ve şeriat her ikisi mü'meni bih bihtir. (kendisine iman edilmesi farz olan şeylerdir.)

İslam ve şeriat Allah'ın *(azze ve celle)* emir, nehiy ve hükümlerinin mecmuası olduğu gibi keza şeriatta Allah ve Resulü'nün Allah katından getirdiği ahkâmdan ibarettir. Bu şer'î İslami hükümler itikâdiyât ve ibâdat, ahlâkiyât, muâmelât ve ukûbât diye tanzim edebileceğimiz kısımlara ayrılmaktadır.

Mesela Cenab-ı Hak *(celle celaluhu)* gece ve gündüz olmak üzere beş vakit namazı farz kıldığı gibi zekât, ramazan orucu ve hac etmek imkânına sahip olduğumuz takdirde haccı farz kıldı. Hiç şüphesiz bunların farziyeti kitap, sünnet ve icma' ile sabit olan ibâdât olup bunları terk edenler günahkâr olduğu gibi lüzumunu inkâr, istihza ya da istihfaf edenler dinden sıyrılmış olur.

Keza yüce Allah bize alış verişi mubah kıldığı gibi faizi haram kılmıştır. Nikâhı mubah kıldığı gibi zinayı haram kılmıştır.

Beni Âdem kızlarından helal olanları mubah kıldığı gibi muharremâtı haram kılmıştır.

Kitabullahca her hak sahibine hakkının Allah tarafından takdir edildiği şekilde verilmesi mubah kılındığı gibi Allah'ın

takdir ettiği ölçünün dışına çıkmayı haram kılmıştır. Bu hususlarda dinimizin muamelat kısmını teşkil etmektedir.

Bu hususta yüce Allah Mâide Sûresi'nin 49. âyetinde şöyle buyurmaktadır:

Mâide Sûresi (49)

وَاَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَاۤءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ اَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ اِلَيْكَ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ اَنَّمَا يُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَاِنَّ كَثِيراً مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ ﴿٤٩﴾

"Aralarında Allah'ın indirdiği ile hükmet. Onların arzularına uyma ve Allah›ın sana indirdiğinin bir kısmından (Kur'an'ın bazı hükümlerinden) seni şaşırtmalarından sakın. Eğer yüz çevirirlerse, bil ki şüphesiz Allah, bazı günahları sebebiyle onları bir musibete çarptırmak istiyor. İnsanlardan birçoğu muhakkak ki yoldan çıkmışlardır."

Keza Cenab-ı Hak kulları üzerine meşru ve farz kıldığı hadler vardır. Bunlar ise başkasının mal-ı mahfuzunu (muhafaza altına alınmış olan malını) çalanlara ellerinin kesilmesi haddinin uygulanmasını, namuslu kadınlara iftira edenlere seksen değnek vurulması ve ebediyen bu müfterilerin şahadetlerinin asla kabul edilmeyeceği ferman edilmektedir.

Bu hususlarda Cenab-ı Hak Mâide Sûresi 38. ve Nur Sûresi'nin 4. âyetlerinde şöyle buyurmaktadır:

Mâide Sûresi (38)

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا اَيْدِيَهُمَا جَزَاۤءً بِمَا كَسَبَا نَكَالاً مِنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

"Yaptıklarına bir karşılık ve Allah'tan caydırıcı bir müeyyide olmak üzere hırsız erkek ile hırsız kadının ellerini kesin. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."

Nûr Sûresi (4)

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِاَرْبَعَةِ شُهَدَاۤءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً اَبَداً وَاُولٰۤئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾

"Namuslu kadınlara zina isnat edip sonra da dört şahit getiremeyenlere seksen değnek vurun. Artık onların şahitliğini asla kabul etmeyin. İşte bunlar fâsık kimselerdir."

Keza zina edenlerin yüz değnek vurulması Allah tarafından haddi zina olarak tanzim edilmektedir ki Cenab-ı Hak Nur Sûresi'nin 2. âyet-i kerimesinde şöyle buyurmaktadır:

Nûr Sûresi (2)

اَلزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَاْفَةٌ فِي دِينِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَاۤئِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

"Zina eden kadın ve zina eden erkekten her birine yüzer değnek vurun. Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dini(nin koymuş olduğu hükmü uygulama) konusunda onlara acıyacağınız tutmasın. Mü'minlerden bir topluluk da onların cezalandırılmasına şahit olsun."

Evlilik geçirmemiş iseler cezaları bu iken evlilik geçirmiş kişiler hakkında ise tilaveti mensuh hükmü geçerli olan الشيخ و الشيخة اذا زنيا فارجموهما âyet-i celîlede ise evlilik نكالا من الله

geçirmiş olan erkek veya kadın zina ederlerse cezalarının ölüm olacağını ferman edilmektedir.

Diyebilirsiniz ki böyle bir ceza çok ağır bir ceza olmaz mı? Asr-ı saâdette böyle bir ceza bir defa icra edilmiş o da itiraf etmek suretiyle hâsıl olmuştur.

Bu cezanın uygulanması için itiraf eden kişi üç kere hâkim tarafından sen zina etmemişsindir öyle zannediyorsun, iyi düşün belki de yanılıyorsun deyip huzurdan uzaklaştırılıp dördüncüde de itiraf ederse ancak o zaman cezalandırılır.

Eğer itiraf etmeyip dört erkeğin şahadetiyle ise dördü bir anda zina üstünde şahadet etmeleri şartıyla ve dört erkeğin hayatları boyunca hiçbir kimseye iftira etmemiş olmaları şartıyla müşahede ettiklerini bu şahadetin tam bir zina üzerinde olması şartıyla tanık olmaları gerekiyor. Bir yorganın altında anadan üryan sarmaş olmaları yeterli bir şahadet değildir.

Ceza uygulanmadan önce şahitlerin birinin ben yanılıyor olabilirim demesi durumunda ise cezaları düşer. Bu ise adeta neredeyse mümkün olmayan bir hususdur. Ancak böyle bir cezaya çarptırılması milyonda bir ihtimal olsa bile caydırıcı olmaktadır. Şimdi ise günümüzde zinanın tamamen serbest olmasından dolayı her gün iki üç tane kadın cinayeti yaşanmaktadır.

Bu cinayetlerin tek ve mutlak sebebi kadının kocasından başkasıyla veya kocanın karısından başkasıyla ilişki kurma neticesinde meydana gelen kıskançlık yegâne sebep olmaktadır.

Yüce Mevlamız zina gibi aile yapısını derinden sarsan bir fiili, o fiile çağrıştıran sebeplerin ortadan kaldırılmasını şart görmektedir. Cenab-ı Hak yüce kitabında bakara suresinin 179. âyetinde kısası farz kılmaktadır.

Bakara Sûresi (179)

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

"Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır. Umulur ki (bu hükme uyarak) korunursunuz."

Görüldüğü gibi kısasta sizin için hayat vardır buyurması sebebiyle cinayet işlenmesi halinde bile bile hiçbir kimsenin asla bir başkasını öldürme cüretinde bulunmayacağı şayet bu cezaya rağmen bu cürmü işleyene böyle bir cezanın tatbik edilmesiyle cinayet olayının orada bitmek üzere hayatın devam edeceği hususu arz edilmektedir.

Anlaşıldığı üzere Cenab-ı Hak noksan sıfatlardan münezzeh kemal sıfatlarla muttasıf olduğundan dini mübin-i İslam'ın ve şeriatın menşei olan ilim ve kelam sıfatının tecellisi olan ahkâm-ı ilahiyenin yüzde yüz isabetli olacağından dolayı haşa yanılma payı bulunmamaktadır.

Öyleyse Allah-u Azîmuşşân'ın ahkâmının tarihsel veya bölgesel olmasını iddia etmek en büyük cürümdür. Bu cürmü işleyenler azabı elime müstahak olacakları muhakkaktır.

Böyle düşünenlerin tövbekâr olup yeniden iman etmeleri ve Allah'ın ahkâmına tam ve kâmil manada teslim olmaları kurtuluşlarının yegâne çaresidir. Cenab-ı Hak bu duruma düşen sözde hocaları ıslah-u tevbekâr eylesin ve aynı manada olan İslam ve şeriatın arasında farklılık görmekten Ümmet-i Muhammed'i korusun. Vesselâm.

Mahmud Efendi Hazretleri'nin

KIYMETLİ KELÂMLARINDAN

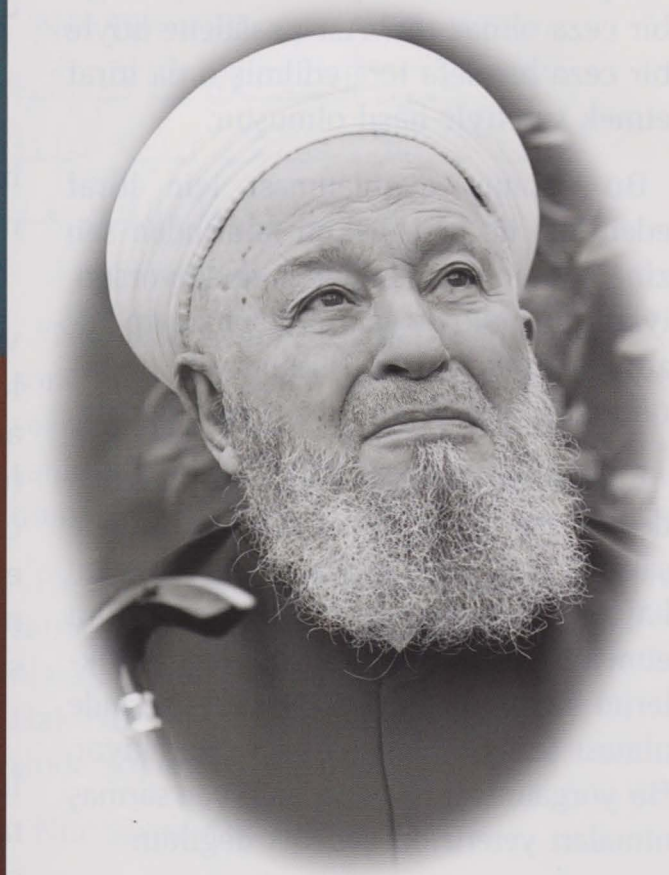

- Bazılar "Ben gece kalkamıyorum" diyor. Zoru görmediğin için kolay konuşuyorsun, zoru gör de o zaman ben seninle görüşürüm.

- İki yaşından sonra çocuklarımız biraz anlamaya başladıkları vakitte imanın şartlarını, abdesti, guslü ona öğreteceğiz.

- İbadet dostla görüşmektir, ibadet **Mevlâ** ile görüşmektir.

- Bugün kaç kuruş sana lazım, ondan bir kuruş fazla(sı için mesâi) yapma. Hemen ibadete çalış.

• **Lokman Hekim** oğluna: "Oğlum! Ölmeyi inkâr ediyorsan uyuma, öldükten sonra dirilmeyi inkâr ediyorsan uyuduktan sonra uyanma" dediğinde, oğlu: "Baba! Bu benim elimde değil" cevabını verince, **Lokman Hekim** de: "Öyle ise sen, senin elinde değilsin desene, o halde **Allâh-u Teâlâ**'ya kulluk et" buyurdu.

• Bazıları diyorlar ki: "Hoca efendi! Sabahtan akşama kadar uğraş uğraş ancak nafakamızı çıkarıyoruz. Bir de sen başımıza şeriat çıkardın. Teheccüd, işrak, kuşluk, evvâbin, kabir nur namazları kılmayı çıkardın."

İşte millet böyle ibadetten üşendi. **Allâh-u Teâlâ** da şeriatı elimizden aldı. Bu ibadetlerin hepsi ruhumuzun ruhu, canımızın canıdır.

• Söz verin içinizden. "Teheccüde kalkacağız, kalkacağız, kalkacağız!" diye. Eğer sen kalkamıyorsan bir arkadaşına tenbih et, telefon etsin sana veya kapıya vursun, üşenmeyelim!

Birbirimize iyilik edelim. Üşenmeyelim, kaldıralım birbirimizi. Uyandıralım, kazandıralım birbirimizi. Sevinelim birbirimizin kazanmasından.

• İşrak namazını bir gün kaçırırsa ihvan, sanki o **Allâh**'ın (kalbine yağdırdığı) nurunu söndürecek.

• Birisi diyor: "Sabah namazına kalkamıyorum", ben diyorum "Teheccüd namazı için erken kalkın" o ise: "Sabaha kalkamıyorum" diyor!

• Büyük zatlar nafilelere devam etmekle **Allâh-u Teâlâ**'nın sevgilileri oldular. Ancak şunu unutmayalım ki; nafilelere devam edenlerin farzlara en âlâ derecede devam etmesi gerekir.

Farzların hakkını vermeden nafile bir şey ifade etmez. Bir insan bir nafileye başladığında, ölünceye kadar onu terk etmemelidir. Ehlullâh böyledir.

Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* buyuruyor ki:

«أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللهِ تَعَالَى أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ.»

"Allâh-u Teâlâ'ya amellerin en sevgilisi, az da olsa devamlı olandır." *(Müslim, Salâtü'l-müsâfirîn:30, no:1866, 2/189)*

• Dikkat edelim biz uyuruz ama **Rabbimiz** uyumaz, teheccüde kalkılması hususunda evvela kendimize vaaz edelim sonra cemaatlerimize. Yatsı namazından sonra meyveler, çerezler yenir, demli çaylar içilir. Bu esnada boş sözler ile zaman tüketilip, geç vakitlere, saatin on ikisine, birine kadar oturulursa teheccüde nasıl kalkılır?! Kalkılsa bile bedenin gıdası olan uyku kâfi miktarda alınmadığından dolayı insan kendinde olamaz. İbadet tam bir şuur ile yapılamaz.

• İslâm'ı bilmeden baba olursan, (dînini öğretemeyeceğin için) oğluna düşman olursun.

• İnsanın ana ve babalık görevlerini öğrenmeden evlenmemesi lazımdır. Evlenirse o kişi çocuklarının başına bela olur.

• Erkekler hanımlara kaba muamele edip onları dövmemeli, bilakis onlara ihsan etmelidirler (iyi davranmalıdırlar). Hanımlar da efendilerine ihsan etmelidir.

SAHÂBEYE KÜFREDEN VE KUR'ÂN'IN TAHRİF EDİLDİĞİNE İNANAN FIRKALARLA EHL-İ SÜNNET'İ AYNI KEFEDE TARTMAK [1]

DR. AHMET GELİŞGEN Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

1) Ehl-i Sünnet Kavramı

"Ehl-i Sünnet", adını Sünnet kavramından alır ve Rasülüllah *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)* ile onun ashâbının yolunu temsil eden itikat mezhebidir. Bu bakımdan Ehl-i Sünnet, dinin aslı, Peygamber *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)*in getirdiği risâletin özüdür. Bâzı kaynaklarda bu tanıma *"salihlerin yolu"*[2] ve *"orta yol"*[3] ilavesi de yapılmıştır.

Rasülüllah *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz ümmetinin de Yahudi ve Hristiyanlar gibi pek çok fırkaya ayrılacağını, bunlardan sadece *"kendisinin ve ashâbının yolunda olanların"* kurtuluşa ereceğini haber vermiştir. [4]

Hadis-i şerif şöyledir:

"افترقت اليهود على إحدى وسبعين فرقة، وافترقت النصارى على اثنتين وسبعين فرقة، وستفترق هذه الأمة على ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة، قيل: من هي يا رسول الله؟ قال: من كان على مثل ما أنا عليه وأصحابي".

"Yahudiler 71 fırkaya ayrıldı. Hristiyanlar da 72 fırkaya ayrıldı. Ümmetim de 73 fırkaya ayrılacak, onlardan biri hariç hepsi cehennemde olacaktır. "O fırka nedir" diye sorulunca, Rasülülah (Sallellâhu Aleyhi ve Sellem) "Benim ve ashâbımın yolunda olanlardır" diye buyurdu." [5]

Ehl-i Sünnet'in ismi de özü gibi Rasülüllah *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)*den vârid olan hadislere dayanmaktadır.[6] Bu hususta hadis-i şeriflerden birisi şöyledir:

"...فإنه من يعش منكم فسيرى اختلافا كثيرا ، فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين ، عضّوا عليها بالنواجذ" ...

"... Sizden kim yaşarsa çokça ihtilaflar görecektir. (Dinde) sonradan çıkan bidat işlerden sakının, zira o sapıklıktır. Sizden kim böyle bir devre yetişirse, (o günde) benim sünnetime ve kendilerine hakk yol gösterilmiş olan Hulafâ-i Râşidîn'in sünnetine azı dişlerle tutar gibi sımsıkı sarılsın..."[7]

2) Cemaat Kavramı

Ehl-i Sünnet, ***"Ehl-i Sünnet ve'l-Cemâat"*** olarak da anılır. Bu terkipte yer alan ve İslam topluluğu anlamına gelen ***"Cemâat"*** kavramı da yine hadis-i şeriflere dayanır. Bu konudaki hadis-i şeriflerden biri de şöyledir:

" عَلَيْكُمْ بِالْجَمَاعَةِ ، وَإِيَّاكُمْ وَالْفُرْقَةَ ، فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْوَاحِدِ ، وَهُوَ مِنَ الاثْنَيْنِ أَبْعَدُ ، وَمَنْ أَرَادَ بُحْبُحَةَ الْجَنَّةِ فَعَلَيْهِ بِالْجَمَاعَةِ ".

"Cemâat'e sarılın, ayrılıktan sakının. Zira Şeytan tek kişiyle beraberdir. Şeytan iki kişiden (tek kişiye nispetle) daha uzaktır. Ancak her kim cennetin eşsiz güzelliğini isterse cemaate sarılsın."[8] Konu ile ilgili diğer hadis-i şerif de şöyledir:

« إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْمَعُ أُمَّتِي - أَوْ قَالَ: أُمَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - عَلَى ضَلَالَةٍ، وَيَدُ اللَّهِ مَعَ الجَمَاعَةِ، وَمَنْ شَذَّ شَذَّ إِلَى النَّارِ. »

"Allah ümmetimi (Ümmet-i Muhammed'i) hiçbir sapıklıkta birleştirmez. Allah'ın yedi (koruması) Cemâat'in (İslâm topluluğunun) üzerindedir. Kim kendisini (İslâm topluluğundan) soyutlarsa cehenneme sapmış olur."[9]

Tirmizî bu hadislerde geçen "***cemâat***" kavramını; ilim ehli, fıkıh ve hadis ehli olarak tanımlamıştır. Abdullah b. Mübarek ise sahabe ve selef olarak tanımlamıştır.[10] O halde "cemâat" deyince sadece Fetö terör örgütü anlaşılmamalı. Ne yazık ki birileri İslam'ın en güzel kavramlarını kirletmişler.

3) Sevâd-ı Âzam Kavramı

Bazen ***"Sevâd-ı Âzam"*** kavramı da "*Ehl-i Sünnet*" anlamına kullanılmaktadır.[11] "*…Ümmetimin ihtilaf ettiğini görürseniz Sevâd-ı Âzam'a tutununuz*"[12] hadis-i şerifindeki "*Sevâd-ı Âzam*"; Peygamber *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)* ve onun ashâbının yolunu takip eden Müslüman çoğunluk,[13] kalabalık cemâat ve cumhur[14] olarak tanımlanmıştır. ***"Sevâd-ı Âzam"***, "*fırka-i nâciye* / kurtuluşa erecek topluluk",[15] ilim ehli topluluğu,[16] dini hükümlerle amel eden âlimler ve ümmetin müctehitleri[17] olarak da tanımlanmıştır.

4) "*Sünnî Asabiyet*" Kavramı Yanlış Bir Söylemdir

Yukarıda görüldüğü üzere ***"Ehl-i Sünnet"*** herhangi bir fırka ya da ayrılıkçı bir mezheb olduğu için değil, Allah Rasülü *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)*in getirdiği risâletin özü olduğundan dolayı bu ismi almıştır. Bu yol, ilk iki nesli (sahabe ve tâbiûn) temsil eden ***"Selefiyye"***nin de devamıdır.

Nitekim sahâbe ve tâbiûnu temsil eden "*Selefiyye*", Ehl-i Sünnet bir topluluktur. Selefiyye'nin tamamı, Rasülü Ekrem *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)* Efendimiz'in medhine mazhar olmuş, itikadlarının saflığı ve paklığı ile ümmetin yıldızı payesine erişmiş olan ***"Ehl-i Sünnet-i Hâssa"*** bir topluluktur.[18]

Öyleyse İslam akidesinin özü olan "*Ehl-i Sünnet*"*i*, "***sünni asabiyet***" olarak görmek, İslam inancına tutunmayı çok görmek anlamına gelir. Kur'an ve Sünnet merkezli bir akîdenin dışındaki bir dînî inanışın, İslam'la alakası olamaz. Kur'ân'ın tahrif edildiği düşüncesini itikat edinen bir kişi veya zümre, Kur'ân ve Sünnet'i bize aktarmada ilk basamak olan sahabeyi hainlikle, irtidatla (dinden dönmek) ve Kur'ân'ı tahrif etmekle suçlamış olmaktadır.[19] Böyle bir anlayışın imanla bir alakası olabilir mi?[20]

Kanaatimizce Ehl-i Sünnet dışı fırkalar kendine bir değer kazandırmak için Ehl-i Sünnet'i kendileri gibi fırka olarak görmek ve göstermek istemişlerdir. Bugünkü ***"diyalog"*** safsatasında, Kilise'nin tertibiyle İslam dini ile diğer dinleri eşit gösterme çabası gibi.

"*Sünni asabiyet*" deyimi ayrıca, sanki birileri dinin özü dışında dini bir anlayış geliştirmişler ve bu anlayış, Müslümanlar arasında bölücülüğe sebep oluyormuş gibi bir anlam da çağrıştırmaktadır.

Bu anlamın aksine, Allah yolunda sağlam bir bünye oluşturmanın yolu, tek saf ve tek vücut olmaktır. Tek vücut olmanın yolu da sağlam itikatla dinin özüne bağlı olmaktır. Aksi halde toplum, inanç boşluğu içerisine düşer. Bu durum ise toplumu kaos ve kargaşaya sürükler.

Öte yandan, İslam'ın itikat esasları çok açık ve nettir. Bu itikadı kabul eden mümin/müslüman olur, kabul etmeyen ise gayr-i müslim'dir. İslam'da iman etmenin ve bu imanın sahih olmasının şartları oldukça açıktır. (Bkz. http://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=35)

Öyleyse Müslüman olmak, belli bir çizgide bulunmayı zorunlu kılar. İslamiyet, gayr-i müslim olmaya müsaade eder ama, dini sahtekarlığa müsaade etmez. Stratejik siyaset gereği olarak dünya milletleriyle iyi geçinmek ayrı bir konudur, inanç birliği dolayısıyla bir topluma kucak açmak ayrı bir konudur.

Bir kimsenin veya bir topluluğun, kendisinin Müslüman olduğunu söylediği halde, İslam'ın esaslarına aykırı inanışa saplanması, hatta İslam'ın temellerini yıkıcı inanış ve davranışlarda bulunması, Müslümanlık değil "*hainlik*" olur. Siz, dost diye bir "*hâin*"le yola çıkarsanız, o takdirde en küçük bir zaaf anınızda arkadan hançerlenirsiniz…

Özellikle son yıllarda Batının, gerçek Müslümanlığın içerisine İslam'la alakası olamayan düşüncelere sahip bazı kitleleri katıp karıştırma veya onları birleştirme hevesi, sadece ve sadece âk u pâk olan İslam itikadını bozmak ve bu surette kültürel bağlarımızı eritme amacına yöneliktir. O halde, bu hususta âgâh olmamız gerektiği aşikardır.

Ehl-i Sünnet elbette küfre düşürecek görüşe sahip olamayan bidat ehlini tekfir etmemiştir[21] ama, Allah ve Rasülü'nün tekfir ettiğini de kimse iman dairesinde kabul edemez.

Gerek küfre düşen kimseyi iman ehli göstermek, gerekse mümin bir kimseyi küfürle itham etmek, Allah'ın hükmünün aksini söylemek anlamına kişiyi küfre götürür.[22] Nitekim hadis-i şerifte, bir müminin kardeşini tekfir etmesi halinde bu ithamın, ikisinden birine döneceği haber verilmiştir.[23]

Yani tekfir ettiği kişi mümin ise Allah korusun, kendisi kafir olacaktır! Nitekim mümin, Allah ve Rasülü'nün "ak" dediğine "ak", "kara" dediğine de "kara" derse ancak mümin olabilir. Bu hüküm ayet-i kerimelerde olsun, hadis-i şeriflerde olsun, apaçık belirtilmiştir. [24]

Günümüzde pek çok platformda Şî'a ile Ehl-i Sünnet'i eşit gösterme gayretleri epeyce artmıştır. *"Şî'a"* genellemesine hâliyle *"Gulât-ı Şî'a"*da girer. Gulat-ı Şî'a, Ehl-i Sünnet tarafından direkt olarak küfür ehli kabul edilmiştir.[25]

Sahabeyi tekfir edip onlara açıkça düşmanlık edenler, Mehdi-yi Muntazar gelince Ebu Bekir ve Ömerler de dünyaya geri dönecekler, o zaman hepsinden intikam alacağız, Hazreti Âişe *(Radıyallâhu Anhâ)*, Talha *(Radıyallâhu Anh)* ve Zübeyr *(Radıyallâhu Anh)* vd. bazı sahabe, domuz ve köpekten (hâşâ) daha pistir, Kur'ân eksiktir (!), Ebu Bekir ve Ömer riyâset hırsıyla Kur'ân'ı tahrif etmişlerdir(!), Hazreti Peygamber'in vefatından sonra, Ebu Bekir ve Ömer başta olmak üzere çoğu irtidât etmiştir (!), sahabe Hazreti Ali'ye biat etmediği için kâfir olmuştur (!) vs. diyenlerin iman ehli olduğu asla söylenemez.[26]

Çünkü bu söylemler Kur'ân ve Sünnet'te açıkça bildirilen iman esaslarına terstir. Örneğin âyet-i kerîmede Kur'ân'ın mutlaka korunacağı vurgulanırken,[27] Kur'ân eksiktir ve tahrif edilmiştir demek, bu âyeti açıkça inkâr etmek anlamına gelir.

Kur'ân-ı Kerîm sahâbeyi açıkça tezkiye ederken[28] bunları akıl almaz şekilde küfürle veya Kur'ân'ı tahrif etmekle suçlamak, Allâh'ın onlar hakkındaki tezkiyesini inkâr etmek anlamına gelir.[29] İş bu durumda bu ve benzeri söylemlere sahip fırkalarla Müslüman'ın bir ve beraber olabilmesi muhal olur.

5) Ehl-i Sünnet'i Sulandırma Gayretleri

Şî'a ve Ehl-i Sünnet'i aynı kefede tartma arzusunun temelinde de kanaatimizce ***"Ilımlı İslam"*** anlayışı yatmaktadır. Zira Batı son zamanlarda misyonerlik faaliyetleri kapsamında, açıktan Hristiyanlığa davet yerine ***"diyalog"*** gibi gizli yöntemlerle Müslümanları inancından uzaklaştırmayı hedeflemekte, gerçek İslâm'ın sulandırılıp Müslümanlara takdim edilmesi için her yolu denemektedir.

Bu yollardan biri de İslam itikadından uzaklaşmış ama adı "Müslüman" olan fırkaların batıl anlayışlarını gerçek İslam itikadıyla harmanlayıp "sahte bir İslam anlayışını" Müslüman dünyaya yutturmaktır. Bu suretle adeta, temiz suyumuza kirli su dökerek safi suyumuz kirletilmek istenmektedir.

"Ilımlaştırılmak" istenen sözde İslam modeli de budur. Zira Batı, adı Müslüman olan bu fırkaların anlayışını İslam dünyasına empoze etmenin, açıktan küfrü empoze etmekten çok daha kolay ve mantıklı olduğunu düşünmektedir.

Gerçekten de öyledir. Dolayısıyla Müslüman dünya, çok tehlikeli bir oyunla karşı karşıyadır.

Bu uğurdaki maksatlı çalışmalar cümlesinden olmak üzere, son zamanlarda birilerinin, Ehl-i Sünnet'in çerçevesini genişletmek söylem ve arzularının temelinde yatan hakikat da budur. Bu günlerde birilerinin, eline cetvel kalem alıp harita çizer gibi Ehl-i Sünnet sınırı çizme gayretine yöneldiklerini görüyoruz. Bu uğurda köşe yazıları yazılıyor, seminerler, paneller ve sempozyumlar düzenleniyor…

Şunu da belirtelim ki ilk iki nesil (sahâbe ve tâbiûn), vahye ve Peygamber *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)*e yakın olduklarından ve o günün toplumunda müteşâbih âyetler henüz yanlış bir şekilde yorumlanmazken bu âyetleri te'vile ihtiyaç duymamışlardır.

Bu dönemden sonra müteşâbih âyetler birileri tarafında itikadı zedeleyecek şekilde yorumlanmaya başlayınca, o günün gerçek âlimleri, toplumu bu sapkınlıktan kurtarmak için müteşâbih âyetlere itikada uygun yorumlar getirmek zorunda kalmışlardır.

Örneğin *"yedullahi fevka eydiyhim* / Allâh'ın eli, bütün ellerin üzerindedir"[30] âyetinden ve benzer diğer âyetlerinden hareketle, Allah Te'âlâ'yı insana veya başka şeylere benzeten *"Mücessime"* fırkası çıkmıştır.

Halbuki *"Allâh Te'âlâ hiçbir şeye benzemez"*[31] âyet-i kerîmesi vardır. Allâh'ın sıfatlarından *"Muhâlefetün li'l-havâdis / sonradan olanlara benzememek"* sıfatı bunu ifade eder. Bu nedenle Ehl-i Sünnet çıkıp demiştir ki: *"Allâh'ın elinden maksat, Allâh'ın gücüdür."*[32]

Asırlar sonra ortaya çıkan ve İbn Teymiyye (ö.728/1327) ile başlayan *"Selefilik"* akımının ise ilk iki nesli temsil eden *"Selefiyye"*le bir ilgisi yoktur. İbn Teymiyye'nin başını çektiği *"Selefilik"* bazı noktalarda da tenkit edilmiştir. Günümüzde ise bir de *"Kur'ân İslâmı"* sapkınlığına paralel olarak *"Neoselefilik"* diye bir akım hortlamıştır.

Bunlar âyet ve hadisleri kafasınca ve menfaatlerine göre anlamaya çalışıp, ortalıkta terör estirmektedirler. Ortadoğu'da gelişen bu akımın da hem İslâm'ı ve Müslümanlığı kötü göstermek hem de İslâm dünyasını kaosa sürüklemek amacıyla Batı tarafından desteklendiğini, hattâ tesis edildiğini düşünüyoruz.

Durumdan vazife çıkaranlar ise işin perde arkasını atlayıp, İslam'ı ve Müslümanları suçlamayı maharet kabul etmektedirler. *"Kur'ân İslâmı"* sapkınlığı için bkz. http://www.ahmetgelisgen.com/Makale-Detay.aspx?ID=161#20180829003341 .

Bu bağlamda ***"Maturidilik"***in yanı sıra, ***"Eş'arilik"***in de Ehl-i Sünnet'i temsil ettiklerini ve her ikisinin de itikadi hak mezhepler olduğunu hatırdan çıkarmayalım.[33] Amelde mezhep olarak tarihte başkaca hak mezhep zuhur etmişse de bunların çoğunun müntesibi kalmamıştır.[34]

Bugün itibariyle kaynaklarına ulaşılabilecek ve temsilcisi bulunan ameli hak mezhepler bilinen dört mezheptir. Bunlar Hanefî, Şâfi'î, Mâlikî ve Hanbelî mezhepleridir. Bir mümin bunlardan hangisine tutunursa, hakka tutunmuş olur. Dört mezhep imamlarının hepsi de Ehl-i Sünnet'in kökü olan *"Selefiyye"*dendir.[35]

Hak bir mezhebe tutunmak bir taassup değil, sosyal ve dînî bir ihtiyaçtır. İlk iki nesil (sahâbe ve tâbiûn), bir bakıma suyu kaynağından içtiklerinden mezhebi oluşuma ihtiyaç duymamışlardır. Buna rağmen taklid, sahâbe arasında da vukû bulmuş bir hakikattir.[36]

Sahâbenin fakîh olmayanları meselelerini, fakih olanlara sorarak, aldığı cevaba göre amel etmişlerdir.[37] Bugünün şartlarında ise biz, suyu içmek için sağlam bir kanala tutunmak zorundayız. Bu yüzden itikatta ve amelde hak bir mezhebe tutunmak (taklid etmek), müçtehid olmayan kimse için zorunludur.[38] Yoksa zehirli bir kanala sapma veya kanalların karıştırılma tehlikesi vardır.

Cenâb-ı Hakk bizleri yanlış itikattan korusun, makbul bir imanla bizi huzuruna kabul etsin!

Bu makale www.ahmetgelisgen.com adresinden alınmıştır.

Dipnotlar:

1 Bu yazı, ***"Görmez'in; Ahlak'tan, Adalet'ten ve Dini Tartışmaya Açmanın Zararından Söz Etmeye Hakkı Var Mıdır?"*** başlıklı yazımızdan alınıp geliştirilmiştir.

2 Bkz. Nisa, 4/69, 115;

3 Allah Teâlâ Sahabe'yi, *"vasat ümmet"*, yani *"orta yolu tutan ümmet"* olarak tanımlamaktadır. (Bakara, 2/143).

4 Bkz. Pezdevî, Usûlu'd-Dîn, s. 244; Muhammed Salih el-Ğursî, Akîydetü'l-İmâmi'l-Eşariyyi eyne min Akâidi's-Selef, s. 3, 4

5 Tirmizi, İman, 18 (No: 2641, V/26). Bkz. Ebu Davud, Sünnet, 1; İbn Mace, Fiten, 17; Ahmed, II/332; III/145; Dârimi, Siyer, 75. İbn Mace, Ebu Davud ve Ahmed b. Hanbel (III/145)'de gelen hadislerde, *"Benim ve Ashabımın yolunda olanlardır"* yerine, *"cemaata sarılanlar"* ibaresi mevcuttur.

6 Muhammed Salih b. Ahmed el Ğursî, Akîydetü'l-İmâmi'l-Eşariyyi eyne min Akâidi's-Selef, Dâru'l-İrşâd, İstanbul, 2013, s. 3, 4.

7 Ebu Davud, Sünnet, 5; Tirmizî, İlim, 16; İbn Mâce, Mukaddime, 6; Dârimî, Mukaddime, 16; Ahmed, IV/126, 127.

8 Tirmizi, Fiten, 7.

9 Tirmizî, Fiten, 7; Nesâî, Tahrim, 6.

10 Tirmizî, IV/467 (Fiten, 7).

11 Bkz. Muhammed Aruçi, "*es-Sevâdü'l-A'zam*", TDV/İSAM Ansiklopedisi, XXXVI/578, 579.

12 İbn Mâce, Fiten, 8.

13 Şâtıbî, el-İ'tisam, s. 478, 483; Muhammed Aruçi, "*es-Sevâdü'l-A'zam*", TDV/İSAM Ansiklopedisi, XXXVI/578.

14 Muhammed Fuat Abdülbâki dipnotu. İbn Mace, II/1303 (Fiten, 8).

15 Ebû İshak İbrâhim Şâtıbî, el-İ'tisâm, s. 476.

16 Şâtıbî, el-İ'tisâm, s. 478, 481.

17 Şâtıbî, el-İ'tisâm,, s. 478.

18 Şerafeddin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelam, s. 36.

19 Konu, siyasi yön<den değil, mezhepler tarihi ve İslam itikadı bağlamında ele alınmaktadır.

20 Bkz. Pezdevi, Usulü'd-Dîn, s. 254. Bkz. Şehristânî, el-Milel ve'n-Nihal, I/140-155; Bağdâdî, el-Fark beyne'l-Fırak, s. 14, 15, 23, 326, 335.

21 Bkz. Şerafeddin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelam, s. 25.

22 Serahsi, Bulûğu's-Sûl fi'l-Usûl, I/73; Bağdâdî, el-Fark beyne'l-Fırak, s. 323, 345, 347, 351; Sâbûnî, el-Bidaye fî Usûli'd-Dîn, s. 183; Molla Hüsrev, Mirâtü'l-Usûl, s. 321; Teftâzânî, Şerhu'l-Akâid, s. 153; Ebu'l-Izz Ali b. Ali, Şerhu'l-Akîdeti't-Tahâviyye, I/403, II/529, 552; İbn Hacer el-Mekki, Zevâcir, I/243. Ayrıca bkz. Bakara, 2/85, 145, 146, 285; Al-i İmran, 3/19, 20; A'raf, 7/157-158; Fetih, 48/13; Nisa, 4/65, 136, 150; Ahzab, 33/36.

23 Müslim, Îman, 111.

24 Nisâ: 4/59, 65; Ahzab:33/36; Ayrıca bkz. Buhari, Îman, 1, 8; Müslim, Îman, 71; vd.

25 Pezdevi, Usulü'd-Dîn, s. 254; Şehristânî, el-Milel ve'n-Nihal, I/140-155; Bağdâdî, el-Fark beyne'l-Fırak, s. 14, 15, 23, 326, 335.

26 Bağdâdî, el-Fark beyne'l-Fırak, s. 359; Pezdevi, Usûu'd-Dîn, s. S.254. Ayrıca bkz. https://www.youtube.com/watch?v=0p-7H0wA2a2s ; https://www.youtube.com/watch?v=26lgkd5nvSI

27 Hicr, 15/9.

28 Örnek olarak bkz. Bakara, 2/143; Âl-i İmrân, 3/110; Enfâl, 8/74, 75; Tevbe, 9/100. Sahbenin fazileti hakkındaki hadis-i şerifler için örnek olarak bkz. Buhârî, Şehâdât, 9, Ashâbü'n-Nebî, 1, 5; Rikâk, 7; Eymân, 10, 27; Müslim, Fedâilü's-Sahâbe, 221, 222; vd.

29 Doç. Dr. Ebubekir Sifil Hoca'nın Şia kitapları hakkındaki bazı tahlilleri için bkz. https://www.youtube.com/watch?v=0p-7H0wA2a2s ; https://www.youtube.com/watch?v=26lgkd5nvSI .

30 Feth, 48/10.

31 Şûrâ, 42/11.

32 Şerafeddin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelam, s. 34-36.

33 Şerafeddin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelam, s. 36-39.

34 Abdülkerim Zeydan, el-Medhal, s. 148, 149.

35 Şerafeddin Gölcük, Süleyman Toprak, Kelam, s. 36.

36 Şirbînî, Hâşiyetü'l-Benânî alâ Şerhi Cem'u'l-Cevâmi' (Hamiş'de), II/253.

37 Zekiyyüddin Şa'bân, Usûlü'l-Fıkhi'l-İslâmî, s. 422.

38 Şâtıbî, İ'tisam, s. 479.

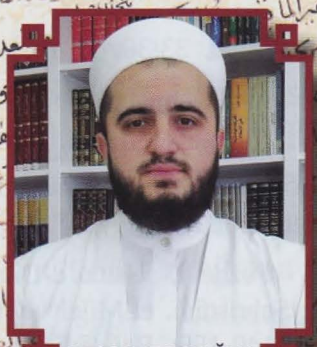

HASAN KUDUOĞLU

DEVLET-İ ALİYYE'NİN YİRMİ YEDİNCİ ŞEYHULİSLÂMI, MÜHİM SİYÂSÎ HÂDİSELERİN YAŞANDIĞI BİR DÖNEMDE 8.5 SENE ŞEYHULİSLÂMLIK VAZÎFESİNİ DERUHTE EDEN

HOCA SA'DEDDÎNZÂDE ES'AD EFENDİ

(Rahimehûllâh)

Vilâdet târihi: 978 / 1570 - Vefât târihi: 1034 / 1625
Şeyhulislâmlık târihi: 2 kere bu makāma getirilmiştir
İlk meşîhati: 5 Cemâziyelâhir 1024 - 2 Temmuz 1615 / 10 Receb 1031 - 21 Mayıs 1622
İkinci meşîhati: 9 Zülhicce 1032 - 4 Ekim 1623 / 14 Şa'bân 1034 - 22 Mayıs 1625
Şeyhulislâmlık müddeti: Toplam 8 yıl, 6 ay, 9 gün - İlk meşîhati: 6 yıl, 10 ay, 20 gün
İkinci meşîhati: 1 yıl, 7 ay, 19 gün - Şeyhulislâmlar arasındaki sırası: 27.Şeyhulislâm
Meşîhat makāmındaki sırası: 33, 35
Meşîhat dönemindeki pâdişahlar: **1.Ahmed Hân, 1.Mustafâ, 2.Osmân ve 4.Murâd**

- Târihçe-i Hayât-ı Necîbesi -

Şeyhulislâm ve târihçi **Hoca Sa'deddîn Efendi**'nin ikinci oğlu olan **Hoca Sa'deddînzâde Mehmed Es'ad Efendi** *(Rahimehullâh)* 10 Muharrem 978'de (14 Hazîran 1570) İstanbul'da doğdu.

Babasına nispetle **"Hocazâde"** nâmıyla anılan **Es'ad Efendi** *(Rahimehullâh)*, içerisinden altı tâne şeyhulislâm çıkan çok bereketli bir âileye mensuptur. Şöyle ki babası **24.Şeyhulislâm Hoca Sa'deddîn Efendi**'dir. Ağabeyi **25.Şeyhulislâm Mehmed Şerîf Efendi**'dir. Kardeşi Kazasker **Abdülazîz Efendi**'nin oğlu **33.Şeyhulislâm Bahâî Mehmed Efendi**'dir.

Es'ad Efendi'nin oğlu **30.Şeyhulislâm Ebû Sa'îd Mehmed Efendi**'dir. Onun da oğlu **48.Şeyhulislâm Feyzullâh Efendi**'dir.

Kendisiyle birlikte âilesindeki şeyhulislâmların sayısı altıya ulaşmaktadır. *(Bkz.: Resim-1)*

- İlmî Hayâtı ve Vazîfeleri -

Tahsîlini babasından, **Molla Tevfik Geylânî**'den ve zamânın ulemâsından aldığı derslerle tamamladıktan sonra mülâzım (stajer müderris) oldu ve 18 yaşında iken Hazîran 1588'de haseki pâyesini aldı.

Ardından Ocak 1590'da Süleymâniye medreselerine ve Temmuz 1593'te

(en yüksek müderrislik mevkiine sâhip olan) Süleymâniye Dârü'l-Hadîsi'ne tâyin edildi. Daha sonra kadılık görevine geçerek Şubat 1596'da Edirne kadısı oldu. Babasının nüfûzunun da etkisiyle süratle yükseldi.

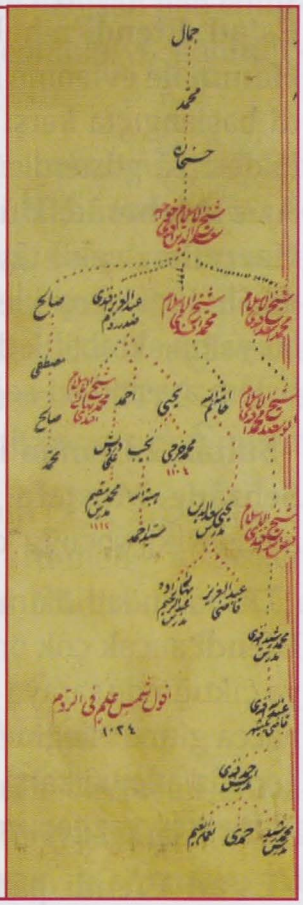

1- Zeyilli Devhatül'-Meşâyih nüshasında **Hoca Sa'deddîn Efendi**'nin âilesinde 6 şeyhulislâm olduğunu gösteren âile şeceresi (Yazma Bağışlar, no:5497, vr:20a)

Sultân 3.Mehmed'in Eğri Seferi'ne hareketi sırasında İstanbul kadılığına tâyin edildiyse de Kaymakam **Hadım Hasan Paşa**'nın ve **Safiye Vâlide Sultan**'ın muhâlefeti yüzünden bu mevkiini muhâfaza edemedi fakat babasının pâdişah üzerindeki tesiri sebebiyle Anadolu kazaskerliği pâyesini elde etti. İki yıl sonra da babasının şeyhulislâmlığı sırasında İstanbul kadısı oldu.

Mûtâd görev süresi (müddet-i örfiyye) sonuna kadar bu mevkide kaldı. Ağabeyi **Hocazâde Mehmed Efendi**'nin (Çelebi Müftü) şeyhulislâmlığı döneminde Anadolu kazaskeri olduysa da onun görevinden ayrılması üzerine azledildi (6 Ocak 1603).

Hoca Sa'deddînzâde Es'ad Efendi *(Rahimehullâh)* Şubat 1604 - Ocak 1605 ve Hazîran 1606 - Nisan 1608 târihlerinde iki defâ Rumeli kazaskerliğinde bulundu.

- Şeyhulislâm Olması (İlk Meşîhati) -

Hoca Sa'deddînzâde Es'ad Efendi *(Rahimehullâh)* hacca gittikten sonra avdeti (dönüşü) esnâsında Konya yolundayken 5 Cemâziyelâhir 1024'te (2 Temmuz 1615) vebâ hastalığından vefât eden ağabeyi **Mehmed Efendi**'nin yerine şeyhulislâm olduğunun haberini aldı. *(Bkz.: Resim-2 ve 3)*

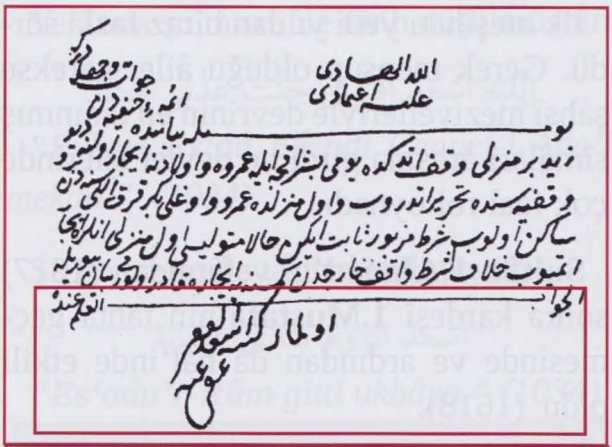

2- "Allâhü'l-Hâdî aleyhi i'timâdî

Bu mesele beyânında eimme-i Hanefiyyeden cevâb ne vechiledir ki?

Zeyd bir menzili vakf etdikde yevmî beşer akçe ile Amr'a ve evlâdına icâr oluna deyû vakfiyyesinde tahrîr etdirüp ve ol menzilde Amr ve oğlu Bekr kırk-elli seneden beri sâkin olup şart-ı mezbûr sâbit iken hâlen mütevellîsi onlara îcâr etmeyip hilâf-ı şart-ı vâkıf hâricden kimesneye icâra kādir olur mu? Beyân buyrula.

el-Cevâb: el-İlmu indehû, olmaz.

Ketebehû el-fakîr **Es'ad**. Ufiye anh."

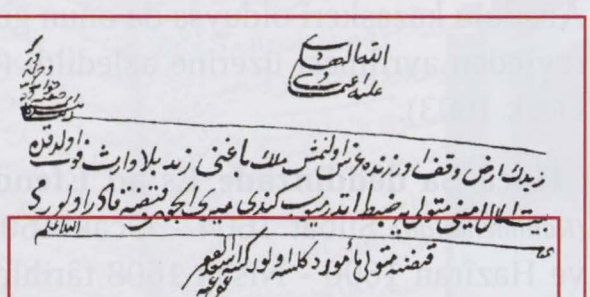

3- "Allâhü'l-Hâdî aleyhi i'timâdî

Bu mesele beyânında eimme-i Hanefiyyeden cevâb ne vechiledir ki?

Zayd arz-ı vakf üzerinde gars olunmuş mülk bağını Zeyd bilâ-vâris fevt oldukda beytü'l-mâl emîni mütevellîye zabt etdirmeyüp kendi mîrî içün kabza kādir olur mu?

el-Cevâb: Allâhu a'lem, kabza mütevellî me'mûr değilse olur.

Ketebehû el-fakîr **Es'da**. Ufiye anh."

- Dönemindeki Bâzı Siyâsî Meseleler -

İlk meşîhatı yedi yıldan biraz fazla sürdü. Gerek mensup olduğu âile, gerekse şahsî meziyetleriyle devrinin en tanınmış sîmâları arasına girdi ve devlet işlerinde çok faal rol oynadı.

Sultân 1.Ahmed'in vefâtından (1617) sonra kardeşi **1.Mustafa**'nın tahta geçmesinde ve ardından da hal'inde etkili oldu (1618).

Kendisinden önce amcasının tahta çıkmasında oynadığı rol dolayısıyla **Sultân 2.Osmân**'ın düşmanlığını kazandı.

Sultân 2.Osmân pâdişah olunca ona yalnız fetvâ işlerini bırakıp ilmiye mansıplarının tevcîhini hocası **Ömer Efendi**'ye verdi.

Ayrıca çıkacağı sefer sırasında, kendi yerine tahta geçirilebileceği endişesiyle ortadan kaldırılmasına karar verdiği kardeşi **Mehmed**'in îdâmı için fetvâ alamadığından dolayı onunla araları iyice açıldı.

Şeyhulislâmların sefere gitmesi âdet olmadığı hâlde **Sultân 2.Osmân** ile Hotin Seferi'ne çıkan **Es'ad Efendi** ordu İsakça'da iken hastalandığı için geri dönmek zorunda kaldı.

2.Osmân'ın geleneğin dışına çıkarak **Es'ad Efendi**'nin kızı **Âkile** (Ukayla) **Hanım** ile evlenme isteğine **Es'ad Efendi** başlangıçta karşı çıksa da sonra güçlükle rızâ gösterdi. **2.Osmân** tarafından **Azîz Mahmûd Hüdâyî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri** vekil tâyin edilmek sûretiyle nikâh akdi gerçekleşti ama aralarındaki bu yakın akrabâlık dahî pâdişahla şeyhulislâm arasındaki soğukluğu gideremedi.

Sultân 2.Osmân'ın **Âkile Hanım**'dan **Şehzâde Mustafa** ve **Zeynep Sultan** adında iki çocuğu oldu.

Dâmâdından dâimâ uzak duran **Es'ad Efendi** ancak çok önemli meseleler ortaya çıktığında saraya giderdi. **2.Osmân**'ın hacca gitme isteğine **Es'ad Efendi** ve diğer bâzı ulemâ karşı çıkıp pâdişâhı hacca gitmekten vazgeçirmeye çalışmışlardır.

Es'ad Efendi pâdişahların hacca gitmekten çok adâletle hükmetmesi gerektiğini, zîrâ büyük bir fitne tehlikesinin baş gösterdiğine dâir fetvâsını verdiyse de, pâdişah bir rivâyete göre fetvâları yırtmış ve **Hoca Ömer Efendi**'nin de etkisiyle karârından dönmemiştir.

2.Osmân'ın katliyle sonuçlanan ayaklanmada **Es'ad Efendi** pâdişahla isyancılar arasında arabuluculuk yapma çabasında olan ulemâ arasında yer almıştır.

Durumun ciddiyetini ancak kavrayan **2.Osman**'ın **Dilâver Paşa**'yı onlara vermesi kızgın kalabalığın dağıtılması için yeterli olmadı ve yeniçeriler **1.Mustafa**'yı kaçırıp Dîvânhâne'ye götürüp derhal bîat merâsimini icrâ etmişlerdir.

Dîvânhâne'ye zorla getirilen **Es'ad Efendi, 2.Osmân** tahtta iken bir başkasına bîatin câiz olmadığını söylediyse de, askerlerin kılıçla zorlaması sonunda bîat etmek zorunda kaldı.

Sonunda **1.Mustafa** pâdişah îlân edilirken **2.Osmân** da Yedikule'ye götürülerek şehîd edilmiştir.

Es'ad Efendi bütün çabalarına rağmen olayların büyüyüp önü alınamayacak boyutlara ulaşmasına ve çıkan isyanda **2.Osmân**'ın öldürülmesine engel olamamıştır. Daha sonra dâmâdının cenâzesine de gitmeyince (10 Receb 1031 / 21 Mayıs 1622) görevinden istifâ etmiş sayılmıştır.

Kızı **Âkile Hanım** eşi **2.Osman**'ın vefâtından sonra Rumeli kazaskeri **Ganîzâde Mehmed Nâdirî Efendi** ile evlenmiştir.

- İkinci Meşîhati -

Bir yıl sonra **Sultân 4.Murâd** zamânında, halefi **Zekeriyyâzâde Yahyâ Efendi**'nin vezîriâzam **Kemankeş Ali Paşa**'nın tesiriyle azlini müteâkip ikinci defâ şeyhulislâm oldu (Zülhicce 1032 / Ekim 1623).

Bu ikinci görevi sırasında vezîriâzamla geçinemedi. **Kemankeş Ali Paşa**'nın Rumeli kazaskeri olan kayınpederi **Bostanzâde Mehmed Efendi**'yi şeyhulislâmlığa getirmek istediğini öğrenince onun aleyhine döndü.

Hattâ bir defâsında **Ali Paşa**'nın îdâmı için fetvâ yazdığı ve bunun İstanbul kadısı olan küçük kardeşi **Sâlih Efendi** tarafından imhâ edildiği bilinmektedir.

Tüm bunlara rağmen vefâtına kadar görevine devâm etti.

- Vefâtı -

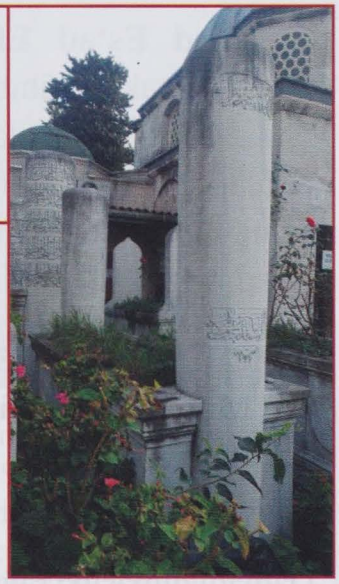

4- **Es'ad Efendi**'nin Eyüp'teki Abdülkadir Efendi Câmii hazîresindeki kabri

Hoca Sa'deddînzâde Es'ad Efendi *(Rahimehullâh)* bir yıl yedi ay süren bu görevi sırasında 14 Şa'bân 1034'te (22 Mayıs 1625) vefât etti ve Eyüp'teki Abdülkadir Efendi Mescidi'nin önünde babasının yaptırdığı âile mezarlığına defnedildi. *(Bkz.: Resim-4 ve 5)*

Vefâtına şu mısrâ ile târih düşülmüştür:

اَيْلَيَهْ اَسْعَدْ اَفَنْدِى جَنَّتِ عَدْنِى مَكَانْ

*"Eyleye **Es'ad Efendi** Cennet-i Adn'i mekân." (1034)*

Şu mısrâ ile de târih düşülmüştür:

اَسْعَدُ الرُّومْ كِتْدِى عُقْبَايَهْ

*"**Es'adu'r-Rûm** gitti ukbâya." (1034)*

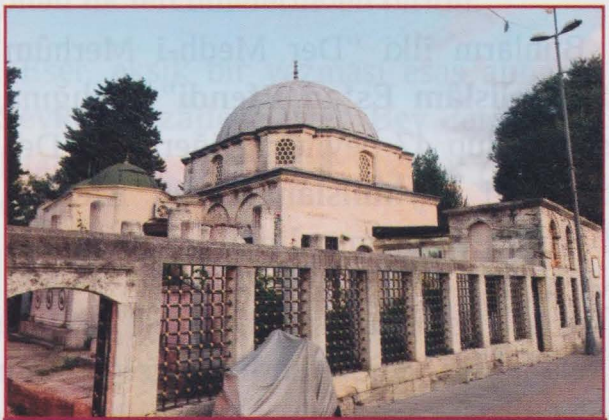

5- **Şeyhulislâm Es'ad Efendi**, babası **Şeyhulislâm Hoca Sa'düddîn Efendi**, ağabeyi **Şeyhulislâm Mehmed Efendi** ve bâzı âile efrâdı ile birlikte Eyüp'teki Abdülkadir Efendi Câmii hazîresinde medfundur

- Şahsiyeti -

Mehmed Es‘ad Efendi Kaynaklarda dürüst, takvâ sâhibi, cömert, mâkul düşünceli bir âlim olarak nitelendirilir. Hattâ hacca giderken fakir-fukarâya çok ikramları olup onları memnun ettiği kaynaklarımızda zikredilmektedir.

Ayrıca **Mehmed Es‘ad Efendi**’nin **Azîz Mahmud Hüdâyî** *(Kuddise Sirruhû)* **Hazretleri**’ne intisâb edip Celvetî tarîkatına girmiştir.

Dâmâdı olmasına rağmen **Sultân 2.Osmân**’ın yanlış hareketlerine elinden geldiği kadar karşı koymaktan çekinmemiş, ancak olaylardan anlaşıldığına göre şahsî hislerine kapılmaktan da kendini alamamıştır.

Es‘ad Efendi’nin **Taczâde Mehmed Efendi**’den sülüs ve nesih meşkettiği de bilinmektedir.

Hiciv sanatıyla meşhur olup bundan sebep öldürülen dîvân edebiyatı şâirlerinden **Nef‘î *“Dîvân”***ında **Es‘ad Efendi** adına yazdığı iki kasîde yer almaktadır.

Bunların ilki “Der Medh-i Merhûm **Şeyhulislâm Es‘ad Efendi**” başlığına sâhip olup 47 beyittir. Diğeri ise “Der Sitâyiş-i **Şeyhulislâm Es‘ad Efendi**” başlığı ile kaleme alınmış olup 53 beyittir.

Oğlu **Ebû Sa‘îd Efendi** de (1594-1662) şeyhulislâm olmuştur. Diğer iki oğlu **Ârif Mehmed Efendi** ve **Ebu’s-Su‘ûd Mehmed Efendi**’dir. Torunu **Mustafa Efendi** ise Rumeli kazaskerliğine kadar yükselmiştir.

- İlmî Eserleri -

Onun edebiyatla yakından ilgili olduğu, Türkçe ve bilhassa Arapça, Farsça şiirler yazdığı bilinmektedir. Babası **Hoca Sa‘deddîn Efendi**’ye bâzı Arapça eserlerinin tercümesi husûsunda yardım etmiştir.

1) *“Dîvân.”*

Kaynaklar **Es‘ad Efendi**’nin mürettep bir Türkçe dîvânı bulunduğunu belirtir.

Nüzhet Ergun *“Türk Şâirleri”* adlı, müellifin ölümü sebebiyle nâtamam (tamamlanamayan) ama sahasında eşsiz olan bu eserinde **Es‘ad Efendi**’nin Türkçe şiirlerine rastlayamadığını, bâzı mecmûalarda görülen **Es‘ad** mahlaslı gazellerin ona âit olup olmadığının tespit edilemediğini, **Riyâzî** ve **Kafzâde Fâizî** tezkirelerinde ona nispet edilen Türkçe beyitlerin çoğunun **Selânikli Es‘ad**’a âit olduğunu iddiâ eder.

Ama bâzı tezkirelerde kendisine âit beyitler zikredilmektedir. Meselâ **Sultân 1.Ahmed**’in ok atışıyla on katlı çelik bir levhayı delmesi üzerine **Es‘ad Efendi** 6 beyitlik bir târih düşürmüştür ki son beyti şöyledir:

يِنَهْ اُتُوبْ اُوقِى سُلْطَانْ اَحْمَدْ

دَلْدِى اُونْ اٰيِنَهٔ پُولَادِى

*“Yine atıp oku **Sultan Ahmed**,*
Deldi on âyine-i pûlâdı.”

Mânâsı: “**Sultân 1.Ahmed**’in ok atarak on tâne çelik levhayı deldi.”

Bağdatlı İsmâ‘îl Paşa *“Îzâhu’l-meknûn”* adlı eserinde, **Es‘ad Efendi**’nin Farsça bir dîvânının bulunduğunu zikretmektedir.

Hulâsâ olarak **Es‘ad Efendi**’nin ***“Dîvân”***ının varlığı henüz tespit edilememiştir.

Muhammed Emîn Muhibbî’nin ***“Hulâsatü’l-eser fî a‘yâni’l-karni’l-hâdî ‘aşer”*** adlı eserinde nakledildiğine göre **Es‘ad Efendi** Medîne-i Münevvere’ye varınca **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in huzûrunda 20 beytlik Arapça bir kasîde okumuştur ki ilk dört beyti şöyledir:

يَا رَسُولَ اللهِ أَنْتَ الْمَقْصَدُ
أَنْتَ لِلرَّاجِينَ نِعْمَ الْمَسْنَدُ

كُلُّ خَيْرٍ فَهُوَ مَجْمُوعٌ لَدَيْكَ
بَيْنَ جَمْعِ الرُّسُلِ أَنْتَ الْمُفْرَدُ

كُلُّ مَنْ نَادَاكَ فِيمَا نَابَهُ
فَازَ بِالْإِسْعَادِ فِيمَا يَقْصِدُ

قَدْ أَتَى مُسْتَغْفِرًا مُسْتَشْفِعًا
عَبْدُكَ الْمِسْكِينُ هٰذَا أَسْعَدُ

*“Yâ **Rasûlellâh**! Ulaşılması gereken (sâdece) sensin,*
Sen (Allâh’ın rızâsını) ümîd edenler için ne güzel bir güvencesin.

Bütün hayırlar senin yanında toplanmıştır,
Bütün nebîler arasında dahî sen (her hususta) teksin.

Başına gelen şey husûsunda sana nidâ ede(rek seni aracı kıla)n,
Kastettiği şey husûsunda mutluluğa muvaffak olur.

Affını isteyip şefâatini umarak elbette (kapına) geldi,
*Şu miskin kölen ki o da **Es‘ad**’dır.”*

2) *“Gül-i Handân* *(Terceme-i Gülistân).”*

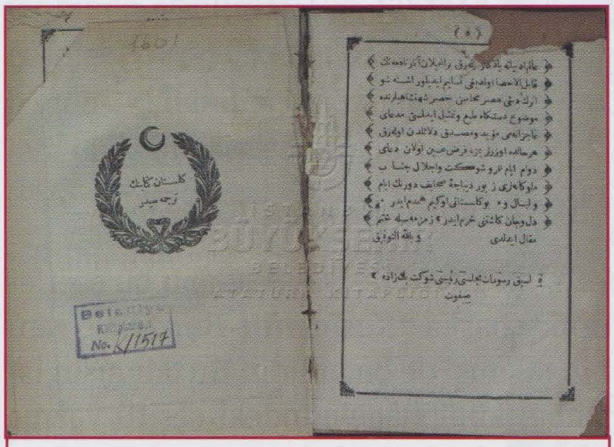

6- **Es‘ad Efendi**’nin, Fars edebiyatının en büyük şâirlerinden **Sa‘dî Şîrâzî**’ye âit ***“Gülistân”*** adlı şâhesirine ***“Gül-i Handân”*** ismiyle yaptığı tercümenin **Şevketbeyzâde Saffet Bey** tarafından İstanbul’da yapılan (1292) baskısının kapağı.

Fars edebiyatının en büyük şâirlerinden **Sa‘dî Şîrâzî**’nin ***“Gülistân”*** adlı şâheserinin yer yer manzûm ve mensûr bir tercümesidir. Baş tarafına **Sultân 1.Ahmed** hakkında uzun bir mesnevî eklemiştir. (Nuruosmaniye Ktp., no:3215, 3736, 4203, 4204, Tsmk, Revan Köşkü, no:1912)

Es‘ad Efendi’nin en önemli eseri kabûl edebileceğimiz ***“Gül-i Handân”***ı, ***“Gülistân”***ın Osmanlı sahasında yapılan ilk tercümelerinden biridir.

Eser, eksik bir yazması esas alınarak **Şevketbeyzâde Saffet Bey** tarafından İstanbul’da basılmıştır (1292). *(Bkz.: Resim-6)*

Es‘ad Efendi *“Gülistân”*ı tercüme ederken bâzı manzûm bölümleri “Terceme-i diger” başlığı ile şöyle iki defâ tercüme etmiştir:

*“Kerem ü lutfunı **Hüdâ**’nın gör ki,*
Günâhı kul ider ol utanır.”

Terceme-i diger:

"Hüdâ'nın lutf u ihsânın
hele gör sen de ey bende,
Günâhı kul iderken
ol olurmış yine şermende."

3) *"Tahmîsü Kasîdeti'l-Bürde."*

Es'ad Efendi *(Rahimehullâh)*ın bu eserlerinden başka ***"Kasîdetü'l-Bürde"***ye yaptığı tahmîs[1] de önemlidir. Bu tahmîsin İstanbul kütüphânelerindeki çeşitli yazma mecmûalarda nüshalarına rastlanmaktadır (Süleymâniye Ktp., Fâtih, no:5431, Nâfiz Paşa, no:846). *(Bkz.: Resim-7)*

7- **Es'ad Efendi**'nin **İmâm-ı Busîrî**'ye âit ***"Kasîdetü'l-Bürde"***ye yaptığı tahmîsin ilk sayfası (Süleymâniye Ktp., Nâfiz Paşa, no:846)

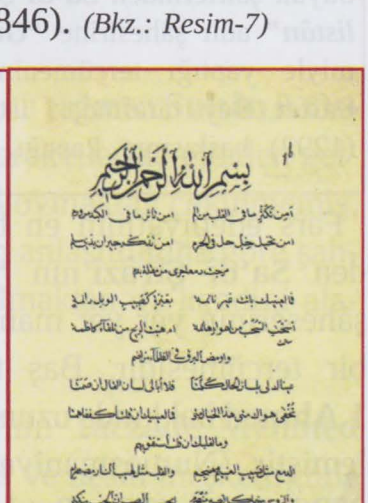

İlk tahmîsi şöyledir:

أَمِنْ تَكَثُّرِ مَا فِي الْقَلْبِ مِنْ أَلَمِ
أَمِنْ تَأَثُّرِ مَا فِي الْكَبِدِ مِنْ وَرَمِ
أَمِنْ تَخَيُّلِ خِلٍّ حَلَّ فِي الْحَرَمِ
أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيرَانٍ بِذِي سَلَمِ
مَزَجْتَ دَمْعًا جَرَى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمِ

"Kalbindeki elemin
çokluğunda dolayı mı?!
Yoksa (aşk acısıyla) ciğerinde oluşan
veremin tessüründen sebep mi?!
Hareme giren o hakîkî dostu
hayal ettiğin için mi
(böyle derin hüzündesin)?!
Selem ağaçlarının oradaki
dostları hatırladığın için mi,
Gözlerinden kanlı yaşı
durmadan akıtmaktasın?!"

(Süleymâniye Ktp., Nâfiz Paşa, no:846, vr:1b)

4) Bâzı kaynaklarda **Es'ad Efendi** *(Rahimehullâh)*ın ***"Tâcü't-tevârîh"***e ***"İbtihâcü't-tevârîh"*** adıyla zeyl yazdığı belirtilir. (Süleymâniye Kütüphânesi, Hüsrev Paşa, no:322-323)

Lâkin bu eserin **Hoca Sa'deddîn Efendi**'nin büyük oğlu **Mehmed Efendi** tarafından kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Ancak babasının târih çalışmalarına yardımcı olduğu bilinmektedir.

5) Es'ad Efendi *(Rahimehullâh)*ın ayrıca ***"Fezâilü yevmi cümu'a-i mübârek"*** adlı bir eseri vardır. (Süleymâniye Ktp., Hamidiye, no:539) *(Bkz.: Resim-8)*

6) *"Gülistân-ı Şemâil."*

Tespit edilen tek nüshası Süleymâniye Kütüphânesi Damat İbrahim Paşa, no:381'de kayıtlıdır.

8- **Es'ad Efendi**'nin cumâ gününün fazîleti hakkında yazdığı eserin ilk sayfası (Süleymâniye Ktp., Hamidiye, no:539)

1 - Bir beytin başına aynı vezne sâhip olan üç mısrâ daha ekleyerek kıt'adaki toplam mısrâ sayısını beşe çıkarmaya "Tahmîs" yâni beşlemek denir.

Eser, mefâilün / mefâilün / feûlün vezni ile ve mesnevî nazım şekliyle kaleme alınmış olup konusu dört halîfe olan manzûm bir hilyedir. Tertip şekli hilye-i enbiyâlara benzemektedir. **Es'ad Efendi** dört halîfeyi ayrı ayrı ele alıp önce, "Hilye" başlıklı bölümlerde halîfenin dış görünüşü ve tavırlarıyla ilgili hadîs-i şerîferin Arapça metnini vermiştir. Pek çok yerde bu metnin hemen altına küçük not hâlinde tercümesi de verilmiştir.

Es'ad Efendi verilen bu hadîs-i şerîflerin manzûm tercüme ve şerhini yapmıştır. Tevhîd türündeki ilk manzûme de dâhil olmak üzere eser 19 bölüm ve 1196 beyitten oluşmaktadır. Eser üzerinde şu ana kadar bir adet yüksek lisans tezi yapılmıştır. *(Kevser Torun, Es'ad Mehmed Efendi'nin Hayâtı-Eserleri ve Gülistân-ı Şemâil'i, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslâm Târihi ve Sanatları Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2002)*

- Hayır Eseri -

1.Abdülhamîd'in Sadrazâmı **Koca Yûsuf Paşa** tarafından yaptırılan, Kabataş ile Dolmabahçe arasındaki Meclis-i Mebusan Caddesi üzerinde bulunan ve bugün kafe olarak kullanılan sebîlin sağ tarafında **Es'ad Efendi**'nin 1022 (1613) târihinde yaptırdığı üç köşeli çeşme bulunmaktadır. Çeşme bugün kullanılmasa da sağlam olarak ayakta durmaktadır. *(Bkz.: Resim-9)*

9- **Es'ad Efendi**'nin 1022 (1613) târihinde yaptırdığı, Kabataş ve Dolmabahçe arasındaki Meclisi-i Mebusan Caddesi üzerinde bulunan çeşmesi

Rûhu için el-Fâtiha.

Kaynaklar:

(Münir Aktepe, Tdv İslâm Ansiklopedisi, 11/340-341; Müstakimzâde Süleymân Sa'düddîn, Devhatü'l-meşâyih, sh:45-46; Aynı mlf., Devhatü'l-meşâyih (me'a'-zeyl), Süleymâniye Ktp., Yazma Bağışlar, kayıt no:5497, verak:21a-21b; Aynı mlf., Tuhfe-i hattâtîn, sh:445; Nev'î Zâde 'Atâî, Hadâiku'l-hakāik fî tekmileti'ş-Şekāik, sh:690-692; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i 'Osmânî, 1/330-331; Şemsüddîn Sâmî, Kāmûsu'l-a'lâm, 2/908; İlmiyye Salnâmesi (haz. Seyid Ali Kahraman, Ahmed Nezih Galitekin, Cevdet Dadaş), sh:360-363, 744-746; Ahmed Sıdkî, Mu'cemü şüyûhi'i-İslâm fi'l-'ahdi'l-'Osmânî, 1/424-429; Abdülkadir Altunsu, Osmanlı Şeyhulislâmları, sh:58-59; Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi'nde Şeyhülislam Fetvaları, sh:13; Serhat Başar, Osmanlı Şeyhulislamları, sh:84-85; M.Orhan Bayrek, İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar, sh:68; İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, 5/121; Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, 4/461-462; Hasan Basri Erk, Meşhur Türk Hukukçuları, sh:171-172; Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkire (nşr. İbrahim Kutluk), Ankara 1978, 1/154-157; Nüzhet Ergun, Türk Şairleri, 3/1320-1322; Muhammed Emîn Muhibbî, Hulâsatü'l-eser fî a'yâni'l-karni'l-hâdî 'aşer, 1/396-398; Na'îmâ, Târih, 2/214 vd, 294; Bağdatlı İsmâ'îl Pâşâ, Îzâhu'l-meknûn, 1/489; Ali Fuat Bilkan ve Yusuf Çetindağ, Şeyhülislâm Şâirler, sh:81-83)

İletişim adresi: hasan.kudu@hotmail.com

ÖMER FARUK KORKMAZ

MÜSLÜMANIN ZİHNÎ DÜNYASINDA ALLAH RESULÜ ﷺ VE SÜNNET-İ SENİYYE -2-

Bu yazının ilk bölümü geçen ay yayımlanmıştı.

1. ALLÂH RÂSÛLÜ ﷺ'NE KARŞI VAZİFELERİMİZ

a. İman Etmek

Allâh Rasûlü ﷺ'nün bize karşı birtakım vazifeleri olduğu gibi bizim de ona karşı sorumluluklarımız vardır. Bu vazifeleri ise Kur'ân-ı Hakîm belirler. Bu bağlamda Fetih Sûresi'nde şu âyet-i kerime meselemize ışık tutmaktadır: *"Şüphesiz biz seni, şahit, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Ta ki (ey müminler!) Allah'a ve Rasûlü'ne iman edesiniz, Rasûlü'ne yardım edesiniz, O'na saygı gösteresiniz ve sabah akşam Allah'ı tesbih edesiniz."* [1]

Âyet, Hazreti Peygamber ﷺ'in bize karşı vazifelerinden bir kısmının şahit olmak, müjdelemek ve uyarmak olduğunu söylemektedir. Bu husus başka âyet-i kerimelerde farklı şekillerde zikredilmektedir. Bahsimizi ilgilendiren nokta burası olmadığı için üzerinde durmayacağız.

Hâdisenin esas mühim olan yanı ise âyet-i kerîmede zikredilen bizim Hazreti Peygamber ﷺ'e yönelik vazifelerimizdir. Bu vazîfeler sırasıyla tâdât edecek olursak birincisi; li tü'minû billâh, ve Rasûlih: Allah ve Rasulü ﷺ'ne iman etmektir.

Âyet zaten iman edenleri muhatap aldığı için burada vurgulanan imanın farklı bir manayı mutazammın olması gerekmektedir. Bu ise bizlerin Hazreti Peygamber ﷺ'e olan imanımızı gözden geçirerek tam teslim olabilme ve mutlak manada itaate erme anlamında bir imanı yakalamamız gerektiği anlamına gelmektedir. Âyette ifade edildiği üzere onun verdiği hükme tam manasıyla teslimiyet göstermek ve o hükümden dolayı kalbimizde en ufak bir kabullenmeme duygusunun hasıl olmaması.

İşte hakiki anlamdaki imanın yegâne kıstas ve ölçüsü. Zira bu imanı elde etmek Allah ﷻ'a ve ve Kitabına iman etme bütünlüğünü oluşturan çok önemli bir unsurdur.

Bu sebeple olmalıdır ki Cenab-ı Hak *"Onun için Allah'a, Peygamberine ve indirdiğimiz o nûra (Kur'an'a) inanın."* [2] buyurarak bu iman esaslarını beraberce zikretmiştir.

Peygamber ﷺ'e iman etmek onun şahsıyla taalluk eden bir vecibe değildir. Bilakis ona iman etmek onun inandığı ve temsil makamında olduğu Kur'an'a iman etmek demektedir. Nitekim Allah ﷻ Peygamber ﷺ'e iman etmemizi isterken *"Ümmî Peygamber olan Rasûlü'ne -ki o, Allah'a ve onun sözlerine inanır iman edin ve O'na uyun ki doğru yolu bulasınız"* [3] buyurarak Hazreti Peygamber ﷺ'in Allah ﷻ'a ve onun sözleri olan âyetlere imanına vurgu yapmaktadır.

Bu da bize Peygamber ﷺ'e iman etmenin onun inandığı ve bihakkın tebliğ ve tebyin ettiği Kur'an'a inanmaktan başka bir şey olmadığını göstermektedir. Bu imana sahip olmamanın son derece tutuşturulmuş ateşe malzeme olacağını bildiren de yine Kur'an-ı Hakimdir.[4]

Sünnet-i Seniyye'ye bi hakkın iman etmek mümine lazım olan basiretin bir vesilesi olduğu da hakikattir. Nitekim Kur'an-ı Kerim *"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve Peygamberine inanın ki O, size rahmetinden iki kat versin ve size ışığında yürüyeceğiniz bir nûr lütfetsin; sizi bağışlasın"*[5] buyurarak Peygamber ﷺ'e hakiki anlamda iman etmenin Allah ﷻ'ın bizlere doğru yolu bulacağımız bir firâset vermesinin sebebi olduğunu ifade buyurmaktadır.

Burada imandan bahsederken "hakiki" vurgusu yapmış olmamız âyetin başlangıcında yer alan "Ey iman edenler" ifadesinden kaynaklanmaktadır. Zira zaten iman edenlere hitâben nâzil olmuş âyet-i kerimede tekrardan iman emrinin gelmiş olması imandan öte bir imandan bahsetmektedir ki bu da bizim "hakiki iman" dediğimiz şeye tekabül etmektedir.

Hakiki imanın gerçekleşebilmesi için gerekli olan temel iki sütundan biri Hazreti Peygamber ﷺ'in nübüvvetini tasdik edip O ﷺ'nun insü cinne gönderildiğine inanmak ve bütün getirdiklerine istisnanız iman etmektir. Diğeri ise bu imanı ispat eder mahiyette kalbin tasdik etmesi ve bunun amel sahasına dökülmesidir. Bunların bir araya gelmesi imanın tamama ermesinin alametidir.[6]

b. İtaat Etmek

Peygamber ﷺ'e karşı yükümlülüklerimizden biri de ona "itaat etmek" tir. İman meselesinde olduğu gibi itaat meselesi de Allah ﷻ'a itaatle eşdeğerdir. Yani bizim Peygamber ﷺ'e itaat etmemiz ona itaatin Allah ﷻ'a itaat anlamına geliyor olmasındandır.

Kur'an-ı Hakim bu gerçeği *"Kim Resûl'e itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur"*[7] gibi âyet-i kerimelerle ortaya koymaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Hakîm, büyük kurtuluşa ererek[8] ağaçlarının ve köşklerinin altından nehirler akan cennetlere ulaşmanın hâkezâ Peygamber ﷺ'e itaat etmekten geçtiğini de ifade buyurmaktadır.[9]

"Ona itaat ederseniz hidayete erersiniz"[10] buyuran Cenab-ı Hak doğru yolda olma iddiasının ona itaat etmekle ispatlanabileceğini de belirtmiş olmaktadır.

Peygamber ﷺ'e itaat etmek doğru istikamette seyretmenin bu denli önemli bir ölçüsü kabul edilmişken ona isyan etmenin de cehenneme girmekle sonuçlanacağı da bildirilmiştir.[11]

Peygamber ﷺ'e isyan etmek bir toplumun belasını istemesi demektir. Bir cemiyette Peygamber ﷺ'in sünnetine saldırılması, hadislerinin itibarsızlaştırılmaya çalışılması, otoritesinin zedeleyecek cümlelerin kuruluyor olması ve Sünnet'in hucciyetinin inkâr edilmesi o toplumun dünyada büyük bir ceza ile karşılaşmaya ve âhirette de elîm bir azaba dûçâr olmaya aday olması anlamına gelmektedir.

Cenâb-ı Hakk ﷻ'ın *"O'nun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir belâ gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar"*[12] şeklindeki ifade-i celilesi bu durumu çok net bir şekilde gözler önüne sermektedir. Hiç şüphesiz ki Allah Rasûlü ﷺ'ne muhalefet etmenin bu denli bir ceza ile sonuçlandırılması ona itaatin Allah ﷻ'a itaat anlamına geldiğini söyleyen ayetlerin muhalif manasıyla da O'na isyanın Allah ﷻ'a isyan anlamına geldiğini söylüyor oluşundandır. Nitekim Hazreti Peygamber ﷺ bu durumu "Kim bana itaat ederse Allah ﷻ'a itaat etmiştir. Ve kim de bana isyan ederse Allah ﷻ'a isyan etmiş olur"[13] şeklindeki hadisiyle sarih bir şekilde tasrih etmektedir.

c. İttiba Etmek

Peygamber ﷺ'e itaatten bir adım ötesi diyebileceğimiz "ittiba"dan da bahseder Kur'an-ı Kerim. Hatta Cenâb-ı Hakk'ı sevme iddiasında olan kişinin bu iddiasının doğruluğunu Peygamber ﷺ'e ittiba etmekle ispat edebileceğini söyler. Şöyle buyrulur ilgili âyet-i kerimede: *"(Resûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana ittiba ediniz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın."* Başka bir âyet-i kerimede hidayette olmanın ölçüsü olarak da belirtilen bu ittiba, müminin zihin dünyasındaki Peygamber ﷺ'in sadece bir tebliğciden ibaret olmadığını bilakis hayatın bütün şubelerinde izinin takip edilmesi gerekli olan bir yol gösterici olduğunu göstermektedir. Nitekim, "Andolsun ki, Rasûlüllah'ta, sizin için, Allah'a ve âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnek vardır" şeklindeki âyet-i kerimede de bu noktaya vurgu yapılmaktadır.

Kur'an-ı Hakîm, adım adım takip edilmesi ve izinden gidilmesi gereken, hayatın bütün şubelerinde gözü ahirette olan müminlere örnek olan bir Peygamber ﷺ'den bahsederken bugün Kur'an adına konuştuğunu söyleyenlerin sadece mübelliğ konumundaki bir peygamberden bahsetmeleri Kur'an'dan ne kadar uzak olduklarının bariz bir ispatıdır. Aynı zamanda bu durum, Kur'an'dan son derece uzak bir anlayışı müminlerin zihin dünyasına Kur'a ile sokma cambazlığının tebarüz ettiği tipik bir örnektir.

d. Sevmek

Allah Rasûlü ﷺ'ne karşı en mühim vazifelerimizden biri de onu sevmektir. Onun sevgisini bütün dünyalıkların önüne koymak bir mümin için hayatına anlam katan yegâne düstur olmalıdır. Dünyalıkları bu muhabbete tercih etmek mümin açısından musibetlerin kapısını açan bir intihardır.

Kur'ân-ı Hakîm şöyle buyurur: *"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Rasûlü'nden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidayete erdirmez."*[14]

Hâdisenin Kur'an zaviyesinden neticesi açıktır: Müminim diyen kişinin Allah ﷻ ve Rasûlü ﷺ'nün sevgisini her şeyin önüne alması kaçınılmazdır. Aksi takdirde ortaya hevâsının peşinde gitmeyi şiar edinmiş ve helak olmaya namzet fâsık bir topluluk çıkmaktadır. Müminlerin böyle bir sonuçla karşılaşmamaları için Rasûlüllah ﷺ'ın sevgisini her şeye tercih etmeleri gerekmektedir.

Allah Rasûlü ﷺ kendisine duymamız gereken muhabbeti anlatırken şöyle buyurmuştur: Sizden biriniz ben kendisine çocuğundan, anne babasından ve sair insanlardan daha sevgili oluncaya kadar iman etmiş olmaz."[15]

İmanın ölçüsünü bu nokta üzerinden tayin eden Hazreti Peygamber ﷺ kendisine "Seni kendimin dışındaki her şeyden çok seviyorum" diyen Hazreti Ömer ؓ'e "Kendinden de fazla sevmediğin sürece imanın tamam olmaz" buyurmuştur.[16]

Elbette ki bu Hazreti Ömer ؓ ile sınırlı bir durum değildir. Burada biz ümmetine de imanımızın kalitesinin nasıl olması gerektiğine dair büyük işaretler vardır. Nefs-i emmârenin peşine düşenler Hazreti Peygamber ﷺ'i sevme noktasında zafiyet göstermekte ve şahsi görüş ve ihtiraslarını bu muhabbete tercih etmektedirler. Mutmainne nefis sahipleri ise bu muhabbeti her şeyden evlâ kabul ederek Allah Rasûlü ﷺ'nün muhabbetini hayatlarının baş düsturu kabul etmektedirler.

İbn Hacer 6 hadiste bahsi yapılan muhabbetin tercih etme ve aklen sevme olduğunu söylemiştir.[17] Buna göre hadiste kâmil bir mümin olmak için şart koşulan muhabbet bir müminin Sünnet-i Seniyye ile çelişen dünyevi işlerinde Rasûlüllah ﷺ'ı tercih etmesi ve aklının bu istikametteki yönlendirmesine tabi olmasıdır. Esasen bu aşama kâmil mümin olma yolunda bir basamak olarak anlaşılmalıdır. Zira Rasûlüllah ﷺ'ı sevmek gibi bahr-i amîk bir konuyu bu kadar dar bir manaya hapsetmek de doğru olmaz. Ancak İbn Hacer gibileri hadiste şart olarak koşulan muhabbetten bahsettikleri için muhabbete böyle bir anlam yüklemişlerdir.[18]

e. Hürmet Etmek

Rasûlüllah ﷺ'a hürmet etmek ona itaat ve ittiba etmenin bir sebebi olduğu kadar onu sevmenin de bir sonucudur. Hürmet edilmeyen kişinin peşinde gidilmeyeceği gibi sevilmeyen birinin de hürmete layık görülmesi mümkün değildir. Kur'an-ı Hakîm Rasûlüllah ﷺ'a duyulması gereken hürmet bağlamında bazı misaller ihtiva etmektedir. Bir âyet-i kerimede *"(Ey müminler!) Peygamber'i, kendi aranızda birbirinizi çağırır gibi çağırmayın"*[19] buyrulmuştur.

Bu âyet-i kerimede yer alan "du'â" ifadesini bildiğimiz anlamdaki dua manasına gelebileceği gibi çağırma manasına da gelmektedir. Buna göre ayetin manası: "Peygamber ﷺ'i ona eziyet verecek şekillerde seslenerek çağırmayın. Bilakis tevazu ve tezellül barındıran ifadelerle çağırın" şeklindedir.[20]

Bu bir hürmettir, edeptir. Kur'an-ı Kerim bizleri Peygamber ﷺ ile münasebetlerimizin başlangıcı sayılan sesleniş merhalesinde dahi edepsizlik yapmaktan sakındırmaktadır. Bu yüzdendir ki kendisine odasında istirahat buyururken dışarıdan seslenen kişilere yönelik *"(Resûlüm!) Sana odaların arka tarafından bağıranların çoğu aklı ermez kimselerdir."*[21]

Konuyla ilgili bir diğer misal de Hücurât Sûresi'ndedir. Hazreti Ebû Bekr ﷺ ve Hazreti Ömer ﷺ gibi ümmetin en hayırlıları hakkında inen âyet-i kerimeler bizlere ders olacak niteliktedirler. Benû Temîm kabilesine velayette bulunacak kişiyle ilgili Allah Rasûlü ﷺ'nün yanında birbirlerine muhalif görüşler ortaya atmışlar ve mesele burada da kalmamış, seslerini yükseltmişlerdi. Habib-i kibriyanın önüne geçilip görüş belirtilmesinden ve yanında ses yükseltilmesinden razı olmayan Allah ﷻ şu âyet-i kerimeleri inzal buyurmuştur:[22] *"Ey iman edenler! Allah'ın ve Resûlünün önüne geçmeyin. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah işitendir, bilendir. Ey iman edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinin üstüne yükseltmeyin. Birbirinize bağırdığınız gibi, Peygamber'e yüksek sesle bağırmayın; yoksa siz farkına varmadan amelleriniz boşa gidiverir."*[23]

Âyet-i kerime her ne kadar sebeb-i nüzul itibarıyla hususi ise de lafzı itibarıyla umumidir. Bir vali tayini meselesinde dahi Rasûlüllah ﷺ'tan önce söz söylenilmesine razı olmayan Allah Teâlâ dini meselelerde onun hadislerine bakmadan söz söylemek veya hadislerine ihtiyaç duymayan bir edayla dini meselelerde ahkam kesmekten hiç Razı olur mu?

İbnu'l-Kayyim'in bu hususta tespiti önemlidir: "Onların seslerini Peygamber ﷺ'in sesinin üstüne yükseltmeleri amellerinin iptal olmasına sebep oluyorsa, görülerini, akıllarını, zevklerini, siyasetlerini ve bilgilerini onun getirdiği şeriatın önüne geçirmeleri ve üstüne çıkartmaları nasıl olur?! Bu, amellerinin iptal olmasına daha çok sebep olmaz mı?!"[24]

Devam edecek inşâallâh

Dipnotlar:

1 Fetih, 8,9

2 Teğâbun, 8

3 A'râf, 158

4 Feth, 13

5 Hadid, 28

6 Kadı İyaz, *eş-Şifa bi Ta'rîfi Hukûki'l-Mustafa*, Daru'l-Feyhâ, Amman, 1407, Baskı: II, II/10

7 Nisa, 80

8 Ahzâb, 71

9 Nisa, 13

10 Nur, 54

11 Nisa, 14

12 Nur, 63

13 Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, 12/405, No: 7434, Buhari, "Kitabu'l-Cihâd ve's-Siyer" No: 2797, Hakim, *el-Müstedrek*, No: 4617, Bezzâr, *Müsned*, No: 7884, Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*, No: 2401

14 Tevbe, 24

15 Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, XX/202, No: 12814, el-Lâlekâî, *Şerhu Usuli İ'tikâdi Ehli's-Sünne ve'l-Cemâ'a*, No: 1642, Hakim, *el-Müstedrek*, No: 3805, İbn Hibbân, "Babu Farzi'l-Îmân", No: 179, Buhari, "Kitâbu'l-Îmân", No: 14 vd.

16 Taberânî, *el-Mu'cemu'l-Evsat*, No: 317 vd.

17 İbn Hacer el-Askalânî, *Fethu'l-Bârî*, Daru'l-Ma'rife, Beyrut, 1379, I/59

18 Resulüllah ﷺ'a muhabbetin Müsliman hayatındaki önemi ile ilgili müstakil bir çalışma için bkz. Abdullah Mesud, *Ehemmiyyetu Mahabbeti'n-Nebiyyi fi Hayâti'l-Müslim*, Daru'l-Feth, Ürdün, 2015, Baskı: I

19 Nur, 63

20 İbn Abdisselam, *Tefsîru'l-Kur'ân*, Daru İbn Hazm, Beyrut, 1996, Baskı: I, II/414

21 Hücurât, 4

22 İbn Kesir, *Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm*, Daru Tayba, 1999, Baskı: II, VII/364

23 Hücurât, 1,2

24 İbn Kayyimi'l-Cevziyye, *İ'lâmu'l-Muvakki'în an Rabbi'l-Alemîn*, Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 1991, Baskı: I, I/41

İlm-i Hâl

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA
FIKIH KURULU

AMEL-ÎMÂN İLİŞKİSİ

Allah Teâlâ'ya sonsuz hamd, onun Resulü'ne ve Resulü'ne tabi olan âl, ashâb ve ümmetine salât-ü selâm olsun.

Amel imandan bir cüz değildir, bu itibarla iman ne artar, ne de eksilir.

Ehl-i Sünnet'e göre işlenen küçük ve büyük günahlar kişiyi imandan çıkarmaz ve bu anlamda amel imandan bir cüz değildir. Ancak bu "Amelin imanla ya da küfürle hiç alakası yoktur" manasına gelmez.

"Kişi ne yaparsa yapsın kâfir olmaz" diyen ve iman ile amel arasını bilkülliye ayıran Mürcie taifesidir.

Bunun tam tersini, yani işlediği günahlarla insanın küfre gireceğini Hâriciye taifesi, belli şartlarda ve sadece büyük günahlarla küfre girileceğini de Mutezile taifesi iddia eder.

Bu meselenin çerçevesini ana hatlarıyla şu şekilde belirleyebiliriz:

Öncelikle küçük ve büyük günahları işleyenler, Mümin olarak kalmaya devam eder ve öyle muamele edilirler. Günahkârların Müslüman olarak kaldıklarını ortaya koyan, birçok ayet-i kerime ve hadis-i şerif vardır.

فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ (Bir katil **KARDEŞİ** tarafından affedilirse güzele tabi olmalı ve (diyeti) güzellikle ödemelidir)[1] ayetinde de görüleceği gibi büyük günah işleyen; öldürme fiilini işleyen kimseye "Müslümanın kardeşi" denilmektedir. Hâlbuki bir başka ayette إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ (Sadece Müminler kardeştir)[2] buyrulmaktadır.

Efendimiz *(sallallahu aleyhi ve sellem)***in "Defalarca içki içen", "Hırsızlık ve zina eden" kimselerin dahi imanın zâil olmayacağı ve cennete girebileceğini ifade buyurduğu meşhur haberlerdendir.**[3]

Bu rivayetlerden açıkça anlaşılmaktadır ki kişi, büyük günahları işlese bile Mümin olarak kalmaya devam etmektedir. Asr-ı Saadet'ten beri tatbikat bu şekilde olagelmiştir. Bu hususta selef-halef bütün Ehl-i Sünnet uleması ittifak hâlindedir.

Muhaddisler, ilk devir bazı kelamcılar, İmam Şafii, İmam Ahmed, İmam Malik gibi seleften birçok isim imanın tarifine "Rükünler (âzâ ve organlar ile) ile amel etmek" kaydını eklemişlerdir.[4]

Selefin dilindeki, amelin iman ile olan bu beraberliği Gaznevi'nin ifade ettiği gibi amel etmenin "Bir nevi" imandan sayılması manasına gelir.[5]

Ancak buradaki birliktelik, **SELEFİN GÜNAH İŞLEYENİ KÂFİR SAYMAMASINDAN ANLAŞILDIĞI ÜZERE, birisi olmayınca diğer de zail olur şeklinde bir parça bütün ilişkisi olarak anlaşılmamalıdır.** O yüzden halef, selefin amele iman demesini bir mecaz olarak görmüştür. "İman lügat açısından yalnız tasdik manasına kullanılır, itaati kapsamaz." "Amellerin sıhhati tasdike bağlı olduğu için, imanın hakiki manası olan tasdikin ötesinde amellere ıtlak edilmesi mecazidir."[6]

Halîmî de "İman" kavramının "Ba" edatı ile ("Amentü billahi" gibi) "Tasdik", "Lam" edatı ile ("Amentü lillahi" gibi) "Boyun eğme, itaat ve Allah'tan gelenleri kabul etme" manasında istimal edildiğini söylerken, imanın bu keyfiyetini ifade etmek istemiştir.[7]

Selefin büyük imamı İmam-ı Azam, "İman amelden başka bir şeydir"[8], "Müminler amel açısından birbirlerinden üstün olsalar da iman ve tevhid açısından bir ve aynıdırlar."[9] diyerek buna erken dönemlerde işaret edenlerdendir.

Netice olarak ameli imanın tarifinde zikreden selef, amellere imanın bir semeresi olması açısından bir parça demiştir. Yoksa imanın bir rüknü olması açısından dememiştir.

Amelin iman ile birlikteliğine ve bir nevi parçası olduğuna delalet eden الإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الإِيمَانِ (İmanın yetmiş küsur şubesi vardır, en tepesi la ilahe illallah demektir. En aşağısı da yoldaki rahatsızlık verici şeyleri kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir şubesidir)[10] yönündeki iman-amel birlikteliğini gösteren rivayetler de asıl ve aslın semeresi ile beraberliği olarak anlaşılmalıdır.

Buradan kasıt iman ve imanın gerektirdiği amellerdir. Müslümana yakışan işlerdir.

Yoksa yoldaki rahatsızlık verici şeyleri kaldırmayanın kâfir olması gerekirdi. Herhangi bir kötü iş için, annesine bakmayan bir evlat için "Bunu yapan Müslüman olamaz", "Müslüman böyle bir şey yapamaz" gibi ifadelerimizde de hep maksadımız budur. Yoksa "Bunu yapan küfre girer" manası kastedilmemektedir.

Ne seleften ne de haleften kimse imanın küfür emaresi sayılan ameller dışında herhangi bir amel ile de zail olduğunu söylememiştir.

Ameli imanın rüknü aslîsi olarak görenler Hariciye ve Mutezile fırkalarıdır. Mutezile bazı günahların, Hariciye ise herhangi bir günahın işlenmesini, imanın bir parçası sakıt olduğu gerekçesiyle, imanın tamamen ortadan kalkmasına sebep olarak görürler. Selefin söylediğinin bununla alakası yoktur.

Meselenin daha iyi anlaşılması için bir sorunun daha cevabının verilmesi gerekmektedir; iman artıp eksilir mi?

Öncelikle şunu hatırda tutmalıyız ki imanın zahiri amellerle olan ilişkisi, bir parça ile bütün ilişkisi olarak görülmüyor olsa da, emirlerin eda edilmemesi ya da yasakların irtikâp edilmesi yüzünden kalpte imanın küfre mağlup olması mümkündür. Kişinin imanının zail olmasının bir sınırı vardır. Bu sınır aşılmadığı sürece kişi Mümin olarak kalır. Fakat bu sınırının nerede ve nasıl geçildiğinin kişinin hem kendisi hem de başkaları tarafından tespit edilmesi başlı başına bir meseledir.

İmanın küfre dönüşümü ani de olabilir, yavaş yavaş da. Bu sınırına yaklaşılabildiği gibi sınır aşılabilmektedir de. (هُمْ لِلْكُفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ) (Onlar o gün imandan ziyade küfre yakın bulunuyorlardı.)[11] ayet-i kerimesi bu sınırın aşılabileceği gibi sınıra yaklaşılabildiğini de göstermektedir.

Efendimiz şöyle buyurmaktadır: "Kalbin içindeki iman temiz su ile beslenen ağaç gibidir. Kalbin içindeki nifak da kan ve irin akıtan yara gibidir. İkisinden hangisi galip olursa kalbe hâkim olur."[12]

"Zerre imanı olanın en sonunda cennete gireceğini"[13] ifade eden rivayetler imanın iman olma liyakatini hak eden bir alt sınırının olduğunu açıkça belirtir. (وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا) (Onlara (Allah'ın) ayetleri okunduğunda imanları artar)[14] yönündeki ayet-i kerimeler ise imanın bir alt sınırı olmasının yanı sıra zamanla daha makbul olan ileri seviyede bir imanın da bulunduğunu göstermektedir. Alt sınıra iman dendiği gibi, üst sınıra da iman denmiştir.

Görüldüğü gibi naslarda kalplerin küfre yakınlaşılması anlamında imanda bir eksilme, daha makbul bir yere doğru ziyadeleşme anlamında bir artmadan bahsedilmektedir.

İman yalnız "Tasdik" manasında alınırsa tasdik üstüne tasdiğin artması diye bir şey olmayacağı için "İman artar" denilmez. Ancak iman sadece "Amel" ya da "Tasdik ile beraber amel" manasına alınırsa o zaman "İman itaat ile artar, günah ile de eksilir." denilebilir.

Ehl-i Sünnet içerisinde "İman artar ve eksilir." diyenlerle aksini söyleyenlerin imandan kasıtları farklı olduğu için de aralarındaki ihtilaf lafzi olarak değerlendirilir.[15]

Tasdik manasındaki imanın esasında bir eksilme imanda şek manasına gelir ki bu küfürdür. O yüzden de iman, kemal ve yakin açısından artabilir. Ancak esası itibariyle artma ve eksilme olamaz. [16]

İmanın artması hususunda farklı izahlar da yapılmıştır. Kimisine göre "İcmalen iman ettikten sonra her farz eda edildikçe ona iman edilir ve tafsilen iman artar." Kimisine göre ise "İmanın semeresi ve nuru artar." denilebilir.[17]

Başta da belirttiğimiz gibi ulema imanın asgari sınırı olduğu ve günah işlemenin ya da bazı emirleri eda etmemenin imanın bu asgari sınırına halel getirmeyeceği hususunda ittifak halindedirler.

İman amel ettikçe kemali artar, ancak kendisine iman denecek mertebeden aşağı düşemez. Düşerse şek ya ad daha aşağıda inkâr seviyesine düşmüş olur ki bu küfürdür.

Küçük ve büyük günahlar da bu asgari sınırın altına düşürmediği için kişinin imanını izale etmez.

İşte selef ve halefin ortak beyanı budur. İzahat hususundaki farklılıklar lafzi birer ihtilaftır.

Burada "peygamberleri öldürmek gibi bazı amellerin küfrü gerektirmesi amelin imandan bir cüz olduğu manasına gelir mi?" sorusu akla gelebilir.

Evvela şunu bilmeliyiz ki iman her ne kadar batını bir iş olsa da zahiri bazı ameller o imanın varlığına veya yokluğuna delalet edebilir. Bu amelin imandan bir cüz olduğu manasına gelmez. Belki bazı amellerin imana delalet ettiği manasına gelir ki ikrâh-ı mülci (şiddetli zaruret, zorlanma) olmadan bu amelleri işleyenlerin kâfir oldukları ile hükmedilir. Bu münafıkların alametleri ile alakalı hadis-i şerifler de[18] anlatılan kötü hasletler de bu kabildendir. Öyle ise biz bu amelleri işleyenin bu amelleri işlediği için kâfir olduğunu söylemiş olmuyoruz. Bilakis bu amelleri işleyenin amelinden, onun kâfir olduğunun anlaşıldığını söylüyoruz. Aradaki farkı anlamak çok zor olmasa gerektir.[19]

Cuveynî, Haricilerin "Madem ki amel imandan bir cüz değildir. O zaman neden peygamberleri öldürenleri kâfir sayıyorsunuz?" şeklindeki itirazlarına "Bu günahı işleyen kişinin Allâh'ı tanımak manasındaki imana sahip olmayan bir kâfir olduğunda icmâ vardır. Aynı efendimizi inkâr edenin Allah'ı bilmediğine hükmetmek gibi... Allah peygamberleri inkâr edenlerin kendisini bilmediklerine hükmetmiştir." diyerek cevap vermiştir.[20]

Nasıl ki gündüzün varlığından güneşi anlıyoruz ama gündüz güneşten başka bir şeydir. Bu amellerin varlığından da küfrü anlarız ama bu ameller küfürden başka bir şeydir.

Tağuta muhakeme meselesine gelince, öncelikle söylememiz gerekir ki muhakeme insani bir zarurettir ve muhakemenin olmadığı bir cemiyet düşünülemez. **Öyle ise bir Müslümanın, İslam mahkemesi olmayan yerlerde işlerini halledebilmesi için kâfir mahkemesine gitmesi, verilen hükmün İslam'a muvafık olması durumunda kişiye bir zarar vermeyecektir.** Şunu ifade edelim ki eğer verilen herhangi bir hüküm Allah'ın rızasına muvafık ise bu hükmü verenin kâfir ya da Müslüman olması veya İslam ya da küfür adına bu hükmü verdiğini dile getirmesi neticeyi değiştirmez.

Elbette lâdînî bir mahkemede bulunmanın verdiği vicdani rahatsızlık göz ardı edilemez. Ancak meselemiz vicdan değil bilakis bu kişinin ameli ve de imani durumudur.

İslami mahkemenin olmadığı yerlerde İslami olmayan mahkemenin İslam'a muhalif olarak verdiği hükmü uygulamak kişiyi fasık etse de kâfir olduğuna hükmetmemizi gerektirmez. Zira burada kişinin haddi zatında kâfir olduğuna ve bu işi hâl-i hazırda zaten kâfir olduğu için yaptığına kesin bir şekilde delalet eden bir durum yoktur. Kişi o kanunun Allah'ın kanunundan daha doğru olduğunu düşündüğü için değil, belki hakkı olmayan şeyi almak arzusundaki nefsine mağlup olduğundan uygulamış olabilir.

İslami mahkemelerin bulunduğu yerlerde bile gayri İslami mahkemelere giden bir fasık hakkında zikrettiğimiz kuvvetli ihtimalden dolayı -ki nefsini eğitmemiş her insan hakkı olmayanı alma hususunda haris olacaktır- kâfir hükmünü peşinen vermek pek doğru olmaz. Ne zaman ki kişi, Allah'ın hükümlerini doğru bulmadığı için böyle yaptığını izhar eder, o zaman bu kişiye kâfir denilebilir.

Netice olarak sırf lâdînî bir mahkemeye başvurmak kişiyi kâfir yapmaz niyete bakılması gerekir. Bu durum aynı faizsiz bankalar dururken faizli bankaya giden kişinin durumu gibidir. Nasıl bu kişiye faizsiz banka dururken faizli bankaya gitti diye kâfir hükmü veremiyorsak İslami mahkeme varken gayr-ı İslami bir mahkemeye giden kişiye de peşinen kâfir hükmü veremeyiz. Allah'ın hükümlerini kabul etmediği için mi böyle yaptı yoksa nefsani bir arzusunu elde edebilmek için mi böyle yaptı bilemeyiz.

Eğer kişi zaten haklı ise ve mahkeme de haklıya hakkını teslim edecek ise mahkemenin vasfının muhakeme edilen kişi açısından hiçbir zararı yoktur.

Aynı hükmü verebilecek bir İslami mahkeme varsa oraya başvurması elbette daha doğru olandır. Öyle ise gayrı İslami mahkemeye başvuran kişinin fâsık olacağı hükmü haksız olduğu halde bunu yapan kişi içindir yoksa hakkını alabilmek için böyle bir mahkemeye başvuran kişinin fâsık olacağından bahsedilemez.

Dipnotlar:

1 Bakara suresi, ayet 178.

2 Hucurat suresi, ayet 10.

3 Buhari, cenaiz, r.1237, hudut, r.6780; Müslim, iman, r.94.

4 Ebu Hafs el-Gaznevi, Şerhu'l-akideti't-tahaviye ye, s.120; Ebu'l-Muin en-Nesefi, Tebsıratu'l-edille, s.1075.

5 Ebu Hafs el-Gaznevi, Şerhu'l-akideti't-tahaviye ye, s.120.

6 Ebu'l-Muin en-Nesefi, Tebsıratu'l-edille, s.1083.

7 Halimi, el-Minhac fi şuabi'l-iman, c.1, s.20.

8 Ekmelettin el-Baberti, Şerhu vasiyyeti'l-imam Ebi Hanife s.74.

9 Aliyyü'l-kari, minahuravzi'l-ezher fi şerhi fıkhi'l ekber, s.260-2.

10 Müslim, şuabu'l-iman, r.162; İbn Hibban, faru zu'l-iman, r.166 ve diğerleri.

11 Ali İmran suresi, ayet 167.

12 İbn Ebi Şeybe, el-Musannef, r.31043.

13 Buhari, tevhit, r.7509.

14 Enfal suresi, ayet 2.

15 Cüveyni, Kitabu'l-irşad ila kavatı'i'l-edille, s.399; Azududdin el-İci, el-Mevakıf (Cürcani'nin Şerhu'l-mevakıfı ile birlikte), c.8 s360-1.

16 Aliyyü'l-kari, minahuravzi'l-ezher fi şerhi fıkhi'l ekber, s.255-9.

17 Ebu'l-Berakat en-Nesefi, Şerhu'l-umde, s.381.

18 Buhari, iman, r.34; Müslim, iman, r.58.

19 Bkz: Azududdin el-İci, el-Mevakıf (Cürcani'nin Şerhu'l-mevakıfı ile birlikte), c.8 s358; Taftazani, Şerhu'l-akait, s.142; Enver Şah el-Keşmiri, İkfaru rü'l-mülhidin, s.174-5 ve benzeri akait kitapları.

20 Sübki, es-Seyfu'l-meslul, s.410-1

Hadîs-i Şerîfler

Ebu Bekre *(Radıyallahü anh)*'ın rivayet ettiği bir hadis-i şerifte Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Muhakkak zaman Allah'ın yarattığı günkü şekliyle akıp gitmektedir. Sene on iki aydır. Bunlardan dördü haram aylardır ki, üçü peş peşedir. Bunlar; Zilkâde, Zilhicce ve Muharrem'dir. Bir de Cemaziyelâhir ile Şâ'ban arasındaki Mudar'ın (torunları olan Kureyş kabilesinin tazim ve hürmet ettiği) **Recebidir."**

(Buhârî, Bedü'l-halk: 2, No: 3197; Müslim, Kasame: 29; Ebu Davud No: 1947)

Ebu Hureyre *(Radıyallahü anh)* anlatıyor: "Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdular ki:

"Kimin üzerinde kardeşine karşı ırz veya başka bir şey sebebiyle hak varsa, dinar ve dirhemin bulunmadığı gün gelmezden önce daha buradayken helâlleşsin. Aksi takdirde o gün, salih bir ameli varsa, o zulmü nisbetinde kendisinden alınır. Eğer hasenâtı yoksa, arkadaşının günahından alınıp kendisine yüklenir."

(Buhari, Mezalim 10, Rikak 48; Tirmizi, Kıyamet 2, (2421).

Sa'id ibn-i Cübeyr'in babasından *(Radıyallahü anhüma)* rivayet edilen bir hadisi şerifte, Resûlüllah *(Sallallahü aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ki Receb Ayı, Allah-ü Teâlâ'nın kendisinde sevapları katladığı, tövbe edenlerden günahları sildiği, duaların kendisinde kabul edildiği ve sıkıntıların kendisinde açıldığı büyük bir aydır."

(Ali el-Muttaki, Kenzü'l-ummâl, No: 35166, 35168 12/311)

Enes *(Radıyallahü anh)* anlatıyor: "Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in yanından bir cenâze geçti. Oradakiler, cenâze hakkında hayırlı senâda bulundular. Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

"Vâcib oldu! (Vâcib oldu! Vâcib oldu!) **buyurdular. Sonra bir cenâze daha geçti. Bunu kötü sözlerle yâd ettiler. Resûlüllah yine: 'Vâcib oldu!' buyurdular. Hz. Ömer** *(Radıyallahu anh)*:

- Ey Allah'ın Resûlü! Vâcib olan nedir? diye sorunca Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

- Öncekini hayırla yâd ettiniz ona cennet vâcib oldu. Diğerini kötülükle yâd ettiniz ona da cehennem vâcib oldu. Sizler Allah'ın yeryüzündeki şâhitlerisiniz! buyurdu."

(Buhari, Cenâiz 86, Şehâdet 6; Müslim, Cenâiz 60, (949); Tirmizi, Cenâiz 63, (1058); Nesai, Cenâiz 50, (4, 49, 50); Ebu Dâvud, Cenâiz 80, (3233).

Büreyde *(Radıyallahu anh)*'dan rivâyet edildiği üzere, "Rasûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurdu:

"Cennetlikler yüz yirmi saf olacaklardır. Onların seksen safı bu ümmetten, kırk safı diğer ümmetlerdenolacaktır."

(Tirmizi, Cennet, 13; İbn Mâce, Zühd: 17; Dârimî, Rıkak: 27)

Ebu Hüreyre *(Radıyallahu anh)* anlatıyor: "Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

- İmtina edenler hariç bütün ümmetim cennete girecektir! Buyurdu.

- İmtina edenler de kimdir?' diye sordular. Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

- Kim bana itaat ederse cennete girer, kim âsi olur (itaat etmezse) **o imtina etmiş demektir!** buyurdu."

(Buhârî, İ'tisam 2)

İbn Abbâs *(Radıyallahu anhüma)*'dan nakledildiğine göre, Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Nazar (Göz değmesi) **haktır** (vardır)**. Eğer kaderin önüne geçecek bir şey olsaydı nazar onun önüne geçerdi..."**

(Müslim, Selâm; 42)

Güldeste
Mustafa Özşimşekler

Hayatında Temiz Bir Sayfa Açmak İsteyenlerin İlk Sermayesi "TEVBE"

İnsanoğlunun günah işlemesi, gaflete düşüp isyana bulaşması şaşılacak bir şey değildir. Çünkü haramlara yönelmek, nefsin arzularına meyletmek insanın fıtratında olan bir özelliktir. Yani insan beşer, bazen şaşar ve günaha düşer, zira: **"İnsan hata etmek ve unutmaktan mürekkeptir."**

Nitekim Ebu Hüreyre *(Radıyallahü anh)*'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte, Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

"Nefsim kudret elinde olan Zât'a yemin ederim ki, eğer siz hiç günah işlemeseniz, Allah-u Teâla sizi toptan helak eder; sonra günah işleyen, ardından da istiğfar eden bir kavim yaratır ve onları mağfiret ederdi." *(Müslim, Tevbe: 9, (2748).*

Bu hadiste; "acaba günah işlemeye teşvik mi var?" zannedilmesin. Çünkü zaten günahsız durmuyoruz. Elimiz dursa, dilimiz durmaz, dilimiz dursa gözümüz, gönlümüz durmaz. Dolayısıyla burada hatasız ve günahsız olmaktan ziyade, günahın ardından tövbe etmek gerektiğine dikkat çekiliyor. Zira günah işlemeyen yok ama tövbe etmeyen maalesef çok...

Madem kul günah işlemeden duramıyor, öyleyse tövbe etmeden de durmamalı, işlenen günahın ardından hemen tövbe etmelidir, kulluğa yakışan da budur.

Mesela; bir kimse zehirlendiği zaman ne yapar? Hiç vakit kaybetmeden bir an önce midesini yıkatıp temizletir değil mi?.. İşte günah işleyen kimse de mânen zehirlenmiş sayılır. Öyleyse, bedeni zehirlenen kimse nasıl ki bir an önce midesini yıkatıyorsa, günah işleyen kimse de derhal tövbe etmeli ve gönlünü günah kirlerinden arındırıp mânen temizlenmelidir.

Tövbe Nedir

Tevbe'nin ne olduğu hakkında birçok tanımlar ve tarifler yapılmıştır. Bunlardan bir kaçını zikredelim:

"İşlediği günahlardan dolayı kulun pişmanlık duymasıdır."

"İnsanı Allah-u teala'dan uzaklaştıran ve şeytana yaklaştıran yoldan dönmektir."

"Geçmişte yapılan hatalar sebebiyle meydana gelen zararları telafi edebilme imkanıdır."

"Hayatında tertemiz bir sayfa açmak isteyenlerin ilk sermayesidir."

Tevbe; kişinin, yaptığı hatalar sebebiyle uğradığı manevi zararlardan kurtulmak için, bir nevi Allah-u teala'ya yazdığı pişmanlık dilekçesidir. Tabi bu dilekçe kalem ve kağıtla değil de, dil ile, gönülle ve gözyaşıyla yazılır.

Günahlar, Allah'ın rızası ile kul arasında bir perdedir. Bu perdenin aradan kalkması, kişinin yapacağı tövbeye bağlıdır. Her lahzada tövbe kapılarının açık tutulması ilahi bir lütuftur. İnsan unuttuğu zaman hatırlar, düştüğü zaman tekrar ayağa kalkar, şeytana uyduğu zaman tevbekâr olur ve her zaman bu kapıyı açık bulur. Kullarına ziyadesiyle acıyan ve affeden Rabbimiz tevbe edenlerin tövbesini kabul edip günahlarını affeder. Nitekim bir âyet-i kerime'de Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

"Kim bir kötülük yapar yahut (günah işleyerek) **nefsine zulmeder de, sonra Allah'tan mağfiret dilerse, Allah'ı çok affedici ve çok bağışlayıcı olarak bulacaktır."** *(Nisa: 110)*

Bir diğer âyet-i kerimede ise;

"Şüphe yok ki, Ben tövbe eden ve iman edip salih amelde bulunan, sonra da doğru yolda sebat gösteren kimse için çok mağfiret ediciyim." *(Ta-Ha: 82)* buyurmuştur.

Yüce Rabbimiz merhametliler merhametlisidir, çok şefkatlidir. Kullarına lütfu çoktur. Bizlere anamızdan babamızdan daha çok acıyıcıdır. Dağlar misali günahlar bile, Allah-u Teala'nın rahmeti yanında okyanusta bir damla gibi kalır.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bir hadis-i şeriflerinde:

"Göklere kadar ulaşacak günah işleseniz de sonra pişman olup tövbe etseniz, muhakkak Allah-u Teala kabul eder." buyurmuştur.

Bir kul tövbe ettiğinde, Allah-u teala onun işlediği günahları sağında ve solunda bulunan hafaza meleklerine unutturur. Semadaki meleklere unutturur. O günahın işlendiği yerlere, mekanlara ve o kişinin uzuvlarına unutturur. Ve tevbe eden kul, sanki o günahı hiç yapmamış gibi olur. Nitekim Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"Günahından tövbe eden hiç günah işlememiş gibidir."

Mümin Günahını Küçük Görmez

Günahı küçük görmek, Allah katında büyük bir günah haline gelir. Hatta af olunmayacak en büyük günahlardan biri de **"keşke işlediğim her günah böyle olsa"** demektir. Çünkü bu söz, günahı basit görmek ve önemsememektir.

Büyüklerden bir zata sormuşlar:

- Büyük günahlar hangileridir?

O zat şöyle cevap vermiş:

- Kime karşı işlendiğine bakıldığında, her günah büyüktür.

Enes b. Malik *(Radıyallahü anh)* şöyle anlatıyor:

Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* ashabı ile birlikte bir vadiye indi. Orada ne odun vardı ne de oduna benzer bir şey. Bunun üzerine Resûlüllah ashabına odun toplamaları için emretti. Dediler ki:

- Ya Resûlellah! Biz odun göremiyoruz.!

Bunun üzerine Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

- Bulduğunuz şeyi küçük görmeyin. Bir kimse bir şeyler bulup üst üste

biriktirir. Sonra bunun büyüyüp çoğaldığını görür. Hayır ve şer cinsi küçük şeyler de böyledir. Küçük günah küçük günaha katılır, büyük günah büyük günaha katılır. Hayır hayra, Şer şerre katılır. Bunlar bir araya geldiği zaman büyür gider, buyurdu.

Demek ki, "Damlaya damlaya göl olur." misali, günahlar da böylece çoğalır. Küçük gördüğümüz, önemsemediğimiz günahlar işlene işlene büyür ve altından kalkamayacağımız günah dağlarına dönüşür. Onun için bir mümin, günahların hepsinden sakınmaya gayret eder ve hiçbir günahı küçük görmez. Bir müminin, bu konudaki ahlakının nasıl olması gerektiği hakkında Abdullah İbni Mesud *(Radıyallahü anh)* şöyle buyurmuştur:

"Mümin günahını şöyle görür; O sanki üzerine her an yıkılma tehlikesi olan bir dağın dibinde oturmaktadır. Dağ düşer mi diye korkar durur. Facir ise günahını, burnunun üzerinden geçen bir sinek gibi görür."

Abdullah İbni Mesut bunu söyledikten sonra, "şöyle" diyerek, eliyle sinek kovalar gibi yapmıştır, buyurulmuştur.

Şeytan Bizden Ümit Kesinceye Kadar

Şeytan *(Aleyhillâne)*, Allah-u teala'nın huzurundan kovulunca mühlet istedi. Ona mühlet verilince de:

"Dedi ki: 'Senin İzzet ve Kudretine yemin ederim ki, onların hepsini mutlaka azdıracağım..." *(Sad: 82)* diye yemin etti. Onun için çok uyanık olmalıyız. Şeytanın işi, gücü, tarlası, dükkanı, fabrikası yok. Onun tek derdi bizimle... Bizi günahkâr etmedikçe, cehenneme sokmadıkça rahat edemez o melun.

Evet, şeytan ademoğlunu kandıracağına yemin etti ama Allah-u teala'da;

"İzzet ve Celalim Hakkı için Ben de, ölünceye kadar onlara tövbe kapılarını açık tutarım. Tövbe edeni af ederim" diye Zât-ı Zülcelâline yemin etti elhamdülillah.

Öyleyse şeytan bizi her ne kadar tuzağına düşürmek için çalışsa da, tövbeyle onun oyununu bozmalıyız. Bizler ne kadar aciz ve günahkar olsak da, Rabbimizin rahmetinden ümid kesecek değiliz. Biz değil, şeytan ümidini kessin de; "bu kimseden bana hayır yok" desin ve başımızdan defolup başka kapıya gitsin...

Nitekim bir zat Hz. Ali *(Radıyallahü anh)*'a gelip sordu:

- Günah işledim ne yapayım?

- Günahından tevbe et!

- Evvelce günah işlemiş ve tevbe etmiştim. Ama nefsime uyup tekrar günah işledim.

Şimdi ne yapayım?

- Tekrar tevbe et

- Ne zamana kadar ya Ali!

- Şeytan senden ümit kesinceye kadar!..

Tövbe Ne Zamana Kadar Kabul?

Rivayet olunur ki, Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* vefat edeceği zaman, Cibril-i Emin geldi ve:

- Ya Muhammed! Allah-u Teala Sana selam söylüyor ve ölümünden bir Cuma önce

tövbe edenin tövbesinin kabul olunacağını, buyuruyor.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* buyurdu ki:

- Bir haftalık süre uzundur.

Cibril-i Emin hemen döndü, daha sonra tekrar geldi

- Allah-u Teala, ölümünden bir saat evvel tövbe edenin tövbesini kabul edeceğini haber veriyor.

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*:

- Bir saatlik sürede de çoktur, buyurunca, Cibril-i Emin tekrar gitti, sonra şu haberi getirdi:

- Eğer bu kadar süre de çoksa kulumun canı boğazına ulaşıp diliyle Benden özür dileyemese de, Benden haya edip kalbiyle pişman olsa (günahının büyüklüğüne) **hiç bakmam onu affederim.** *(Ruhul Beyan 2/178)*

Efendimiz *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* bir hadis-i şeriflerinde:

"Allah-u teala, can boğaza gelinceye kadar tövbeleri kabul eder." Buyurmuştur.

Ama can boğaza gelip kendisine ahiretten perde açıldığında, işte o zaman tövbeler kabul edilmez. Zira ahiret hallerini müşahede etmek, tövbenin kabulüne manidir. Bundan dolayı **Firavun**'un tövbesi ve imanı kabul edilmemiştir. Malumunuz olduğu üzere, **Firavun** boğulacağı zaman tövbe edip iman ettiğini ama tövbesinin kabul edilmediğini Kur'an-ı kerim bizlere haber veriyor. İlahlık iddiasında bulunup isyan içinde bir hayat yaşayan **Firavun**, ne zaman **Kızıldeniz**'in azgın sularında boğulacağını anlayınca, kendisine ahiretten bir perde açılıp cehennemdeki yeri ona gösterilince, o zaman işin ciddiyetini anladı ve iman ettiğini söyledi ama bu iman kendisinden kabul edilmedi. Kur'an şöyle anlatıyor:

"(Firavun) **Nihayet boğulmak üzere iken, 'İsrailoğulları'nın iman ettiğinden başka hiçbir ilâh olmadığına inandım. Ben de müslümanlardanım' dedi.** (Ona:) **"Şimdi mi** (îmân ediyorsun)**? Hâlbuki bundan evvel** (ömrün boyunca) **isyân etmiş ve fesad çıkaranlardan olmuştun!'** (buyuruldu)**"** *(Yunus: 90, 91)*

Öyle ya, dört yüz sene isyan içinde bir hayat sürmüş, koskoca Kızıldeniz gözünün önünde yarılmış, Musa *(Aleyhisselam)* ve kavmi denizin ortasında açılan bu yoldan geçmişler, tüm bu mucizeleri gözleriyle gördüğü halde iman etmemiş ama boğulurken, ahiretten perde açılıp cehennem azabını görünce "iman ettim" demiş. Allah-u teala bu imanı, bu tövbeyi kabul etmiyor. Koskoca bir hayatı günahla, isyanla geçirip, öleceği sırada tövbe etmek Firavunun tövbesine benzer ki, bu tevbenin Allah katında hiçbir kıymeti yoktur.

Ecel yanaşıp can boğaza geldi mi, hakikat kapıları açılıp kişi ahiretteki yerini görünce tövbe kapısı kapanır. Artık verilen süre bitmiş ve iş tamam olmuş demektir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

"Kötü ameller işleyip de onlardan birine ölüm hazır olduğunda 'ben tövbe ettim' diyenlerin ve kafir olarak ölenlerin tövbeleri kabul değildir." *(Nisa: 18)*

Günahı ne denli büyük olursa olsun, tövbe edene şüphesiz af ve mağfiret vardır, lakin birçoğumuzun aldandığı nokta, "nasıl olsa Allah-u teala affeder" deyip tövbeyi tehir etmek ve günah işlemeye devam etmektir. Aslında bu da şeytanın bir vesvesesi ve sinsi bir tuzağıdır. Ne yazık ki, şeytan bu tuzağa birçoklarını düşürmüştür. Onun için şeytanın iğvasına kapılmamalı ve bir an önce tövbe etmelidir, zira tövbe tehir edene tövbe nasip olmaz.

Denilmiştir ki, iki kimse felah bulamaz.

1- Tövbeyi tehir eden

2- Tövbe ederim diye günah işleyemeye devam eden

Allah-u Teala Hazretleri, bu güne kadar işlemiş olduğumuz (büyük-küçük, kasıtlı-kasıtsız, gizli-aşikâr, gece-gündüz) yapmış olduğumuz bütün günahlarımızı af eylesin. Hepimize, işlediğimiz günahlarından pişman olan bir kalp ve Allah korkusuyla yaşaran bir göz ihsan eylesin. Amin!..

Fî emânillah!..

Bir Sahâbîyi Tanıyalım

SAFİYE BİNTİ HUYEY

(Radıyallâhü Anhâ)

- 3. Bölüm -

Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)*'in, Safiye *(Radıyallahü anha)* ile yaptığı bu evlilik sebebiyle, Yahudilerin önemli bir kısmıyla kurulan akrabalığın da etkisiyle, onların İslam Dinini ve Müslümanları yakından tanımalarına imkân sağlanmış oldu. Bu vesileyle Müslümanlara düşmanlık besleyen bir kısım Yahudi'lerin kötü emellerinin önceden bilinmesi ve ona göre tedbir alınması kolaylaştı.

Hz. Safiye'nin Gördüğü Rüya

Resûlüllah *(Sallallahü Aleyhi ve Sellem)* zifaf gecesinde, yeni hanımını teskin edip bir takım endişelerini gidermek için onunla sohbet ederken, gözlerinin morarmış olduğunu fark etti. Bunun sebebini sorunca Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)* başından geçen şu olayı anlattı:

"Kısa bir süre önce rüyamda, gökteki Ay'ın Medine tarafından gelip göğsümün üzerine düştüğünü gördüm. Sabah olduğunda, çok etkilendiğim bu rüyayı kocama (ya da babama) anlattım. Buna çok öfkelendi ve: **Sen Hicaz Hükümdarı Muhammed'e mi varmak istiyorsun?** diyerek, yüzüme şiddetli bir şamar indirdi. İşte bu tokadın izi hala devam etmektedir."

Bu rüya olayından anlaşılıyor ki; Hz. Safiye *(Radıyallahü anha)* gördüğü rüyanın etkisinde kalmış, dindar bir Yahudî olarak bunun ilahî bir takdir olduğunu idrak etmiş ve Peygamber Efendimiz'in kendisine yaptığı teklifi hiç tereddüt etmeden kabul edip O'nunla evlenmekten şeref duymuştur. Savaşta kaybettiği yakınlarına üzülmüş olmakla beraber, İslam Ordusundaki herhangi bir askerle değil de, asaletine denk bulduğu Müslümanların lideri olan Peygamber Efendimiz'le evlenmeyi en büyük şeref ve bir teselli kaynağı olarak görmüştür.

Ayrıca Peygamber Efendimiz, Hz. Safiyye'yi, kabilesinin uğradığı zarar ve kayıplar konusunda da teselli etmiş ve Hayberlilerin Kendisini bu konuda ne kadar zor durumda bıraktıklarını, Müslümanlar aleyhinde yaptıkları fitne ve entrikaları, bir taraftan Medine'de bulunan münafıklarla işbirliği yaparlarken diğer taraftan da Medine civarında bulunan müşrik Arapları Müslümanlar üzerine saldırmaya kışkırttıklarını izah edip, Kendisine Hayberlilerin üzerine yürümekten başka çare bırakmadıklarını anlatmıştı.

Hz.Safiyye *(Radıyallahü anha)* zaten bunları biliyordu ve kavminin çevirdiği bu oyunların da farkındaydı. Ama iman edip Müslüman olunca ve Peygamber Efendimiz'den de bu olayları tüm yönleriyle dinleyince

meseleyi daha iyi kavradı. Ve Peygamber Efendimize tüm kalbiyle bağlanıp takva üzere bir hayat yaşadı.

Peygamber Efendimizin Onu Teselli Etmesi

Hz. Safiyye son derece asil, zeki ve çok güzel bir kadındı. Medine'ye geldiklerinde Ensar kadınları Hz. Safiyye'yi birbirlerine duyurdular. Merak ettikleri için geliyorlar ve onun güzelliğine bakıyorlardı. Fakat Peygamber Efendimizin diğer hanımları, kadınlık gayretiyle kıskanıp yeni gelen bu kumalarını hor gördüler. Aleyhinde sözler söylediler. Özellikle Hz. Aişe *(Radıyallahü anha)* ve Hz. Hafsa *(Radıyallahü anha)*, kendilerinin Arap ırkından ve Kureyşten olmalarıyla övünüp onun ise yahudi olduğunu dillendirdiler.

Bu sözler Hz. Safiyye'nin kulağına gelince çok üzüldü, İslâm'la şereflendikten sonra kendisine Yahudi denilmesi onu incitmişti. Hatta bundan sebep gözyaşı döktü ve Peygamber Efendimiz'e bu durumu anlattı. Peygamber Efendimiz onun hakkında söylenenleri dinleyince, kendisini teselli etti ve ona şu sözleriyle moral verdi:

- Onlara; 'siz benden nasıl daha hayırlı olabilirsiniz ki? Benim eşim Hz. Muhammed, babam Hz. Harun ve amcam Hz. Musa'dır' deseydin ya!..

Peygamber Efendimiz Hz. Safiye annemize karşı hassas ve lâtif davranırdı. Yahudi ırkından gelmesi sebebiyle diğer hanımları tarafından ona karşı tavır alındığında, onu korurdu.

Bir defasında, seyahat ediyorlarken Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)*'ın devesi hastalanmıştı. Devesi tökezlenip yere çökmüş ve kalkamamıştı. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, diğer bir hanımı Zeyneb binti Cahş *(Radıyallahü anha)*'dan, yanında bulunan fazla develerden birini ödünç olarak ona vermesini istemişti. Hz. Zeyneb binti Cahş ise:

- Devemi bir Yahudiye mi verecek mişim? Diyerek vermek istemedi.

Peygamber Efendimiz onun bu sözünden çok müteessir oldu ve bundan sebep

Hz. Zeyneb'in yanına bir müddet uğramadı.

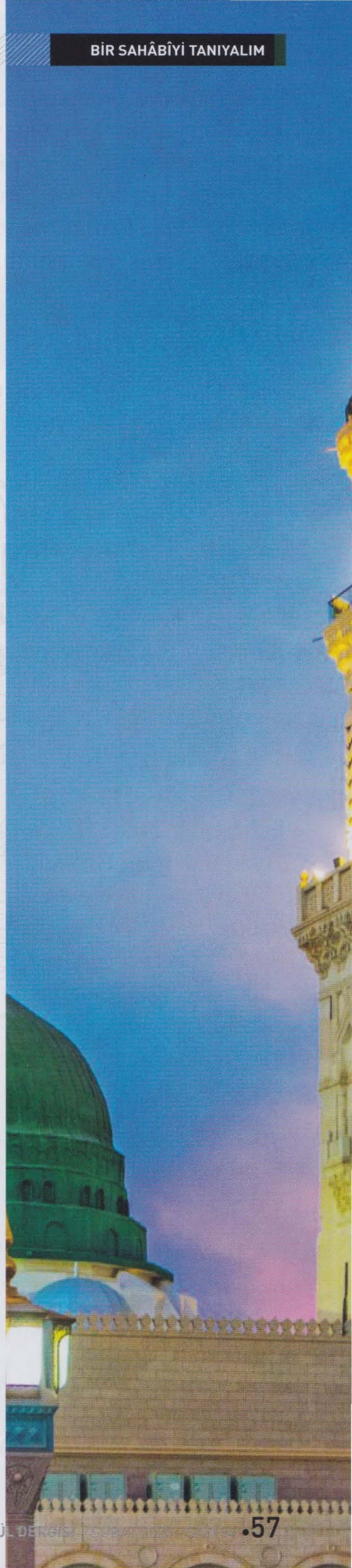

Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)* ibadetine düşkün, yumuşak huylu ve cömert bir hanımdı. Medine'ye geldiğinde mücevherlerinin hepsini Peygamber Efendimizin kızı Hz. Fatıma'ya ve hanımlarına hediye ederek paylaştırdı.

Henüz sağlığındayken evini de sadaka olarak bağışlamıştı.

Bir başka özelliği de pişirdiği güzel yemeklerdi. Hz. Safiyye'nin mutfağında pişen yemekler, Ehl-i Beyt arasında çok beğenilirdi.

Sû-i Zanna Sebep Olacak Davranışlardan Kaçınmak

Yaptığımız bütün işlerimizde, insanların sû-i zannına sebep olacak tavır ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair şu hadis-i şerif, Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)* tarafınan rivayet edilmiştir:

"Peygamber Efendimiz mescidde îtikafta iken Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)* ziyaretine gitti. Bir müddet yanında kaldıktan sonra, evine dönmek üzere ayağa kalktı. Hava kararmıştı. Onu evine götürmek üzere Peygamber Efendimiz de kalktı. Ümmü Seleme *(Radıyallahü anha)* annemizin odası önüne geldiklerinde, mescit kapısında Ensar'dan iki kişi ile karşılaştılar.

Sahabiler rahatsız etmemek için selâm verip acele ile oradan uzaklaşmak isterlerken Efendimiz onlara seslendi:

- Acele etmeyin, durun!.. Yanımdaki kadın Safiye binti Huyey'dir, buyurdu.

Bunun üzerine o iki sahâbî:

- Sübhânallah!.. Biz Allah'ı tenzih ederiz. Ya Resûlallah! dediler. (Bu sözleriyle, kesinlikle yanlış bir şey düşünmeyeceklerini ifâde etmek istediler. Efendimiz de onların şahsında ümmetine şu dersi verdi)

Şüphesiz ki şeytan, insan vücudunda dolaşan kan gibidir. Ben, gönlünüze şeytanın bir şüphe atmasından korktum, buyurdu."

Peygamber Efendimiz bu sözleriyle hem ashabını temize çıkardı. Hem de, insanları sû-i zanna düşürecek tavır ve hareketlerden sakınılması gerektiğini ifade etmiş oldu.

Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)*, Peygamber Efendimize hizmeti zevk bildi. Onun üzülmesine, hastalanmasına dayanamazdı. Ona gelecek acıları kendisinin çekmesini isterdi. Efendimiz, Dâr-ı bekâ'ya irtihallerinden birkaç gün önce hastalığı şiddetlenmiş, mü'minlerin anneleri de etrafını sarmışlardı. Bir ara Hz. Safiyye annemiz, Peygamber Efendimize:

- Keşke Senin yerinde yatan ben olsaydım. Senin acılarını, ağrılarını ben çekseydim, dedi.

Onun bu sözleri üzerine diğer annelerimiz birbirlerine bakışıp işaretleştiler ve kendi aralarında fısıldaşarak bu sözü konuştular. Peygamberi Efendimiz bunu fark edince:

- Safiye bu sözünde sadıktır, buyurdu.

Hz. Safiyye *(Radıyallahü anha)*, hicretin 50. yılının Ramazan ayında (670) veya 52'de (672) Muaviye b. Ebu Süfyan'nın halifeliği döneminde Medine'de vefat etti. Cenaze namazını Medine valisi Said b. Âs kıldırdı ve Baki' Mezarlığı'na defnedildi.

Allah ondan razı olsun ve biz evlatlarını şefaatine nail eylesin. Âmîn!

HİNDİSTAN SEYÂHATİNDEN İBRET LEVHALARI -2-

DR. İHSAN ŞENOCAK

Bu yazının ilk bölümü geçen ay yayımlanmıştı.

Diyobend'in Yol Arkadaşları

Diyobend gibi, ondan mezun olanların Sehârenpur'da açtıkları *Mezâhiru'l-Ulûm* ve *Murâbâd*'ta kurdukları *Kâsimu'l-Ulûm*'un da çok sayıda şubesi var.

Talebeler Ders-i Nizâmî denen 8 yıllık bir tedrisat neticesinde mezun oluyorlar. Üst düzey talebeler için ise *Kütub-u Seb'a, Muvatta, Mişkâtu'l-Mesâbih, Şemâil-i Tirmizî ve Nuhbetu'l-Fiker*'in okutulduğu bir yıllık 'devre-i hadis' programı var…

Enver Şah Keşmîrî, Eşref Ali Tehânevî, Şebbîr Ahmed Osmânî gibi isimlerle öne çıkan *Diyobend Dâru'l-Ulûm'u* bugün **Takî Osmânî** gibi âlimlerle ilim yürüyüşüne devam ediyor.

Muâsır İbn Hacerler

Fevkalade zor şartlarda eğitim veren *Diyobend*'in hocalarının kimi ilm-i ricalde, kimi hadiste, kimi tefsirde, kimi kelamda ciddî bir derinliğe sahip olduğundan talebeler tarafından seleflerine nispetle **İbn Hacer, Aynî, Râzî, Taftazânî** gibi isimlerle anılıyorlar.

Hindistan'da Sehârenpûr'a bağlı Diyobend kasabasında, son yüzyılın en büyük muhaddislerini yetiştiren Dâru'l-Ulûm

Diyobend Dâru'l-Ulûm'u bugün **Takî Osmânî** gibi âlimlerle ilim yürüyüşüne devam ediyor.

***Diyobend*'te dolaşırken insan, öğrencilerin yüzlerinden ilmî sadece Allah rızası için tahsil ettiklerini okur gibi oluyor.**

Yemeleri, kıyafetleri, yazı tahtaları, hasılı hayatla alakalı her neleri varsa birer kanaat ve tevazu kürsüsü gibi duruyor ve bir nevi vaaz ediyor. Orada çok çalışmak, çok düşünmek, çok yazmak buna mukabil az yemek, az konuşmak, az uyumak var.

Talebeler mesûliyetlerini de, dertlerini de seviyorlar. Ne yere oturup ders okumaktan, ne sınıfların kalabalık olmasından, ne yemeğin azlığından ne de aynı olmasından müştekîler… Gülü dikeniyle seviyorlar. Öyle olmasalar hükümet okullarına gider, daha müreffeh bir hayat için uğraşırlardı.

Külliye'deki bir avluda gördüğümüz tulumbaya dair kardeşim **Yusuf en-Nedvî**'nin arkadaşı şunları söyledi: *"Diyobend'in ilk hocalarından Muhammed Refiuddin, eskiden su kuyusu olan şurada öğrencilere çeşitli yemekler ikram etmekteydi. Tam o sırada bir öğrenci gelir, Şeyh ona da yiyecek verir. Ne ki bu öğrenci bir müddet sonra aldığı tabakla geri döner ve Şeyh'e 'Bize neden bozuk yemek veriyorsunuz?' diye tarizde bulunur, tabağı önüne atar ve çekip gider. Üstad, hocaları toplar ve onlara, "Bu öğrenci Dâru'l-Ulûm'da değil, araştırın, bakın."* der. Araştırınca o kişinin *Dâru'l-Ulûm*'da talebe olmadığını fark ederler.

Üstad'a bunu nasıl bildiği sorulunca, *"Bir gece rüyamda bana bütün öğrenciler gösterildi"* der. İlim talebesi bulunca, bulduğuna şükreder, bulamayınca sabreder.

Hind Müslümanlarının Osmanlı Devleti için topladığı yardımlara öncülük eden Diyobendî uleması bugün de Türkiye ve Âlem-i İslam'la yakından alakalı. Osmanlı Sultan'ının yapılan yardımlara mukabil 1332/1913 yılında gönderdiği teşekkür belgesi ve **Allah Rasulü**'nun hırkasını koruyan bez en müstesna bir odada sergilenmekte.

Sehârenpûr

Mezâhiru'l-Ulûm Külliyesi'nin olduğu *Sehârenpûr*'da Müslümanlar çoğunlukta… Şehirde kitapçıların çok olması ilim talebelerinin de çok olduğuna işaret ediyor. Fakat kitapların kâhir ekseriyeti *Diyobend*'ten geliyor.

Fakat kitapların ya da kitap gibi âlimlerin görüldüğü dar sokaklarda çok sayıda domuz var. Hükümet Müslümanlara hakaret etmek için domuz besliyor ve onları açık alana salıyor. O kadar ki her yerde domuz görebilirsiniz; bir bakkalın önünde ya da bir cami kapısında… Müslümanları haramlara alıştırma cambazlığı bu…

İnekler, Hindistan'ın en özgür (!) zavallıları. İlerleyen yaşlarına rağmen sokak ortasında duruyor, can çekişiyorlar. Kesmek yasak... Onları gören araba durmak zorunda. Öncelik hayvanlarda... **Şeriat'ın hâkim olmadığı bir dünyada insan, hayvanı insandan daha üstün görüyor. Kutsal ahmaklık...** Şehirde ahşaptan el sanatları gelişmiş. İnsanların önemli bir bölümü geçimlerini bu yolla temin ediyor.

Mezâhiru'l-Ulûm, *Diyobendî*'lerle aynı programı takip ediyor... Burada da tedrisat sekiz yıl. *Devretu'l-Hadis*'te (diğer hadis mecmualarını yanında) *Muvatta*'nın hem Yahya ibn Yahya, hem de İmam Muhammed rivayetini okutuyorlar. **İmam Muhammed** rivayetine, ***Muvatta-i Muhammed*** diyorlar.

Mezâhir'in tahassus kısmında Osmanlı medreselerinde olduğu gibi uygulamalı fetva dersi var. Halk soru sorunca öğrenciler müsvedde hazırlıyor, hocalar da bu müsveddeyi tashih edip, cevap olarak sahibine veriyor. Osmanlı'da olduğu gibi talebe müsevvid, hoca ise musahhih konumunda. Mezâhiru'l-Ulûm'un 55 şubesi var. Merkezde ise yaklaşık 1100 öğrenci okumakta.

Bir İngiliz Oyunu: Ahmediyye

İngilizler, Hindistan ve Mısır'ı iki ifsad merkezi olarak kullandı. Bütün sapık hareketleri burada mayaladı, buradan yaydı. Bu yüzden Mısır'da olan her şeyi Hindistan'da, Hindistan olanı da, Mısır'da bulabilirsiniz.

Hindistan'da bir İngiliz projesi olarak ortaya *Kâdıyânîlik* ya da *Ahmediyye* fırkasının baş rol oyuncusu olan **Mirzâ Ğulâm Ahmed** peygamber olduğunu, kendisine melek geldiğini, arkadaşlarının sahâbe, **Kâdıyân**'ın da Mekke gibi Harem olduğunu iddia etmiştir.

Mirzâ Ğulâm Ahmed'in (ö. 1908) kurduğu İngiliz yapımı *Kâdıyânîlik* ya da *Ahmediyye* fırkası Hindistan'da hâlâ varlığını koruduğundan, külliyelerin ihtisas sınıfındaki öğrenciler bir dönem *Kâdiyânîlik'le* alakalı araştırma yapıyor, dersler alıyor.

Peygamber olduğunu söyleyen **Ğulam Ahmed**, kendine melek geldiğini, arkadaşlarının sahabe, **Kâdıyân**'ın da Mekke gibi Harem olduğunu iddia etmişti.

Bağlıları, onun gelmesiyle Hilafet'in sona erdiğine ve Cihad'ın da mensuh olduğuna inanmıştı. İngilizlere vefa göstermek, ona biat etmenin şartları arasındaydı. Kendisine inanmayanların kâfir olduklarını, bu yüzden cenaze namazlarının da kılınmayacağını iddia etti. İngilizler'in desteklediği, ulemanın ise kafir olduğuna hükmettiği **Ğulâm Ahmed,** Müslümanları daha da bölmek için dün olduğu gibi bugün de Batılılar tarafından desteklenmektedir.

Gerek *Nedve*'de, gerekse de *Diyobend'te Mezâhir'de* olduğu gibi çağdaş sapık akımlarla alakalı özel dersler okutulmakta ve araştırmalar yapılmakta...

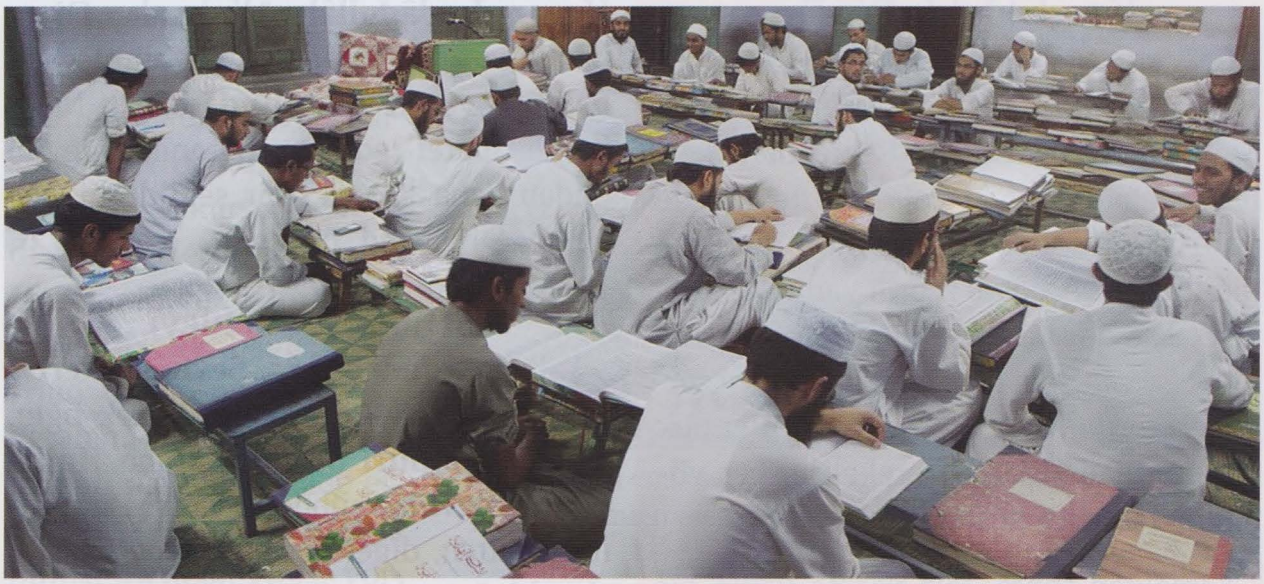

Diyobend'deki Dâru'l-Ulûm'da müzâkere halindeki talebeler

Mezâhiru'l-Ulûm'da da öğrenciler Türkiye'ye nispetle çok daha mütevazi ortamlarda ve çok daha zor şartlarda okumakta... Sanki Hindistan'da İslam'ın muhteşem mucizeleri yaşanmakta; Külliyeleri eğitim imkanları itibariyle dünya standartlarının çok altında fakat keyfiyet bakımından dünya standartlarının çok üzerinde bir kaliteyle mezunlar veriyorlar.

Bu halleriyle bina yapımında yarışanlara, *"Tedrisatı sonra düşünürüz"* diyen ya da İslami ilimleri hocasının kitaplarıyla sınırlayan zihniyetle birkaç darbede yok olacaklarını, fakat zühd ve takvasıyla sahabe yolunda yürüyen Hind uleması gibi olurlarsa, ilim mecrasını Sihlerin de, bir asır devam eden İngiliz işgalinin de, medreseleri kapatan zihniyetin de bozamayacağını ihtar ediyorlar.

Şeyhu'l-Hind

Kudemâ şehir şehir dolaşır, meşâyihtan hadis dinler; muttasıl senetle icâzet alırdı. Mezâhir'de **Allame Zekeriya Kandehlevi**'nin ilimde varisi olan **Şeyhu'l-Hind** diye maruf **Yunus Conpûrî** de meşayıh bezmine ahirde gelen büyük hocalardan...

Ulema-i uzzaptan olan **Conpûrî**'nin halkasında hadis okuyup, icazet aldık. Şeyh'in bütün günü *Mezâhiru'l-Ulûm*'da geçiyor. Yanına girdiğimizde battaniyelere sarılmış, çevresindeki öğrencilerle ders yapıyordu. Talebeleri onu ilmi ricalde bu asrın **İbn Hacer**'i olarak görüyor. Şeyh'in 6 cilt olarak kaleme aldığı **Buharî Şerhi** yakında basılacak. Şerh, çok mufassal değil fakat **İbn Hacer, Aynî, İbn Mulakkîn** gibi büyük şarihlerin açıklama yapmadığı fakat izah isteyen hususları tavzih ediyor. (Conpûrî *(Rahimehullâh)* 2017'de âhirete irtihâl etti. Rabbim şefâatlerinden bizleri de mahrum etmesin. Âmîn!)

2017 yılında vefât eden büyük âlim **Yûnus Conpûrî** *(Rahimehullâh)*

Kandehle'de Bir Ev

Bağrından **Zekeriyya Kandehlevî** gibi büyük alimler çıkaran *Kandehle*'deyiz... **Şeyh Nuru'l-Hasan er-Reşîd**'in üç katlı kütüphanesindeki celsemiz fevkalede müfid oldu. Şeyh, Hindistan'ın hafızası gibi, binlerce matbu eserin yanında, elinde çok sayıda da "mahtûtat" var. Bir yere gidecek olmasına rağmen bizimle saatlerce oturdu. Osmanlı'ya yardım etmek için kurulan Hilafet Hareketi'ni her yönüyle, belgeler göstererek anlattı.

Yemekten sonra, yüz yaşına yakın bir muhaddisi ziyaret ettik. Ardından **Kandehle**'nin adını dünyaya duyuran, üç büyük alimin evine geçtik: **Zekeriyya, İdris ve Yusuf Kandehlevi**...

En müessir olanı ise geçen asrın en büyük muhaddislerinden kabul edilen *Evcezu'l-Mesalik*'in de sahibi **Zekeriyya Kandehlevi'nin** iki odalı küçücük evi. *"İşte dünya bu kadar"* diyor bu küçük ev, sonra da ekliyor, *"Gelecek kuşaklar sizi evlerinize göre değil, Ümmet için yaptıklarınıza göre kıymetlendirir."*

Kandehlevî eğer kabul etseydi sadece telif ettiği kitap paralarıyla saraylarda yaşardı fakat öyle yapmadı, ne para için yazdı, ne de **Peygamber'i Ekber'in** hayat tarzı karşılığında müreffeh bir yaşam satın aldı.

Mescid-i Molviyan

Her ne kadar Hindistan'ın pek çok yerinde *Diyobendî* nisbesiyle alimler olsa da, *Diyobend Dâru'l-Ulûm'un* kökleri bu kasabadaki ulema Mescidi anlamına gelen *Mescid-i Molviyan'a* dayanıyor. Medreseyi **Kasım en-Nânûtevi'nin** Hocası **İmdâdullâh Ali** kurdu. Diyobend'ten önce burada büyük alimler yetişti. Ne var ki **Şeyh İmdâdullâh** Mekke'ye hicret edince, buranın işlevini ondan daha kuşatıcı bir şekilde hizmet veren Diyobend üstlendi.

Talha Kandehlevî

Talha Kandehlevî, Şeyh Zekeriyya Kandehlevi'nin hayattaki tek oğlu. **Yunus Conpurî** Şeyh'in ilmine, **Talha Kandehlevi** ise zühdüne vâris. Bu, birinin zühtten, diğerinin de ilimden nasipsiz olduğu anlamına gelmiyor şüphesiz. **Şeyh Yunus** ilmiyle, **Şeyh Talha** ise zühdüyle temayüz etmiş.

Şeyh Talha hâlâ babasının meclisindeymiş gibi edeple oturuyor, derin bir mahfiyetle misafirlerini karşılıyor ve uğurluyor. *Nakşibendiyye, Çeştiyye ve Sühreverdiyye* başta olmak üzere pek çok tarikattan mücaz. Varlıkta yokluğu tercih edenlerden... Geleni ikram etmeden kaldırmıyor. Diyobend ve Nedve ulemasının ehli keşif olarak kabul ettiği bir zat. Yanına gelene ilk olarak sakalı anlatıyor. Konuşması ve tebliğ metodu itibariyle Muhterem **Mahmud Efendi'ye** benziyor.

Konferanslar

Nedve'de Perşembe günleri bütün öğrenciler, hocaların nezaretinde arkadaşlarının huzurunda *Arapça, Urduca ve İngilizce* konuşmalar yapıyor. Bu yüzden metin hazırlama ve konuşma kabiliyetleri ileri seviyede. Kudemâ gibi okurken telif etmeye başlıyorlar.

Rıhlemizin ilk gecesi başkanlığını Hocam **Selman en-Nedvî'nin** yaptığı *"Abdul-Bârî en-Nedvî"* paneline katılmıştık. Lebaleb dolu salonda yalnızca hocalar ve öğrenciler vardı. Kendisin-

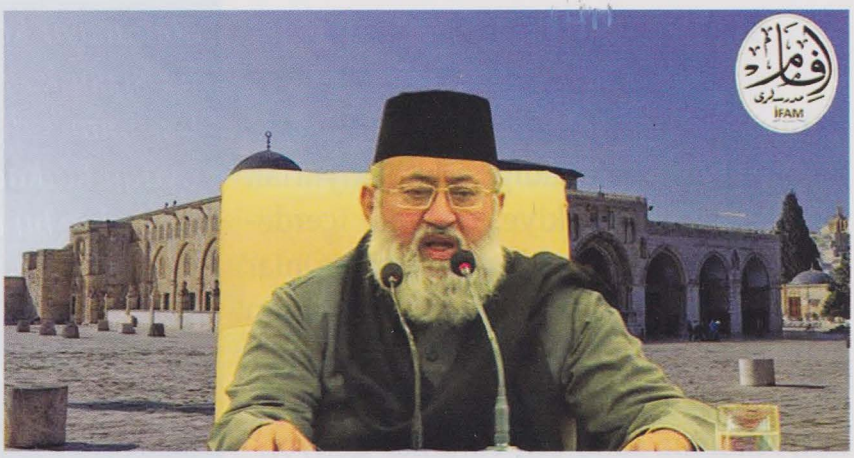

Ebu'l-Hasen en-Nedvî'nin torunu ve Hindistan'ın tanınmış âlimlerinden Selman el-Huseynî en-Nedvî

den bir müddet ders de okuduğum *Selman Hoca*, yaptığı takdim konuşmasında **İFAM'dan bahsetti** sonra fakiri kürsüye çağırdı. Kardeşlerime **İmam-ı Rabbânî** ve **Ebu'l-Hasen en-Nedvî** bağlamında Hind ulemasının Türkiye ve alem-i İslam için niçin önemli olduğunu ifade etmeye çalıştım. Konuşma bitince Selman Hoca yorgun olduğumuzu düşünüp oğlu kardeşim **Yusuf en-Nedvî'ye**, *"Siz eve geçin biz program bitince geliriz."* dedi.

Dışarı çıkınca öğrencilerin sıcak bir alakası ile karşılaştık. Konuşmalarından anladık ki Türkiye'deki her şeyi en az Hindistan'daki bir konu kadar takip ediyorlar**. Selman Hoca'nın Türkiye ve İFAM'a dair ifadelerinin etkisiyle olacak soru üzerine sorular sormaya başladılar.** Onların bu hali, Ümmet olmanın ne büyük bir devlet olduğunu anlatıyor, anlamak isteyene. Bizi kardeş yapan **Allah Azze ve Celle'ye** hamd**, Hazreti Muhammed**'e salat ve selam olsun.

Selman en-Nedvî

Nedvetu'l-Ulema'da öğrenciler üzerinde **Selman Hoca**'nın etkisi büyük. **Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Seniyye'ye** vukûfiyeti, uzun yıllar **Ebû Gudde**'ye talebelik yapması, **Ebu'l-Hasan en-Nedvî**'nın en yakınında olması, dünyadaki İslamî Hareketleri yakından tanıması onu öne çıkarıyor, farklı kılıyor.

Nedve'de "Liva" adında bir dergi neşreden öğrenciler, *"Söyleşi yapabilir miyiz?"* teklifinde bulundular. *"Yusuf kardeşim ayrılıyoruz, sonra."* deyince *"Müsait bir zamanda inşâallah"* dedik fakat bir daha da vakit bulup bu kardeşlerle bir araya gelemedik.

Hocam Selman en-Nedvî'nin evindeyiz… Sade ve mütevazi hayatlardan birine daha tanıklık ediyoruz…. Vardığımızda yatsı olmuş, evin yanındaki camide namazı kılmak için bir grup Müslüman toplanmıştı. Namazdan sonra eve geçtik. Bir müddet sonra Hoca da geldi. Başka şehirlerden misafirler de vardı.

Yemekten sonra geç saate kadar Türkiye'deki gelişmeler, Ümmet'in hali, krizler ve çıkış yoluna dair hasbihal ettik. Herkesin en fazla dikkatini çeken mevzu Türkiye ile başlayan konuşmalardı. Gece geç saatte ayrılıp kardeşim **Yusuf'la Nedve**'nin misafirhanesine gittik. En güzel odaları bizdeki otuz yıl önceki mekanlar gibi. Fakat hiçbir odada orada olduğu kadar rahat etmedim. *Nedve*'de tam dört gece kaldık.

Önceki yıllarda sağlık ocağı olarak kullanılan binada sempozyum vesilesiyle gelen başka üniversitelerde görev yapan hocalar da vardı.

Türkiye Dışarıdan Nasıl Görünüyor?

Hindistan'da Müslümanlar Türkiye'ye hiçbir ülkeye bakmadığı gibi bakıyorlar. Hakikat şu ki, Türkiye, dışarda, içerdekinden çok daha farklı görülüyor. Onlar umut dolu cümleler kurarken, gözlerimin önüne, **Allah ve Rasulü'ne** isyan müesseseleri olan bankalar, toto-loto kuyrukları, Akdeniz sahilleri, ekranlar geliyor.

"İmam-Hatipler bu umut ruhuna beden olur mu?" diye bir teselli arıyor, sonra dua cümleleri geliyor ve en güvenilir limana sığınıyorsunuz: *"Bizi ıslah et, haramlardan kurtar, Ümmet'in görmek istediği gibi yap, umutları boşa çıkarma! Ya Rabbi!"….*

Yüzyıl önce ineklerini, evlerindeki tabaklarını satıp da parasını Osmanlı'ya gönderen bu insanların umutlarını sömürürsek bunun hesabını ne tarihin, ne de **Allah Teâlâ**'nın huzurunda verebiliriz.

Sizi Görünce İmanım Tazeleniyor

Sabah namazı için *Nedvetu'l-Ulema'nın* içindeki büyük camiye giderken, panel için *Nedve'ye* gelen **Muhammed Vazıh'ın** dönem arkadaşı **Prof. İhtişam en-Nedvî** ile karşılaştık. Koluna giren bir gençle o da camiye doğru gidiyordu. Selamlaştıktan sonra,

- *"Akşam konuşan Türkiyeli sen miydin?"*
- *"Evet"* deyince,
- Titreyen sesiyle şunları söyledi, *"Sizi görünce imanım tazeleniyor. Dünyada sömürüyü kabul etmeyen yegâne millet sizsiniz. Allah Teâlâ'nın inayetiyle bu ümmet düştüğü yerden yine sizinle ayağa kalkacak. Dedeniz Sultan Fatih gibi yine bu ümmete müjdeli haberleri siz vereceksiniz. Osmanlı, Ümmet'in izzetini temsil ediyordu. Siz de onun gibi izzetli olun ki, Ümmet'e izzet gelsin."*.

İhtişam en-Nedvî'yi dinlerken zihnimde, Haydarâbâd'a giden **Mehmed Akif'i** uğurlamaya gelen Mîzebânın (ev sahibi), kendi acziyetleri ve Osmanlı'nın şevketine dair söylediği şu mısralar canlandı:

Haydarâbâd'a giderken, beni teşyîe gelen

Mîzebânın ne hazin çıktı şu ses kalbinden;

"Âh biz hayra yarar unsur-i îman değiliz…

Hind'in İslâm'ını pek Türk'e kıyâs etmeyiniz.

Onların rûh-i şehâmetle coşan kanları var;

Bizde yok öyle samîmî asabiyyet, o damar.

Bu ağır zillete ukbâya kadar mahkûmuz…

Duymuyor çektiği hüsranları zîrâ çoğumuz!

Varsa ümmîdimiz Osmanlıların şevketidir,

Onu bir kerre işitsek… Bu sa'âdet yetişir.

Devâm edecek inşâallâh…

ZİKİRLER, DUÂLAR VE FAZÎLETLİ AMELLER

CEMÂZİYELÂHİR AYININ NAMAZLARI

Cemâziyelâhir ayının onuncu gecesi (3 Şubat Pazartesi gününü 4 Şubat Salı gününe bağlayan gece) altı selâmla on iki rekât kılınır, her rekâtta Fâtiha'dan sonra bir kere Kureyş Sûresi okunur. Bu namazın ardından Yûsuf Sûresi okuyanı **Allâhu Te'âlâ** o sene geçim darlığından korur ve âhir zamânın sıkıntılarından muhâfaza buyurur. *(Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:54)*

RECEB-İ ŞERÎF'İN NÂFİLE ORUÇLARI

Receb-i Şerîf'in, Birinci, İkinci ve Üçüncü (25-27 Şubat) Günlerinin Orucu

İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*nın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «صَوْمُ أَوَّلِ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ كَفَّارَةُ ثَلَاثِ سِنِينَ، وَالثَّانِي كَفَّارَةُ سَنَتَيْنِ، وَالثَّالِثِ كَفَّارَةُ سَنَةٍ ثُمَّ كُلُّ يَوْمٍ شَهْرٌ.»

"Receb'in ilk gününün orucu üç senenin (günahlarının) **keffâretidir. İkinci günün orucu iki senenin, üçüncü gününki ise bir senenin keffâretidir. Sonra her gün bir ay**(lık bağışlanma)**dır."** *(Ebû Muhammed el-Hallâl, Fezâilü Şehri Receb, rakam:10, sh:64; es-Süyûtî, el-Câmi'u'l-ehâdîs, rakam:14504, 5/179; 'Alî el-Müttakî, el-Kenzü'l-'ummâl, rakam:24261, 8/577; 'Abdülhak ed-Dehlevî, Mâ sebete bi's-sünne fî eyyâmi's-sene, sh:173; en-Nebhânî, el-Fethu'l-kebîr, rakam:7290, 2/24)*

Hadîs-i şerîfte şöyle vârid olmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ تَبَاعَدَتْ عَنْهُ جَهَنَّمُ بِقَدْرِ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.»

"Receb'in ilk gününü oruçla geçiren kimseden, cehennem gökle yer arası kadar (500 senelik mesâfe) **uzaklaşır."** *(es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/140)*

Selâme ibni Kays *(Radıyallâhu Anh)*ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

عَنْ سَلَامَةَ بْنِ قَيْسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ تَبَاعَدَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ بِقَدْرِ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ.»

"Receb'in ilk günü oruç tutan kimseden, günahları gökle yer arası kadar uzaklaşır." *('Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/327)*

Enes ibni Mâlik *(Radıyallâhu Anh)*dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ يَرْفَعُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ كَفَّرَ اللهُ عَنْهُ ذُنُوبَ سَنَتَيْنِ.»

"Receb'in ilk günü oruç tutandan, Allâh iki senelik günahlarını sildirir." *('Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/327)*

Abdülğafûr ibni Abdilazîz *(Radıyallâhu Anhümâ)*nın babasından rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ الْغَفُورِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ فَكَأَنَّمَا صَامَ سَنَةً.»

"Receb'in ilk günü oruç tutan, bir sene (devamlı) **oruç tutmuş gibidir."** *(İbnü 'Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, rakam:6057, 51/238, rakam:4153, 36/376)*

Yine böylece **Enes ibni Mâlik** *(Radıyallâhu Anh)*dan rivâyete göre, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in, Receb'in tutulmasına dâir teşviklerini duyan pîr-i fanî bir zâtın: "Yâ **Rasûlellâh**! Ben onun tamâmını tutmaktan âcizim." şeklindeki beyânına karşılık, **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «صُمْ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْهُ وَأَوْسَطَ يَوْمٍ فِيهِ وَآخِرَ يَوْمٍ مِنْهُ فَإِنَّكَ تُعْطَى ثَوَابَ مَنْ صَامَهُ كُلَّهُ فَإِنَّ الْحَسَنَةَ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا.»

"Ondan ilk günü, ortasındaki günü ve kendisinden son günü tut ki, o zaman muhakkak sana, o ayın tamâmını tutanın sevâbı verilecektir. Çünkü gerçekten güzel bir amel, on misliyle mükâfatlandırılacaktır." buyurmuştur. *('Abdülkādir el-Geylanî, el-Ğunye, 1/331; es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/141; ez-Zebîdî, İthâfü's-sâde, 3/422; İbnü 'Arrâk, Tenzîhü'ş-şerî'a, Salât:50, 2/90-92; Zübdetü'l-vâ'ızîn, el-Hobevî, Dürretü'n-nâsıhîn, sh:47)*

Alî ibni Ebî Tâlib'in oğlu **Huseyn**'in oğlu **Alî Zeynelâbidîn**'in oğlu **Muhammed Bâkır**'ın oğlu **Ca'fer-i Sâdık**'ın oğlu **Mûsâ Kâzım**'ın oğlu (İmam) **Alî Rızâ** *(Radıyallâhu Anhüm Ecma'în)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَلِي رِضَا بْنْ مُوسَى الْكَاظِمِ بْنِ جَعْفَرِ الصَّادِقِ بْنِ مُحَمَّدِ الْبَاقِرِ بْنِ عَلِيِّ زَيْنِ الْعَابِدِينَ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ قَالَ: «مَنْ صَامَ أَوَّلَ يَوْمٍ مِنْ رَجَبَ رَغْبَةً فِي ثَوَابِ اللهِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ...»

"Her kim sevâbını **Allâh-u Te'âlâ**'dan umarak Receb-i Şerîf'in ilk günü oruç tutarsa kendisine cennet vâcip olur..." *(Mümin eş-Şeblencî, Nûru'l-ebsâr fî menâkıbı âli beyti'l-Muhtâr, sh:363)*

Receb-i Şerîfin İlk Perşembe (27 Şubat) Orucu

Nebî *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*den rivâyet edildiğine göre:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «مَنْ صَامَ أَوَّلَ خَمِيسٍ مِنْ رَجَبَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ.»

"Receb'in ilk perşembesini oruçla geçireni cennete girdirmek Allâh-u Te'âlâ üzerine bir hak olur." *(es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/138; 'Abdülkādir el-Geylanî, el-Ğunye, 1/330-331)*

RECEB-İ ŞERÎF AYININ MÜHİM ZİKİRLERİ

Receb-i Şerîf Ayının Duâsı

Enes ibni Mâlik *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır:

«اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي رَجَبَ وَشَعْبَانَ وَبَلِّغْنَا رَمَضَانَ.»

"Receb (ayı) girdiğinde **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Ey Allâh! Receb ve Şa'bân'da bize bereketler ver ve bizi Ramazan'a ulaştır.'** d(iye duâ ed)erdi." *(el-Bezzâr, el-Müsned, rakam:6494, 2/290; et-Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, rakam:3939, 4/189; İbnü Ebi'd-Dünyâ, Fedâilü şehri Ramazân, rakam:1, sh:29-30)*

Bu hadîs-i şerîf sâlih ameller yapabilmek için, fazîletli zamanlara kadar yaşayabilmekle alâkalı olarak duâ yapmanın müstehab olduğuna delâlet eder. Zîrâ mümin kulun yaşantısı, onun ancak hayrını artırır. İnsanların en hayırlısı, ömrü uzun, ameli güzel olandır.

Geçmiş büyükler, Ramazan orucu yâhut hac dönüşü gibi sâlih bir amelin akabinde ölebilmeyi çok ister ve: "Böyle ölenin günahları bağışlanır." buyururlardı.

Evliyâullâhtan ağır hasta bir zat: "Receb ayına kadar vefâtımı geciktirmesi için **Allâh-u Te'âlâ**'ya duâda bulundum. Çünkü bana ulaşan bir rivâyete göre: 'Receb ayında **Allâh-u Te'âlâ**'nın âzadlıları vardır.' buyurmuş. **Allâh-u Te'âlâ** da duâsını kabûl ederek onu Receb ayına ulaştırmış ve o mübârek ayda vefât etmiştir. *(İbnü Receb, Letâifü'l-me'ârif, sh:233-247)*

Receb-i Şerîf Ayının Her On Gününün Zikirleri

Muhammed et-Tûsî *(Rahimehullâh)*ın naklettiği bir hadîs-i şerîfte **Nebî** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **"Her kim Receb ayının ilk onunun her günü** (25 Şubat Salı - 5 Mart Perşembe arası) **100 kere:**

«سُبْحَانَ الْحَيِّ الْقَيُّومِ.»

'Hayy ve Kayyûm (gerçekte tek diri ve her şeyin yegâne yöneticisi) **olan Allâh-u Te'âlâ'yı tesbîh ederim.'**

İkinci onun her günü (6 Mart Cumâ - 15 Mart Pazar arası) **100 kere:**

«سُبْحَانَ اللهِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ.»

'Ehad ve Samed (tek ve ulu) **olan Allâh-u Te'âlâ'yı tesbîh ederim.'**

Üçüncü onun her gününde de (16 Mart Pazartesi - 24 Mart Salı arası) **100 kere:**

«سُبْحَانَ اللهِ الرَّؤُوفِ!»

'Raûf (yarattıklarını çokça esirgeyici) **olan Allâh-u Te'âlâ'yı tesbîh ederim.' derse, ona verilecek sevâbı hiçbir vasfedici târif edemez."** *(es-Safûrî, Nüzhetü'l-mecâlis, 1/138; Muhammed Rahmî, Enîsü'l-celîs hâmişi, sh:194)*

RECEB-İ ŞERÎF AYININ NAMAZLARI

Receb-i Şerîf Ayının İlk Gece Namazı

Recep Ayının İlk Gece (24 Şubat Pazartesi'yi 25 Şubat Salı'ya bağlayan gece) **Namazları:**

1) İmâm el-'Imâd *(Rahimehullâh)*ın nakli vechile; **Rasûlüllâh** *(Sallellâhu Aleyhi ve Sellem)*in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

رُوِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: «حَدَّثَنِي جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ إِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ رَجَبَ وَصَلَّى عِنْدَ إِفْطَارِهِ رَكْعَتَيْنِ يَقْرَأُ فِي الْأُولَى فَاتِحَةَ الْكِتَابِ مَرَّةً وَآيَةَ الْكُرْسِيِّ وَ﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ

فِى لَيْلَةِ الْقَدْرِ﴾، وَ﴿قُلْ هُوَ اللهُ اَحَدٌ﴾، وَالْمُعَوِّذَتَيْنِ مَرَّةً مَرَّةً، كَتَبَ اللهُ لَهُ بِكُلِّ رَكْعَةٍ عِبَادَةَ سَبْعِينَ سَنَةً وَغَفَرَ مَا أَسْلَفَ مِنْ ذُنُوبِهِ مَعَ الثَّوَابِ الْعَظِيمِ.»

"Cibrîl *(Aleyhisselâm)***in bana bildirdiğine göre; Receb'in ilk gecesi olduğunda her kim iftar ânında** (yemekten ve akşam namazından sonra) **ilk rekâtta Fâtiha Sûresi'ni, Âyete'l-Kürsî'yi, İnnâ enzalnâ Sûresi'ni, İhlâs Sûresi'ni ve Felak-Nâs sûrelerini birer kere okur** (ve ikinci rekâtı da aynı şekilde kılar)**sa, Allâh-u Te'âlâ o kişi için her rekâta karşılık yetmiş senelik ibâdet** (sevâbı) **yazar ve büyük bir sevap** (ihsân etmek) **ile birlikte geçmiş günahlarını da bağışlar."** *(Sâlih ibnü 'Abdillâh eş-Şâfi'î el-ma'rûf bi'l-'Imâd, Bustânü'l-fukarâ ve nüzhetü'l-kurrâ, 1/211)*

2) Bu gece akşamdan sonra on selâmla yirmi rekât kılan ve her rekâtta bir Fâtiha ve bir İhlâs Sûresi okuyan kişiyi **Allâh-u Te'âlâ** canı, malı, âilesi ve evlâdı husûsunda muhâfaza eder, kabir azâbından korur ve bu kişi Sırat'ı şimşek gibi geçer. *('Abdülhak ed-Dehlevî, Mâ sebete bi's-sünne fî eyyâmi's-sene, sh:189; 'Abdülhayy el-Leknevî, el-Âsârü'l-merfû'a, sh:111)*

Receb-i Şerîf'in ilk gecesi kılınacak olan bu nâfile namazdan sonra şu duâyı okumak müstehabtır:

«إِلٰهِي تَعَرَّضَ لَكَ فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ الْمُتَعَرِّضُونَ وَقَصَدَكَ الْقَاصِدُونَ وَأَمَّلَ فَضْلَكَ وَمَعْرُوفَكَ الطَّالِبُونَ، وَلَكَ فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ نَفَحَاتٌ وَجَوَائِزُ وَعَطَايَا وَمَوَاهِبُ تَمُنُّ بِهَا عَلٰى مَنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ وَتَمْنَعُهَا مِمَّنْ لَمْ تَسْبِقْ لَهُ الْعِنَايَةُ مِنْكَ، وَهَا أَنَا عَبْدُكَ الْفَقِيرُ إِلَيْكَ الْمُؤَمِّلُ فَضْلَكَ وَمَعْرُوفَكَ، فَإِنْ كُنْتَ يَا مَوْلَايَ تَفَضَّلْتَ فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ عَلٰى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَجُدْتَ عَلَيْهِ بِعَائِدَةٍ مِنْ عَطْفِكَ فَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَجُدْ عَلَيَّ بِطَوْلِكَ وَمَعْرُوفِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ!» اٰمِينَ!

"Ey İlâhım! Bu gece Sana yönelenler yöneldi. Kastedenler Seni aradı. İstekliler Senin lütuf ve iyiliğinin (kendilerine ulaşacağı) **beklentisine girdi.**

Bu gece içinde Senin rahmet nefhaların (esintilerin)**, hediyelerin, bahşişlerin ve bağışların vardır ki, onları kullarından dilediklerine ihsân edersin. Kendilerine Senden bir inâyet sebkat etmemiş** (ezelde, haklarında iyi karar geçmemiş) **olan kimselerden de bu lütuflarını** (ikrâmlarını) **engellersin.**

İşte ben, Senin lütuf ve iyiliğini bekleyen muhtâc kulunum. Ey benim Mevlâm! Eğer bu gece yarattıklarından birine lütufta bulunacaksan ve tecellîlerinden tekrar tekrar gelen bir ikrâmla herhangi bir kuluna cömert davranacaksan, ey âlemlerin Rabbi! Muhammed *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)***e ve Ehl-i Beyti'ne salât eyle, zenginliğin ve ihsânınla bana cömertçe bağışlar ihsân eyle." Âmîne!** *('Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye 1/328)*

Receb-i Şerîf Ayının İlk Gece (24 Şubat Pazartesi Gecesi) Duâsı

Ali ibni Ebî Tâlib *(Radıyallâhu Anh)* Receb ayının ilk gecesi hiç uyumayıp kendini tamâmen ibâdete ayırırdı. O gece yaptığı duâlardan bir kısmı şöyledir:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ مَصَابِيحِ الْحِكْمَةِ وَمَوَالِي النِّعْمَةِ وَمَعَادِنِ الْعِصْمَةِ وَاعْصِمْنِي بِهِمْ مِنْ كُلِّ سُوءٍ وَلَا تَأْخُذْنِي عَلٰى غِرَّةٍ وَلَا عَلٰى غَفْلَةٍ وَلَا تَجْعَلْ عَوَاقِبَ أَمْرِي حَسْرَةً وَنَدَامَةً وَارْضَ عَنِّي، فَإِنَّ مَغْفِرَتَكَ لِلظَّالِمِينَ وَأَنَا مِنَ الظَّالِمِينَ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ وَأَعْطِنِي مَا لَا يَنْفَعُكَ فَإِنَّكَ الْوَاسِعَةُ رَحْمَتُهُ الْبَدِيعَةُ حِكْمَتُهُ فَأَعْطِنِي السَّعَةَ وَالدَّعَةَ وَالْأَمْنَ وَالصِّحَّةَ وَالشُّكْرَ وَالْمُعَافَاةَ وَالتَّقْوٰى وَالصَّبْرَ وَالصِّدْقَ عَلَيْكَ وَعَلٰى أَوْلِيَائِكَ وَأَعْطِنِي الْيُسْرَ مَعَ الْعُسْرِ وَاعْمُمْ بِذٰلِكَ أَهْلِي وَوَلَدِي وَإِخْوَانِي فِيكَ وَمَنْ وَلَدَنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ.» اٰمِينَ!

“Ey Allâh! Efendimiz Muhammed’e ve hikmet (isâbetli görüş) **kandilleri, nîmet sâhipleri ve ismet** (hatâlardan korunma) **mâdenleri olan Ehl-i Beyti’ne salât eyle. Onlar hürmetine beni her türlü kötülükten muhâfaza eyle.**

Gaflet ve dalgınlık hâlinde iken beni (azâbınla) **yakalama, işlerimin sonlarını pişmanlık ve nedâmet kılma. Benden râzı ol, çünkü Senin mağfiretin,** (günah işleyerek kendine) **zulmedenlere ise** (ki öyledir) **ben de o zâlimlerdenim.**

Ey Allâh! Sana zarar vermeyecek şeyleri (günahlarımı) **benim için bağışla.** (Kazandığımda) **Sana fayda vermeyecek şeyleri** (sevapları) **bana ver. Şüphesiz ki Sen, rahmeti geniş ve hikmeti eşsiz olansın. Öyleyse bana genişlik, rahatlık, sukûnet, emniyet, sıhhat, şükür, takvâ, sabır, Sana ve dostlarına karşı samîmiyet ihsân eyle.**

Bana zorlukla birlikte kolaylık bahşeyle. Bu duâyı âileme, çocuklarıma, Senin uğrundaki kardeşlerime, Müslüman erkek ve kadınlarla inanan erkek ve kadınlardan beni doğuranlara şâmil eyle.” Âmîne! *(‘Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye, 1/328-329)*

Recep Ayının Başında (Özellikle İlk Gecesi Olan 24 Şubat Pazartesi’yi 25 Şubat Salı’ya Bağlayan Gece) **Kılınacak Bir Namaz:**

Hadîs-i şerîfte: “Recep ayında otuz rekât namaz kılan kişiye cehennemden berâat verileceği, cennetin vâcib kılınacağı, Sırat’tan geçiş sağlanacağı ve münâfıklıktan berâat verileceği, zîrâ münâfık olanların bu namazı kılmaya muvaffak kılınmayacağı.” gibi daha birçok müjde zikredilmiştir.

Bu namazın hangi günlerde nasıl kılınacağını ve her on rekât sonunda hangi zikirlerin okunacağını öğrenmek için mutlaka ***“Receb-i Şerîf Risâlesi”***nin 220-228. (yeni baskının 242-250.) sayfalarını gözden geçiriniz. Sizden ricam bu namazı aslâ ihmâl etmeyiniz. Zîrâ İslâm’da münâfıklıktan berâat almaktan daha mühim hiçbir şey olamaz.

Bu namazın ilk onu bu ayın ilk on gününün bitimine kadar kılınabilirse de özellikle ilk gece olan; 24 Şubat Pazartesi’yi 25 Şubat Salı’ya bağlayan gecesi veyâ günü kılınmalıdır, buna fırsat bulamayan ise ilk üç günü geçirmese iyi olur ama yine de ayın 10’una (5 Mart Perşembe’ye) kadar kılınabilir.

RECEB-İ ŞERÎF AYININ İLK CUMÂ GECESİ / REĞÂİB NAMAZI

Recep Ayının İlk Cumâ Gecesi (27 Şubat Perşembe'yi 28 Şubat Cumâ'ya bağlayan gece) **Namazı / Reğâib Namazı:**

Abdülkādir Geylânî *(Kuddise Sirruhû)*nun, **Ebu'l-Berekât Hibetullâh es-Sekatî**'den, onun **Kāzî Ebu'l-Fazl Ca'fer ibni Yahyâ ibni'l-Kemâl el-Mekkî**'den, onun Mekke'de Mescid-i Haram'da **Ebû Abdillâh ibni'l-Huseyn ibni Abdilkerîm ibni Muhammed ibni Muhammed el-Cezerî**'den, onun **Ebu'l-Hasen Alî ibni Abdillâh ibni Cehzam el-Hemedânî**'den, onun **Ebu'l-Hasen Alî ibni Muhammed ibni Sa'îd es-Sa'dî el-Basrî**'den, onun, babası **Muhammed ibni Sa'îd es-Sa'dî el-Basrî**'den, onun **Halef ibni Abdillâh es-Sâğânî** *(Radıyallâhu Anhüm)*dan, onun **Humeyd et-Tavîl** *(Radıyallâhu Anh)*dan, onun da **Enes ibni Mâlik** *(Radıyallâhu Anhum)*dan rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

قَالَ الشَّيْخُ عَبْدُ الْقَادِرِ الْجِيلَانِيُّ أَخْبَرَنَا الشَّيْخُ أَبُو الْبَرَكَاتِ هِبَةُ اللهِ السَّقَطِيُّ، أَخْبَرَنَا الْقَاضِي أَبُو الْفَضْلِ جَعْفَرُ بْنُ يَحْيَى بْنِ الْكَمَالِ الْمَكِّيُّ، أَخْبَرَنَا أَبُو عَبْدِ اللهِ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْجَزَرِيُّ بِمَكَّةَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ، أَخْبَرَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ جَهْضَمَ الْهَمَدَانِيُّ، أَخْبَرَنَا أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ سَعِيدٍ السَّعْدِيُّ الْبَصْرِيُّ، أَخْبَرَنَا أَبِي، قَالَ: أَخْبَرَنَا خَلَفُ بْنُ عَبْدِ اللهِ الصَّغَانِيُّ، عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمْ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «...فَمَا مِنْ أَحَدٍ يَصُومُ يَوْمَ الْخَمِيسِ أَوَّلَ خَمِيسٍ فِي رَجَبَ ثُمَّ يُصَلِّي فِيمَا بَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ الْعَتَمَةِ -يَعْنِي لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ- اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً يَقْرَأُ فِي كُلِّ رَكْعَةٍ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ مَرَّةً وَ(إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ...) ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَ(قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ...) اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ مَرَّةً يَفْصِلُ بَيْنَ كُلِّ رَكْعَتَيْنِ بِتَسْلِيمَةٍ فَإِذَا فَرَغَ مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى عَلَيَّ سَبْعِينَ مَرَّةً يَقُولُ: «اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى اٰلِهِ وَسَلِّمْ»، ثُمَّ يَسْجُدُ سَجْدَةً فَيَقُولُ فِي سُجُودِهِ: «سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ» سَبْعِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَرْفَعُ رَأْسَهُ فَيَقُولُ: «رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْأَعْظَمُ» سَبْعِينَ مَرَّةً ثُمَّ يَسْجُدُ الثَّانِيَةَ فَيَقُولُ فِيهَا مِثْلَ مَا قَالَ فِي السَّجْدَةِ الْأُولَى ثُمَّ يَسْأَلُ اللهَ حَاجَتَهُ فِي سُجُودِهِ فَإِنَّهَا تُقْضَى»، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا مِنْ عَبْدٍ وَلَا أَمَةٍ صَلَّى هٰذِهِ الصَّلَاةَ إِلَّا غَفَرَ اللهُ لَهُ جَمِيعَ ذُنُوبِهِ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ وَعَدَدَ الرَّمْلِ وَوَزْنَ الْجِبَالِ وَعَدَدَ قَطْرِ الْأَمْطَارِ وَوَرَقِ الْأَشْجَارِ وَشُفِّعَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي سَبْعِمِائَةٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ فَإِذَا كَانَ أَوَّلُ لَيْلَةٍ فِي قَبْرِهِ جَائَهُ ثَوَابُ هٰذِهِ الصَّلَاةِ بِوَجْهٍ طَلِقٍ وَلِسَانٍ ذَلِقٍ فَيَقُولُ: «أَبْشِرْ يَا حَبِيبِي فَقَدْ نَجَوْتَ مِنْ كُلِّ شِدَّةٍ»، فَيَقُولُ: «مَنْ أَنْتَ؟ فَوَاللهِ مَا رَأَيْتُ رَجُلًا أَحْسَنَ مِنْ وَجْهِكَ وَلَا سَمِعْتُ كَلَامًا أَحْلَى مِنْ كَلَامِكَ وَلَا شَمَمْتُ رَائِحَةً أَحْلَى مِنْ رَائِحَتِكَ»، فَيَقُولُ لَهُ: «يَا حَبِيبِي أَنَا ثَوَابُ تِلْكَ الصَّلَاةِ الَّتِي صَلَّيْتَهَا فِي لَيْلَةِ كَذَا فِي شَهْرِ كَذَا فِي سَنَةِ كَذَا، جِئْتُ اللَّيْلَةَ لِأَقْضِيَ حَاجَتَكَ وَأُونِسَ وَحْدَتَكَ وَأَدْفَعَ عَنْكَ وَحْشَتَكَ فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ أَظْلَلْتُكَ فِي عَرَصَاتِ الْقِيَامَةِ عَلَى رَأْسِكَ فَأَبْشِرْ فَلَنْ تُعْدَمَ الْخَيْرَ مِنْ مَوْلَاكَ أَبَدًا.»

"Her kim Receb'in ilk perşembesini oruçlu geçirir, sonra cumâ gecesi olan o gece akşamla yatsı arasında on iki rekât kılar, her rekâtta bir Fâtiha, üç Kadr Sûresi, peşine on iki kere de İhlâs Sûresi okuyup, her iki rekâtta bir selâm verirse, namazını bitirince:

«اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلٰى اٰلِهِ وَسَلِّمْ.»

'Ey Allâh! Nebiyy-i Ümmî olan Muhammed'e ve âline salât eyle.' diye yetmiş kere bana salât okur, sonra secdeye kapanarak o secdesinde:

«سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.»

'Allâh-u Te'âlâ bütün noksan sıfatlardan son derece münezzehtir, mukaddestir. Meleklerin ve Rûhun (Cebrâîl'in) **Rabbi'dir.' diye yetmiş kere tesbîhte bulunur ve başını kaldırdıktan sonra** (iki secde arasında otururken) **yetmiş kere:**

«رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْأَعْظَمُ.»

'Ey Rabbim! Bağışla ve acı. (Benim günahlarımla ilgili) **bildiklerin**(e cezâ vermek) **den geç. Şüphesiz ki en ulu ve yüce olan Sensin ancak Sen.' der.**

Sonra ikinci secdeye vararak birinci secdede söylemiş olduğunun benzerini tekrar eder de, bitiminde Allâh-u Te'âlâ'dan murâdını isterse, dileği muhakkak yerine getirilir." Bu namazın fazîleti hakkında **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **"Nefsim** (canım) **tasarrufunda** (yönetimi altında) **olan Zât'a yemin ederim ki, erkek veyâ kadın herhangi bir kul bu namazı kılarsa denizlerin köpükleri, kum tâneleri, dağların ağırlığı, yağmurların damlaları ve ağaçların yaprakları kadar** (fazla) **olsa da mutlakā Allâh-u Te'âlâ onun bütün günahlarını mağfiret eder.**

Ayrıca bu kişi, hâne halkından (yakın akrabâsından, günahkâr**) yedi yüz kişi hakkında kıyâmet günü şefâatçi kılınır. Kabrindeki ilk gecesi olunca bu namazın sevâbı** (nurlu bir sûrete bürünerek) **güleç bir yüzle kendisine gelip, keskin ve belâğatlı bir dille ona: 'Ey benim dostum! Sevinebilirsin, muhakkak ki her zorluktan kurtuldun.' dediğinde o: 'Sen de kimsin? Vallâhi senden güzel yüzlü, senden tatlı dilli ve senden hoş kokulu bir şahıs görmedim.' der.**

O da ona: 'Ey sevdiğim kişi! Ben senin, şu senenin şu ayının şu gecesinde kılmış olduğun namazın sevâbıyım. Bu gece isteğini yerine getireyim, tek başına kaldığın şu anda sana yoldaş olayım ve yalnızlık hissini senden gidereyim diye (kabrine) **geldim. Sûr'a üfürüldüğü zaman da, kıyâmet arasâtında** (sahasında güneş tavan boyu yaklaştığı vakit) **başının üstünde gölge olacağım, artık sen müjdelenebilirsin. Zîrâ ebediyyen Mevlân** (tarafın)**dan** (sana ulaşacak) **hiçbir hayrı kaybetmeyeceksin.' diye cevap verir."**

('Abdülkādir el-Geylânî, el-Ğunye li tâlibi tarîki'l-Hakkı 'Azze ve Celle, 1/330-331; Hâfız Muhammed ibnü Nâsır, Emâlî İbni'l-Husayn, meclis rakamı:14; Razîn ibnü Mu'âviye, Tecrîdü's-sıhâh, İbnü'l-Esîr, Câmi'u'l-usûl, rakam:4268, 6/154; el-Ğazâlî, İhyâü 'ulûmi'd-dîn, 1/202-203; Ebû 'Abdillâh el-Hubeyşî, Kitâbu'l-Berake, rakam:526-528, sh:191-192, rakam:2856, sh:718-719; es-Seyyid 'Alî Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:133; 'Abdülhak ed-Dehlevî, Mâ Sebete bi's-Sünne fî eyyâmi's-sene, sh:186-189; Seyyid Mürtezâ ez-Zebîdî, İthâfu's-sâdeti'l-müttakîn, 3/422-423; Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:67 -Mısır, Vâdi'n-Nîl Matbaası, 1286 baskısı-)

Hadîs-i şerîfte şöyle buyrulmuştur: **"Her kim Receb'in ilk perşembesini tutar, sonra cumâ gecesi on iki rekât kılarsa, Allâh-u Te'âlâ her rekât için ona, dosdoğru makam** (olan cennet-i âlâ)**da, hiç şeksiz şüphesiz yüz kasr** (köşk) **verir."** *(Seyyid 'Alî Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:133)*

Diğer bir hadîs-i şerîfte de şöyle buyrulmuştur: **"Receb'in ilk cumâ gecesinin namazından gâfil olmayın. O gecede namaz kılana, Allâh-u Te'âlâ ve melekleri, gelecek seneye kadar salâtta bulunurlar. Arş'ın Rabbi kime salât ederse, o kişi dünyâdan ancak îmânla çıkar. Dünyâda ancak İslâm'la yaşar. Kıyâmet günü de ancak ebrâr** (iyi kullar) **ile haşrolur."** *(Seyyid 'Alî Zâde, Şerhu Şir'ati'l-İslâm, sh:133)*

Ulemâ şöyle buyurmuştur: "Receb, cennette on iki kolu bulunan bir ırmağın adıdır. İlk cumâ gecesi on iki rekât kılana **Allâh-u Te'âlâ**, her rekâta karşılık her koldan içmeyi nasîb eder."

Reğâib Namazının Duâsı

Muhammed ibni Hatîriddîn *(Rahimehullâh)*ın nakline göre kişi Regâib namazını kıldıktan sonra salevât-ı şerîfe okuyup şu duâyı yapar:

«بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي صَلَّيْتُ هٰذِهِ الصَّلَاةَ الَّتِي أَمَرْتَهَا عَبْدَكَ وَرَسُولَكَ وَخِيرَتَكَ مِنْ خَلْقِكَ، شَفِيعَ الْأُمَّةِ وَكَاشِفَ الْغُمَّةِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، وَإِنْ كُنْتُ مُقَصِّرًا فِي إِقَامَةِ حَقَائِقِهَا غَافِلًا عَنْ تَقْوِيمِ شَرَائِطِهَا كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى، وَمَنْ يَسْتَطِيعُ مِنْ عِبَادِكَ أَنْ يَعْبُدَكَ وَيُطِيعَكَ كَمَا يَنْبَغِي لَكَ؟! فَإِذَا اعْتَرَفْتُ بِتَقْصِيرِي وَقِلَّةِ جُهْدِي وَأَقْرَرْتُ بِضَعْفِي وَعَجْزِي فَلَا تَحْرِمْنِي جَزَاءَ تَصْدِيقِ رَسُولِكَ وَثَوَابَ حُسْنِ الرَّغْبَةِ وَصِدْقِ النِّيَّةِ فِي سُنَّةِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ، لِأَنَّكَ ذُو فَضْلٍ وَمَغْفِرَةٍ عَلٰى عِبَادِكَ وَصَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَاٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.» اٰمِينَ!

"Rahmân ve Rahîm olan Allâh-u Te'âlâ'nın adıyla. Ey Allâh! Senin kulun, Rasûlün, yarattıkların içerisinden seçtiğin, ümmetin şefâatçisi ve bütün sıkıntıların gidericisi olan Rasûlüllâh *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)***e emrettiğin bu namazı kıldım.**

Gerçi bu namazın hakîkatlerini yerine getirme husûsunda noksanlıklar yaptım, Senin sevdiğin ve râzı olduğun şekilde şartları yerine getirmekten gâfil bulundum. Zâten Senin kulların içerisinden Sana lâyık olduğu şekilde ibâdet ve itâatte bulunmaya kim güç yetirebilir ki?! Mâdem ki ben kusûrumu ve gayretimin azlığını îtirâf ettim, zâfiyetimi ve acziyetimi ikrarda bulundum, o hâlde Sen beni Rasûlün'ü tasdîk etmemin mükâfâtından, onun buyurduklarına karşı olan güzel rağbetimin sevâbından ve Peygamber Aleyhi's-Salâtü ve's-Selâm'ın sünnetine karşı olan düzgün niyetimin karşılığından mahrum bırakma. Şüphesiz ki Sen kullarına karşı büyük bir lütuf ve mağfiret sâhibisin. Allâh-u Te'âlâ mahlûkātın en hayırlısı olan Muhammed'e, Ehl-i Beyti'ne ve ashâbının cümlesine salât eylesin." Âmîne! *(Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:56-57)*

Reğâib Namazı hakkındaki hadîs-i şerîfin tahlîli ve mevzû olmadığını ispat sadedinde çok emek vererek hazırladığım iki makâlemi okumak için Lâlegül Dergisi 2019 yılı Mart ve Nisan aylarındaki yazılarıma bakabilirsiniz.

Receb-i Şerîf'in İlk Cumâ Günü (28 Şubat Cumâ Günü) Namazı

Seyyid Muhammed en-Nâzillî *(Rahimehullâh)*ın beyânına göre; sâlik (mânevî yolun yolcusu) Receb'in ilk cumâsı öğle-ikindi arası dört rekât kılar ve her rekâtta bir Fâtiha, yedi Âyete'l-Kürsî, beşer kere de İhlâs ve Mu'avvizeteyn (Felak ve Nâs) sûrelerini okur.

Selâm verdiğinde 25 beş kere:

«لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ.»

"En üstün, en büyük ve en yüce olan Allâh-u Te'âlâ'nın yardımı olmadan (hiçbir şeye) **güç ve kuvvet yetmez."** zikrini tekrarlar. Sonunda da:

«أَسْتَغْفِرُ اللهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.»

"Allâh-u Te'âlâ'dan af diliyor ve O'na tevbe ediyorum." diye 10 kere tevbe ve istiğfarda bulunur. *(Muhammed Hakkî en-Nâzillî, Hazînetü'l-esrâr, sh:67)*

Receb-i Şerîf'in 3, 4 ve 5. (27 Şubat Perşembe, 28 Şubat Cumâ ve 29 Şubat Cumartesi) Günlerinde Kılınacak Bir Hâcet Namazı

Emîrü'l-müminîn **Alî ibni Ebî Tâlib** *(Kerremallâhu Vechehû)*den nakledilen ve **"Üveys el-Karanî** (Veysel Karânî) *(Radıyallâhu Anh)*ın namazı" diye bilinen bu hâcet namazını başlıkta geçen günlerin birinde kılmak isteyen kişi, geceden oruca niyet eder ve zikrolunan günlerde oruçlu olur, işraktan sonra gusül abdesti alır ve kimseyle konuşmaz.

Zevalden önce (kuşluk vaktinde) dört rekâtta bir selâm vererek on iki rekât kılar. İlk dört rekâtta Fâtiha'dan sonra Kur'ân-ı Kerîm'den kolayına gelen âyet-i kerîmeleri okur, bu dört rekâtı bitirince 70 kere:

«لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ، لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ.»

"Gerçek varlık olan ve her şeyi açığa çıkaran o Yüce Pâdişah olan Allâh-u Te'âlâ'dan başka hiçbir ilâh yoktur, O'nun benzeri hiçbir şey yoktur ve hakkıyla işiten de, gören de ancak O'dur." zikrini söyler.

İkinci dört rekâtın her rekâtında Fâtiha'dan sonra üç kere Nasr Sûresi'ni okur, selâmdan sonra ise 70 kere:

«أَقْوٰى مُعِينٍ وَأَهْدٰى دَلِيلٍ بِحَقِّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ.»

"Ey en güçlü yardımcı ve en iyi yol gösterici olan Allâh! 'Ancak Sana kulluk ederiz ve ancak Senden yardım dileriz.' âyet-i kerîmesinin hakkı için (duâmı kabûl et)**."** duâsını okur.

Üçüncü dört rekâtta ise Fâtiha'dan sonra üç kere İhlâs Sûresi'ni okur, selâmdan sonra 70 kere Elemneşrah Sûresi'ni okur, sonra sağ eliyle göğsünü sıvazlayarak secdeye varır ve orada hâcetini **Allâh-u Te'âlâ**'dan diler, hangi hâceti olursa olsun **Allâh-u Te'âlâ**'nın lütfu keremiyle elbette o murâdı yerine getirilir. *(Muhammed ibnü Hatîriddîn, el-Cevâhiru'l-hams, sh:55-56; 'Abdülhayy el-Leknevî, el-Âsâru'l-merfû'a, sh:111-112)*

RECEB-İ ŞERÎF'TE İSTİĞFÂR

Ebû Sa'îd *(Radıyallâhu Anh)* şöyle anlatmıştır: "Recebin ilk günü **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*in huzûruna girdiğimde bana: **'Ey Ebû Sa'îd! Bu, hayrı ne kadar çok ve bereketi ne kadar büyük bir gündür.'** buyurunca, ben: 'Ey **Allâh**'ın **Peygamberi**! Bu bereket nedir?' diye sordum.

Bunun üzerine **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)*: **'Cibrîl'in bana bildirdiğine göre; Receb'in ilk gecesi olduğunda Allâh-u Te'âlâ bir meleğe: 'Dikkat edin! Gerçekten tevbe ayı başlamıştır. Bu ayda Allâh-u Te'âlâ'dan af isteyenlere müjdeler olsun.' diye seslenmesini emreder.'** buyurdular." *(es-Safûrî, Nüzhetü'l mecâlis, 1/140)*

Enes ibni Mâlîk *(Radıyallâhu Anh)*ın rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur: **"Her kim Receb ayında Allah-u Te'âlâ'ya bir kere** (bile) **istiğfarda bulunursa, Allâh-u Te'âlâ onu bağışlar."** *(İbnü 'Asâkir, Târîhu Medîneti Dimeşk, rakam:5121, 43/291-292)*

Receb-i Şerîf'te Yapılacak Mühim İstiğfarlar

1) İbni Abbâs *(Radıyallâhu Anhümâ)*dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte şöyle buyrulmuştur: **"Her kim Receb, Şa'bân ve Ramazan'da, öğlen ikindi arası:**

«أَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيَّ الْقَيُّومَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ تَوْبَةَ عَبْدٍ ظَالِمٍ لِنَفْسِهِ لَا يَمْلِكُ لِنَفْسِهِ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا.»

'Kendisinden başka hiçbir ilâh bulunmayan, Hayy ve Kayyûm olan O büyük Allâh-u Te'âlâ'dan mağfiret talep ederim. Kendisi hakkında ne bir zarâra ne bir faydaya, ne ölüme, ne de yaşamaya ve ne de dirilmeye mâlik olmayan, (günahlar işleyerek) **kendisine zulmetmiş bir kulun tevbesiyle, O'na tevbe ederim.' derse, Allâh-u Te'âlâ** (o kişinin sevap ve günahlarını yazmakla görevli) **iki meleğe: 'Bu kulun amel defterindeki günahlarıyla alâkalı yazıları yakın.' diye vahyeder."** *(es-Safûrî, Nüzhetü'l mecâlis, 1/140)*

2) Allâh-u Te'âlâ'nın ayı olan Receb-i Şerîf'te istiğfârı çok yapmak lâzımdır. Özellikle de seherlerde, "Seyyidü'l-istiğfâr (istiğfarların efendisi)" denilen tevbeyi hiç terk etmemek gerekir. *('Abdülhamîd Kuds el-Mekkî, Kenzü'n-necâh ve's-sürûr, sh:147; Enîsü'l-celîs hâmişi, sh:194)*

Şeddâd İbni Evs *(Radıyallâhu Anh)*dan rivâyet edilen bir hadîs-i şerîfte **Rasûlüllâh** *(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)* şöyle buyurmuştur:

عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللهُ تَعَالٰى عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «سَيِّدُ الْاِسْتِغْفَارِ: أَنْ تَقُولَ: اَللّٰهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، وَمَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ اللَّيْلِ وَهُوَ مُوقِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ.»

"Seyyidü'l-istiğfâr (istiğfarların efendisi) **senin: 'Ey Allâh! Benim Rabbim ancak Sensin. Senden başka hiçbir ilâh yoktur. Beni Sen yarattın. Ben Senin kulunum.**

Ben gücüm yettiği kadar Sana verdiğim ahid ve vaad (îman ve itâat sözü) **üzere sabitim. Ben yaptığım** (kötü) **şeylerin şerrinden Sana sığınıyorum. Senin, benim üzerimde bulunan nîmetlerini îtirâf ediyorum, günahlarımı da Sana karşı îtirâf ediyorum. Artık Sen beni mağfiret eyle. Şu muhakkak ki, günahları Senden başkası bağışlayamaz.' demendir**.

Her kim gündüzün bir saatinde (söylediklerinin muhtevasına) **yakînen inanarak bunu söyler de, o gün akşama çıkmadan ölürse o kişi cennet ehlindendir.**

Her kim de gecenin bir saatinde yakînen inanarak bunu söyler ve o gece sabaha çıkmadan ölürse o kişi cennet ehlindendir." *(el-Buhârî, es-Sahîh, ed-De'avât:12, rakam:5947, 5/2323; Ebû Dâvûd, es-Sünen, el-Edeb:110, rakam:5072, 4/478; İbnü Mâce, es-Sünen, ed-Du'â:14, rakam:3872, 2/1274; en-Nesâî, es-Sünen, 8/279; Ahmed ibnü Hanbel, el-Müsned, 4/122, 124; İbnü Hıbbân, es-Sahîh, rakam:932-933; İbnü Ebî Şeybe, el-Musannef, 10/296; el-Bezzâr, el-Bahru'z-zehhâr, rakam:3498; Ebu'l-Hasen Bahşel, Târîhu Vâsıt, rakam:140, sh:156; İbnü Mendeh, et-Tevhîd, 218, 257; et-Taberânî, el-Mu'cemu'l-kebîr, rakam:7172; Aynı mlf, el-Mu'cemü'l-evsat, rakam:1018; Aynı mlf, ed-Du'â, 312-313; el-Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, rakam:667; Aynı mlf, ed-De'avâtü'l-kebîr, rakam:140; Aynı mlf, el-Kazâ ve'l-kader, sh:232)*

Seyyidü'l-istiğfâr hakkında geniş mâlûmât için bakınız: ***"Ezkâr ve De'avât Külliyâtı ve Du'â İlmihâli-2"*** sh:72-77

3) Alî el-Kārî *(Rahimehullâh)*ın, bir şeyhinden naklettiğine göre: "Receb ayında:

«أَسْتَغْفِرُ اللهَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَالْآثَامِ.»

'Bütün günah ve isyanlarımdan dolayı, celâl ve ikrâm sâhibi olan Allah-u Te'âlâ'dan mağfiret talep ederim.' şeklindeki istiğfâr çokça yapılmalıdır." *('Alî el-Kārî, el-Edeb fî Raceb, Mecmû'u resâili 'Alî el-Kārî, 2/291)*

Receb-i Şerîf'in İstiğfâr Duâsı

Allâme Seyyid Hasen ibni Abdillâh Bâ'alevî el-Haddâd *(Rahimehullâh)* bir istiğfâr cem etmiş ve buna "Receb İstiğfârı Duâsı" adını verdikten sonra "Şüphesiz bu istiğfârın çok fazîletleri vardır ve hakkında çok rivâyetler mevcuttur." demiştir. *('Abdülhamîd Kuds el-Mekkî, Kenzü'n-necâh ve's-sürûr, 142-147)*

O istiğfâr da şudur:

«بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ، وَصَلَّى اللهُ تَعَالٰى عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ، أَسْتَغْفِرُ اللهَ، أَسْتَغْفِرُ اللهَ، أَسْتَغْفِرُ اللهَ، وَأَتُوبُ إِلَى اللهِ مِمَّا يَكْرَهُ اللهُ قَوْلًا وَفِعْلًا وَخَاطِرًا وَبَاطِنًا وَظَاهِرًا، أَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيَّ الْقَيُّومَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَسْتَغْفِرُ اللهَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ مِنْ جَمِيعِ الذُّنُوبِ وَالْآثَامِ، أَسْتَغْفِرُ اللهَ لِذُنُوبِي كُلِّهَا، سِرِّهَا وَجَهْرِهَا وَصَغِيرِهَا وَكَبِيرِهَا وَقَدِيمِهَا وَجَدِيدِهَا وَأَوَّلِهَا وَاٰخِرِهَا

وَظَاهِرِهَا وَبَاطِنِهَا وَأَتُوبُ إِلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَسْتَغْفِرُكَ مِنْ ذَنْبٍ تُبْتُ إِلَيْكَ مِنْهُ ثُمَّ عُدْتُ فِيهِ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا أَرَدْتُ بِهِ وَجْهَكَ الْكَرِيمَ فَخَالَطَهُ مَا لَيْسَ لَكَ فِيهِ رِضًا، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا وَعَدْتُكَ بِهِ مِنْ نَفْسِي ثُمَّ أَخْلَفْتُكَ فِيهِ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا دَعَانِي إِلَيْهِ الْهَوٰى مِنْ قِبَلِ الرُّخَصِ مِمَّا اشْتَبَهَ عَلَيَّ وَهُوَ عِنْدَكَ حَرَامٌ، وَأَسْتَغْفِرُكَ يَا مَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ، يَا عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ مِنْ كُلِّ سَيِّئَةٍ عَمِلْتُهَا، فِي بَيَاضِ النَّهَارِ وَسَوَادِ اللَّيْلِ، فِي مَلَاءٍ وَخَلَاءٍ وَسِرٍّ وَعَلَانِيَةٍ وَأَنْتَ نَاظِرٌ إِلَيَّ إِذَا ارْتَكَبْتُهَا، وَأَتَيْتُ بِهَا مِنَ الْعِصْيَانِ، فَأَتُوبُ إِلَيْكَ يَا حَلِيمُ يَا كَرِيمُ يَا رَحِيمُ! وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنَ النِّعَمِ الَّتِي أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ فَتَقَوَّيْتُ بِهَا عَلٰى مَعْصِيَتِكَ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنَ الذُّنُوبِ الَّتِي لَا يَعْرِفُهَا أَحَدٌ غَيْرُكَ، وَلَا يَطَّلِعُ عَلَيْهَا أَحَدٌ سِوَاكَ وَلَا يَسَعُهَا إِلَّا حِلْمُكَ، وَلَا يُنْجِينِي مِنْهَا إِلَّا عَفْوُكَ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِكُلِّ يَمِينٍ سَلَفَتْ مِنِّي فَحَنِثْتُ فِيهَا وَأَنَا عِنْدَكَ مُؤَاخَذٌ بِهَا، وَأَسْتَغْفِرُكَ يَا مَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذٰلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ، وَزَكَرِيَّا إِذْ نَادٰى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ، رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ فَرِيضَةٍ أَوْجَبْتَهَا عَلَيَّ فِي اٰنَاءِ اللَّيْلِ وَأَطْرَافِ النَّهَارِ فَتَرَكْتُهَا خَطَأً أَوْ عَمْدًا أَوْ نِسْيَانًا أَوْ تَهَاوُنًا أَوْ جَهْلًا وَأَنَا مُعَاقَبٌ بِهَا، وَأَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ سُنَّةٍ مِنْ سُنَنِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ، وَخَاتَمِ النَّبِيِّينَ نَبِيِّكَ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَرَكْتُهَا غَفْلَةً أَوْ سَهْوًا أَوْ نِسْيَانًا أَوْ تَهَاوُنًا أَوْ جَهْلًا أَوْ قِلَّةَ مُبَالَاةٍ بِهَا، وَأَسْتَغْفِرُكَ يَا مَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ، سُبْحَانَكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، لَكَ الْمُلْكُ وَلَكَ الْحَمْدُ، وَأَنْتَ حَسْبُنَا وَنِعْمَ الْوَكِيلُ، وَنِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، يَا جَابِرَ كُلِّ كَسِيرٍ، وَيَا مُؤْنِسَ كُلِّ وَحِيدٍ، وَيَا صَاحِبَ كُلِّ غَرِيبٍ، وَيَا مُيَسِّرَ كُلِّ عَسِيرٍ، يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى الْبَيَانِ وَالتَّفْسِيرِ، وَأَنْتَ عَلٰى مَا تَشَاءُ قَدِيرٌ، وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى سَيِّدِنَا

مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ صَلّٰى عَلَيْهِ، وَبِعَدَدِ مَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى رُوحِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْأَرْوَاحِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى تُرْبَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي التُّرَابِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى قَبْرِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْقُبُورِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى صُورَةِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الصُّوَرِ، اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى اسْمِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ فِي الْأَسْمَاءِ، ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ ۞ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾، وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ.» اٰمِينَ!

MÜCERREBÂT-I SENÛSÎ'DEN FAYDALI İLİMLER

1) (Büyü Sebebiyle) Bağlı Olan Eşlerin Şifâsı İçin Yapılacaklar

(Büyü sebebiyle) bağlı olan (berâberlik kuramayan) eşlerin bağdan çözülmesi için gerçekten şaşırtıcı bir şey vardır ki târifi şöyledir:

Önce temiz bir kaba (ya da kâğıda) Bakara Sûresi'nin tamâmı (misk, zâferan ve gül suyu karışımından yapılan mürekkeple) yazılır, (kaba yazılmışsa üstüne su dökerek, kâğıda yazılmışsa kâğıdın su dolu bir kaba konulmasıyla) yazılar suya geçtikten sonra evvelâ beden temizliği yapılıp pislikler giderilir, ardında da (bu suyun tahliye giderlerine gitmemesi için bir leğenin içinde) bu su ile gusül abdesti alınır (ve daha sonra bu su ayak basılmayacak bir toprağa dökülür).

Böyle yapan kişi (ve eşler) hiç şüphesiz (Allâh-u Te'âlâ'nın izniyle) şifâyâb olurlar.

2) (Özellikle Yeni) Evli Çiftlerin Büyüden ve Bağlanmaktan Korunması İçin Yapılacaklar

(Husûsen yeni) evli çiftlerin büyü ve bağlanmaktan korunması ve hiçbir kimsenin onlara karşı bu hususlarda güç yetirememesi için:

﴿يَا اَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَاِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾

"Ey Rasûl(-ü zî şân)**! Rabbin'den sana indirilmiş olanı teblîğ et. Eğer** (bunu) **yapmazsan, O'nun risâletini ulaştırmış olmazsın. Allâh seni insanlar**(ın zarârın)**dan koruyacaktır. Şüphesiz ki Allâh o kâfirler topluluğunu** (senin hakkında düşündükleri hîleler husûsunda) **maksatlarına eriştirmeyecektir."** *(el-Mâide Sûresi:67)* âyet-i kerîmesi demir bir para üzerine yazılıp birleşme esnâsında bu para dil altına konulursa, o eşler bu gibi şerlerden muhâfaza olurlar.

(es-Senûsî, el-Mücerrebât, sh:48-49, -Mücerrebâtü Diyerbî hâmişinde-)